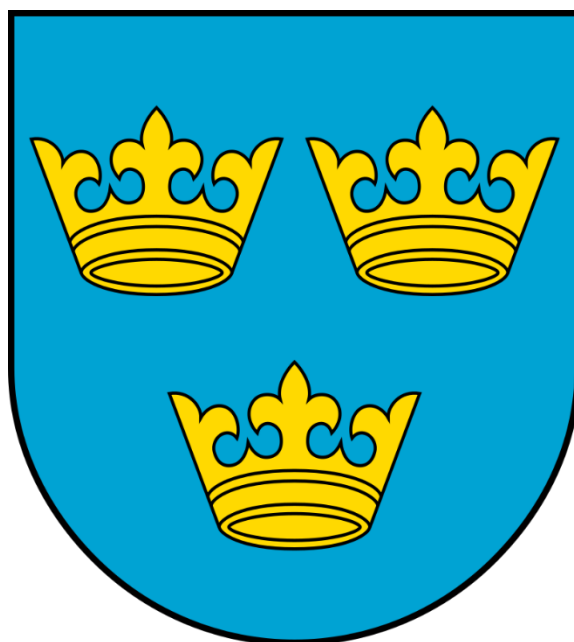

Burmistrz Iłży

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

Iłża, 2025

NAZWA OPRACOWANIA:

Plan Ogólny Miasta i Gminy Iłża

ZLECENIODAWCA:

Gmina Iłża

WYKONAWCA:

**BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net**

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	8
II.	STREFY PLANISTYCZNE	10
1.	SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną.....	13
2.	SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	13
3.	SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	14
4.	SU – strefa usługowa	15
5.	SP – strefa gospodarcza.....	16
6.	SR – strefa produkcji rolniczej	16
7.	SI – strefa infrastrukturalna.....	16
8.	SN – strefa zieleni i rekreacji	17
9.	SC – strefa cmentarzy	17
10.	SG – strefa górnictwa	18
11.	SO – strefa otwarta.....	18
12.	SK – strefa komunikacyjna.....	19
III.	OBSZARY UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY (OUZ)	19
IV.	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ	24
1.	Prognozowana liczba mieszkańców (M_{20})	24
2.	Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM ₀	24
3.	Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P ₂₀ 25	
4.	Obliczenie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Iłża (ZAP) .	26
V.	CHŁONNOŚĆ TERENÓW NIEZABUDOWANYCH.....	27
1.	Chłonność w strefach dla terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	27
2.	Chłonność w strefach dla terenów w granicach obszarów uzupełniania zabudowy	31
3.	Podsumowanie	34
VI.	UWZGLĘDNIENIE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY	35
1.	Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego ...	35
2.	Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny.....	39
	Obszary Natura 2000.....	39
	Rezerваты przyrody	41
	Obszar Chronionego Krajobrazu	44
	Pomniki przyrody	45
	Użytki ekologiczne.....	46
3.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału.....	49

4.	Obszary gruntów zmeliorowanych.....	52
5.	Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy 53	
6.	Strefy ochronne ujęć wody.....	54
7.	Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych	56
8.	Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi.....	56
9.	Udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji	57
	Złoża kopalin	57
	Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	59
	Podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji	59
	Zasoby wód podziemnych.....	59
10.	Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej	61
11.	Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951 i 1688) lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej.....	61
	Zabytki wpisane do rejestru	61
	Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków	64
	Zabytki archeologiczne.....	72
	Dobra kultury współczesnej	85
12.	Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne	86
13.	Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	86
14.	Obszary ograniczonego użytkowania	86
15.	Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	87
16.	Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	87
17.	Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją	89
18.	Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne	90
19.	Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej 92	
20.	Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego	93
21.	Rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu 93	
	Infrastruktura społeczna	93
	Infrastruktura transportowa	96
	Sieć drogowa	96
	Infrastruktura techniczna.....	99
	Zaopatrzenie w wodę.....	99

Odprowadzanie ścieków	100
Zaopatrzenie w gaz	100
Zaopatrzenie w energię elektryczną	100
Ciepłownictwo.....	100
Odnawialne źródła energii	101
Ograniczenia w zagospodarowaniu dla infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej	103
22. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe	105
23. Opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska	109
Wnioski i wytyczne do planu ogólnego:.....	109
24. Spis rysunków, tabel i załączników.....	114
Spis rysunków.....	114
Spis tabel	114
Spis załączników	115

I. WPROWADZENIE

Projekt planu ogólnego miasta i gminy Iłża sporządzony został w następstwie podjęcia Uchwały Nr LXXVII/532/2024 Rady Miejskiej w Iłży z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Iłża.

Zasadność przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego wynika z obowiązku, który nakłada art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130), dalej u.p.z.p.. Zapisy planu ogólnego będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będą stanowiły podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ww. dokumenty stanowią natomiast podstawę formalną i merytoryczną do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Granice opracowania planu ogólnego stanowią granice administracyjne gminy Iłża. Zakres opracowania zawiera ustalenia określone w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130.) oraz Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688), w dniu wejścia w życie planu ogólnego miasta i gminy Iłża traci moc zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Iłża przyjęta Uchwałą Nr XXXVI/187/13 Rady Miejskiej w Iłży z dnia 21 marca 2013 r. zmienionej Uchwałą Nr XXIX/195/2020 Rady Miejskiej w Iłży z dnia 7 października 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Iłża dla obrębów geodezyjnych: Pakosław, Seredzice, Kolonia Seredzice, Starosiedlice, Krzyżanowice, Gaworzyna oraz części miasta Iłża.

W ramach planu ogólnego uwzględnia się uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b u.p.z.p., które szczegółowo opisane zostały w rozdziale VI. UWZGLĘDNIENIE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMIN niniejszego uzasadnienia. Szczegółowe wyjaśnienie zastosowanych w planie ogólnym rozwiązań, o których mowa w art. 13h ust. 2 pkt 1, 2 i 3 u.p.z.p. zostało opisane w rozdziale II. STREFY PLANISTYCZNE niniejszego uzasadnienia. Do uzasadnienia do planu ogólnego miasta i gminy Iłża sporządzono również część graficzną.

Projekt planu ogólnego miasta i gminy Iłża został sporządzony z zachowaniem wymogów proceduralnych określonych w u.p.z.p. w ramach procedury sporządzenia planu ogólnego kolejno:

- 1) Rada Miejska w Iłży podjęła Uchwałę Nr LXXVII/532/2024 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Iłża;
- 2) ogłoszono w sposób określony w art. 8h ust 1 u.p.z.p. o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego, określając formę, miejsce i termin składania wniosków do dnia 17 października 2024 r. (w ustawowym terminie wpłynęło 95 wniosków);
- 3) zawiadomiono na piśmie o podjęciu ww. uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu planu ogólnego;
- 4) sporządzono projekt planu ogólnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Art. 13h ust. 2 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, dalej u.p.z.p.) wskazuje wymóg wyjaśnienia w części tekstowej uzasadnienia do planu ogólnego przyczyn wyznaczenia stref planistycznych, obszarów uzupełnienia zabudowy lub obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz ustalenia gminnych standardów urbanistycznych. Natomiast zgodnie z art. 13 h ust. 2 pkt 4 u.p.z.p. w uzasadnieniu należy wyjaśnić sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju przestrzennego.

W planie ogólnym miasta i gminy Iłża nie ustala się obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

II. STREFY PLANISTYCZNE

W ramach planu ogólnego określa się gminny katalog stref planistycznych. Strefy planistyczne wprowadzone w planie ogólnym miasta i gminy Iłża to:

- 1) **SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ**
- 2) **SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ**
- 3) **SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ**
- 4) **SU – STREFA USŁUGOWA**
- 5) **SP – STREFA GOSPODARCZA**
- 6) **SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ**
- 7) **SG – STREFA GÓRNICTWA**
- 8) **SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA**
- 9) **SN – STREFA ZIELENI i REKREACJI**
- 10) **SC – STREFA CMENTARZY**
- 11) **SO – STREFA OTWARTA**
- 12) **SK – STREFA KOMUNIKACYJNA**

Plan ogólny nie wyznacza na terenie miasta i gminy Iłża strefy handlu wielkopowierzchniowego.

Nie ustala się obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.

Wyznaczone strefy planistyczne uwzględniają istniejące uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze, konserwatorskie oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego w tym kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków. Ponadto strefy te wskazują istniejącą zabudowę, której utrzymanie w planach miejscowych bądź decyzjach o warunkach zabudowy będzie możliwe przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających przepisów odrębnych m.in. z zakresu ochrony przyrody, ochronie zabytków i opiece nad zabytkami czy prawa wodnego.

Wyznaczając strefy planistyczne w uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy.

W pierwszej kolejności **strefy SW, SJ i SZ** zostały wyznaczone w granicach:

1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Do stref SW, SJ i SZ zostały również zakwalifikowane istniejące tereny usług, infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Strefy SU, SP i SI zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej. Wyznaczone strefy SU i SP nie powodują fragmentacji zwartych obszarów rolnych oraz zostały wyznaczone z uwzględnieniem racjonalnego gospodarowania gruntami rolnymi i tworzenia harmonijnej i uporządkowanej przestrzeni.

Strefy SN i SC zostały wyznaczone na obszarach istniejącego zagospodarowania o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiająca zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie sportu, rekreacji i pochówku.

Strefy SC obejmują tereny cmentarzy czynnych oraz rezerw pod ich rozwój. Plan ogólny w strefie SC nie wyznacza strefy grzebalnej, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu innych funkcji uzupełniających. **W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.**

Strefy SG zostały wyznaczone na terenach przeznaczonych do eksploatacji złóż. Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ponadto należy zauważyć, że ustalenia dla stref górnictwa wynikają z określonego w u.p.z. p. zakresu ustaleń planu ogólnego.

Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego, z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p:

- uwarunkowań zagospodarowania terenu górniczego oraz ograniczeń w jego użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy w obszarze górnicznym, z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,
- pasów ochronnych dla stref sąsiednich, nie objętych eksploatacją kruszyw,
- określenia rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji kruszyw,

Rekultywacja stref górnictwa po zakończeniu eksploatacji kopaliny powinna odbywać się w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji opisane w wydanej dla danego obszaru koncesji.

Strefy SO zostały wyznaczone na pozostałym terenie gminy poza obszarami zabudowy. Strefy **1-4SO** obejmują tereny rezerwatów przyrody oraz obszary natura 2000 – w strefach tych nie wyznaczono

profilu dodatkowego oraz nie ustalono standardów urbanistycznych z uwagi iż profil podstawowy nie dopuszcza lokalizacji zabudowy. Strefy **5-34SO** obejmują swoim zasięgiem pozostałe tereny objęte formami ochrony przyrody oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, a także tereny większych kompleksów leśnych i zadrzewień oraz wód. Dla tych stref dopuszczono jedynie teren zieleni urządzonej z katalogu profilu dodatkowego oraz nie ustalono standardów urbanistycznych z uwagi iż profile funkcjonalne nie dopuszczają lokalizacji zabudowy. Strefy **35-42SO, 43-45SO** obejmują tereny rolne, na których dopuszczono lokalizację elektrowni wiatrowych, z uwagi na istniejące farmy wiatrowe i dla tych stref określono standardy urbanistyczne. W strefach **35-42SO** dopuszczono także elektrownie słoneczne i geotermalne oraz zieleni urządzonej, natomiast w strefach **43-45SO** dopuszczono jedynie lokalizację elektrowni wiatrowych z uwagi na występowanie udokumentowanego złoża kopalin. Z uwagi na występowanie złóż w strefach **46-48SO** nie wyznaczono profilu dodatkowego. W strefach **49-52SO**, w profilu dodatkowym wskazano jedynie teren zieleni urządzonej, ponieważ zlokalizowane są w nich osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi. Strefy **53-110SO** obejmują tereny rolne, na których dopuszczono lokalizację elektrowni słonecznych i geotermalnych oraz zieleni urządzonej.

Strefa SK obejmuje swoim zakresem drogę krajową (strefa 1SK), drogę wojewódzką (strefa 2SK) oraz układ powiatowych. Zgodnie z rozporządzeniem POG strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren. W związku z powyższym w strefie SK wskazano drogę wojewódzką nr 747 na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową nr 9 do wschodniej granicy gminy, dla której uzyskano decyzję ZRID nr 134/SPEC/2020 z dnia 21 grudnia 2020 r. Nie wyznaczono przebiegu innych projektowanych dróg.

Dla poszczególnych **stref planistycznych określono profile dodatkowe** zgodne z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, w taki sposób aby nie generował on konfliktów przestrzennych i umożliwił zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Dla stref, w których obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **ustala minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, mniejszy niż wynika to z załącznika nr 1 rozporządzenia POG możliwe było jego utrzymanie zgodnie z §2 ust. 3 ww. rozporządzenia.**

Dla stref **SG i SK** nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych. Zgodnie z **art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p.** dla tych stref **nie jest obligatoryjne** określenie gminnych standardów urbanistycznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych oraz przepisów odrębnych.

Wskazane gminne standardy urbanistyczne są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne

umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami **SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SC, SO i SK** teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia POG). **W związku z powyższym na etapie sporządzania miejscowych planów będzie możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury o powierzchni nie większej niż 0,5 ha.**

1. SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną					
profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej					
nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-8	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	50	12	30
9-27	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,5	60	16	30

2. SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną					
profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej					
nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-5	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,4	25	10	60
6-7	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,6	35	10	50
8-16	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren	0,6	30	9,5	50

	zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód				
17-21	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,6	30	12	30
22-23	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,6	40	12	30
24-347, 350-355, 359-362, 365, 368-795	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,8	50	10	30
796-814, 821	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,0	60	12	30
816-820	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	3,0	80	16	30

3. SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

profil podstawowy:

teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-5	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,8	30	12	60
6-13	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,6	30	12	30
14-893	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,8	50	10	30
894-926	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,0	60	12	30

4. SU – strefa usługowa**profil podstawowy:**

teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5	30	12	40
2-3	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5	30	10	40
4	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,4	25	10	70
5-6	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1	40	12	50
7	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,8	60	12	20
8-118	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	60	12	30
119-123	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,5	70	16	30

5. SP – strefa gospodarcza**profil podstawowy:**

teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-6	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,7	35	10	30
7-8	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,0	40	12	40
9-14	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	3	80	20	10
15-21	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,5	70	16	20
22-44, 46-64	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,0	70	12	20

6. SR – strefa produkcji rolniczej**profil podstawowy:**

teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-19	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	2,0	70	12	30

7. SI – strefa infrastrukturalna**profil podstawowy:**

teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
----	------------------	---------------------------------------	--------------------------------	-------------------------	---

					[%]
1-14	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5	30	12	20
15-16	teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,5	90	16	20

8. SN – strefa zieleni i rekreacji

profil podstawowy:

teren urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,3	30	25	50
2-10	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,3	30	10	50

9. SC – strefa cmentarzy

profil podstawowy:

teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-9	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren	0,2	10	12	30

	zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód				
--	---	--	--	--	--

10. SG – strefa górnictwa

profil podstawowy:

teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-20	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług biurowych i administracji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>

11. SO – strefa otwarta

profil podstawowy:

teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-2	<i>nie ustala się</i>	0	0	0	<i>nie ustala się</i>
3-4	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>
5-34	teren zieleni urządzonej	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>
35-42	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren zieleni urządzonej	0,1	10	180	<i>nie ustala się</i>
43-45	teren elektrowni wiatrowej	0,1	10	180	<i>nie ustala się</i>
46-48	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>
49-52	teren zieleni urządzonej	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>
53-114	teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren zieleni urządzonej	0,1	5	8	<i>nie ustala się</i>

12. SK – strefa komunikacyjna**profil podstawowy:**

teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej

nr	profil dodatkowy	maks. nadziemna intensywność zabudowy	maks. udział pow. zabudowy [%]	maks. wys. zabudowy [m]	min. udział pow. biologicznie czynnej [%]
1-21	teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>	<i>nie ustala się</i>

III. OBSZARY UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY (OUZ)

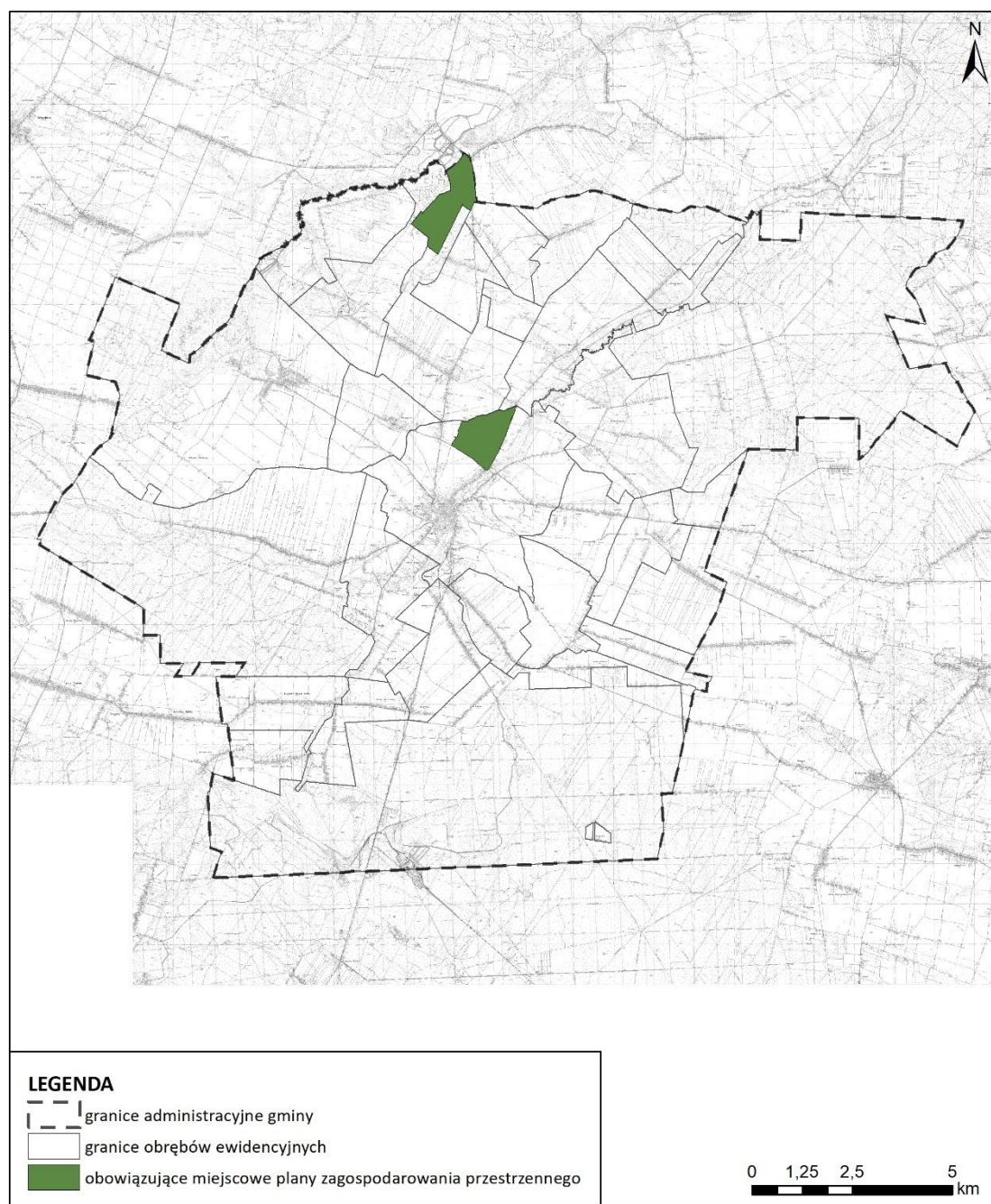
Na terenie gminy Iłża obowiązują 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar o powierzchni ok. 380 ha.

Tabela 1 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Nazwa	Numer Uchwały	Data Uchwalenia	Powierzchnia w ha
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Iłży	XXIV/129/08	2008-06-12	134,82
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Iłża	VIII/67/19	2019-05-10	83,28
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Iłża dla obrębu geodezyjnego Pieńki	X/83/2025	2025-01-30	162,31
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Iłża dla wybranych terenów położonych w rejonie ul. Wójtowskiej	X/82/2025	2025-01-30	83,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Iłży

Rysunek 1 Obszary objęte obowiązującymi i sporządzanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Iłży

Proces inwestycyjny na obszarach poza obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego opiera się na wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a u.p.z.p. wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy.

Ze względu, iż powierzchnia obowiązujących planów miejscowych wynosi ok. 380 ha, co stanowi jedynie 1,5% powierzchni gminy, zasadne jest wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, aby umożliwić mieszkańcom gminy oraz inwestorom dalszy proces inwestycyjny w oparciu o plan ogólny miasta i gminy Iłża.

Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729, dalej *rozporządzenie OUG*).

W pierwszej kolejności określono zgrupowania nie mniej niż 5 budynków, w których obrys każdego z budynków w zgrupowaniu znajduje się w odległości nie większej niż 100 m od obrysu co najmniej jednego innego budynku w zgrupowaniu. Do ww. zgrupowania uwzględniono wyłącznie:

1. budynki przemysłowe o symbolu 101,
2. budynki handlowo-usługowe o symbolu 103,
3. budynki biurowe o symbolu 105,
4. budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej o symbolu 106,
5. budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe o symbolu 107,
6. pozostałe budynki niemieszkalne o symbolu 109,
7. budynki mieszkalne o symbolu 110

według Klasyfikacji Środków Trwałych.

Następnie wyznaczono obszary ograniczone krzywą poprowadzoną w odległości 50 m od obrysu ww. budynków położonych w zgrupowaniach.

Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia do obszarów dodano obszary o jednostkowej powierzchni nie większej niż 5000 m² ograniczone z każdej strony wyznaczonym obszarem.

Wewnątrz obszarów, które powstały w wyniku wyznaczenia krzywej w odległości 50 m od obrysu budynków i dodania jednostek o powierzchni nie większej niż 5000 m², wyznaczono krzywą poprowadzoną w odległości 40 m od granicy tych obszarów, zgodnie z §1 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia OUZ.

Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczony zgodnie z ww. ustaleniami rozporządzenia OUZ wynosi 5 727 239,6 m².

Zgodnie z §1 ust. 5 rozporządzenia OUZ rozszerzono granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 rozporządzenia OUZ, w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 rozporządzenia OUZ,

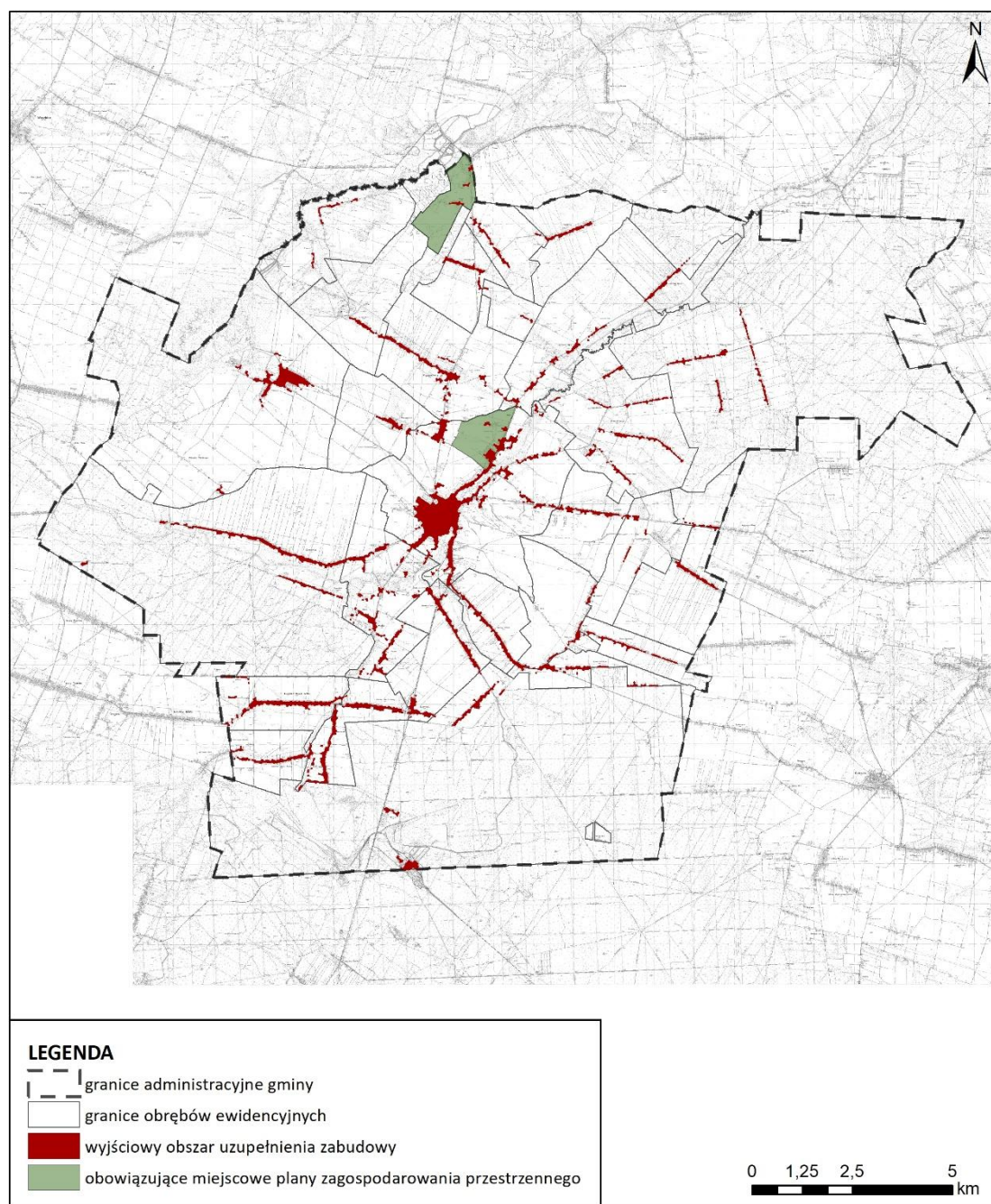
P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. rozporządzenia.

$$P_p = 25\% * (15\,400\,201,44\,m^2 - 5\,727\,239,6\,m^2) = 25\% * 9\,672\,961,84\,m^2 = 2\,418\,240,46\,m^2$$

Granice obszarów uzupełnienia zabudowy zostały rozszerzone o 2 212 725,01 m². Rozszerzenia dokonano na tereny pozbawione dotychczas zabudowy, w tym luki w istniejącej zabudowie – uwzględniając częściowo wnioski do procedury planistycznej, dotychczasowe ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Iłża przyjęte uchwałą Nr XXXVI/187/13 z dnia 21 marca 2013 r. z późniejszymi zmianami (w zakresie obszarów dopuszczających zabudowę mieszkaniową w sąsiedztwie istniejącej zabudowy), lokalizację sieci uzbrojenia terenu, występowanie obszarów chronionych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz politykę przestrzenną gminy. Zasięg rozszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy został dostosowany do granic działek ewidencyjnych lub części działek tak aby na wskazanym obszarze była możliwość realizacji zabudowy w nawiązaniu do otaczającej zabudowy.

Nie rozszerzano terenów OUZ na obecnie zagospodarowane tereny, jako iż zgodnie z art. 61 ust. 1a pkt 2 u.p.z.p. dla inwestycji polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie obiektu budowlanego nie jest konieczne jego położenie w terenie obszaru uzupełnienia zabudowy.

Rysunek 2 Obszary uzupełnienia zabudowy

Źródło: opracowanie własne

IV. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ

Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm. ze zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyliczane jest wzorem:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – oznacza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,

M_{20} – oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększoną o 5%,

PUM_0 – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi,

P_{20} – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

1. Prognozowana liczba mieszkańców (M_{20})

Zgodnie z § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę publiczną, a takie dane dostępne są z 2024 r. W związku z tym okres prognozy powinien obejmować 2044 r.

Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców gminy Iłża w 2044 r. wynosić będzie 11 293 osób¹.

$$M_{20} = 11\,293 \text{ os} + 5\% = \mathbf{11\,858 \text{ os.}}$$

2. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM_0

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (stan na 31.12.2024 r.) wskazują, że łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Iłża wynosi 405 169 m².

$$PUM_0 = \mathbf{405\,169 \text{ m}^2}$$

¹ Główny Urząd Statystyczny: Prognoza ludności na lata 2023-2060, Warszawa 2023

3. Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P_{20}

Zgodnie z § 3 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca oblicza się zgodnie z jednym ze wzorów:

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10}$$

$$P_{20} = 2P_0 - P_{-20}$$

gdzie:

P_0 – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,

P_{-10} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P_{-20} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (stan na 31.12.2024 r.) wskazują, że w gminie Iłża:

P_0	P_{-10}	P_{-20}
30,2 m ² /os.	24,6 m ² /os.	21,6 m ² /os.

$$P_{20} = 3 \times 30,2 \text{ m}^2/\text{os.} - 2 \times 24,6 \text{ m}^2/\text{os.} = 41,4 \text{ m}^2/\text{os.}$$

$$P_{20} = 2 \times 30,2 \text{ m}^2/\text{os.} - 21,6 \text{ m}^2/\text{os.} = 38,8 \text{ m}^2/\text{os.}$$

Prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca obliczono za pomocą dwóch wzorów podanych w § 3 ust. 3 ww. rozporządzenia. Do dalszych obliczeń przyjęto wynik pierwszego wzoru tj. wartość **41,4 m²/os.**

4. Obliczenie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Iłża (ZAP)

$$\text{ZAP} = 11\,858 \text{ os.} - \frac{405\,169 \text{ m}^2}{41,4 \frac{\text{m}^2}{\text{os.}}} = \mathbf{2\,071 \text{ os.}}$$

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Iłża wynosi **2 071 os.**

Zgodnie z art. 13d ust. 2 u.p.z.p. plan ogólny gminy Iłża musi wyznaczać strefy planistyczne oznaczone symbolami SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), w których **chłonność terenów niezabudowanych nie może być mniejsza niż 1450 os. (70% zapotrzebowania) i większa niż 2692 os. (130% zapotrzebowania).**

Jednocześnie obowiązuje wyjątek opisany w art. 13d ust. 3 u.p.z.p. pozwalający na wyznaczenie obszarów przekraczających 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w terenach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

V. CHŁONNOŚĆ TERENÓW NIEZABUDOWANYCH

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Iłża wynosi 2 071 os.

Zgodnie z art. 13d ust. 2 u.p.z.p. plan ogólny gminy Iłża musi wyznaczać strefy planistyczne oznaczone symbolami SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), w których **chłonność terenów niezabudowanych nie może być mniejsza niż 1450 os. (70% zapotrzebowania) i większa niż 2692 os. (130% zapotrzebowania).**

Jednocześnie obowiązuje wyjątek opisany w art. 13d ust. 3 u.p.z.p. pozwalający na wyznaczenie obszarów przekraczających 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w terenach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

Chłonność terenów niezabudowanych oblicza się uwzględniając powierzchnię terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie oraz chłonność terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefie w zakresie rodzaju zabudowy, nadziemnej intensywności zabudowy, dopuszcza się uwzględnienie prognozowanych proporcji między funkcją mieszkaniową a innymi funkcjami. Obszar gminy przeanalizowano pod kątem możliwości realizacji nowej zabudowy w ramach uzupełnień luk w istniejącej zabudowie. Ich chłonność obliczono na podstawie chłonności terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w strefie w zakresie rodzaju zabudowy. Na terenie gminy, w ramach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej dominuje lokalizowanie na działce budowlanej jednego budynku mieszkalnego wraz z budynkami towarzyszącymi tj. budynkami gospodarczymi, garażowymi czy inwentarskimi, co wlicza się do wartości wskaźnika nadziemnej intensywności zabudowy. W związku z powyższym, w celu obliczenia chłonności terenów niezabudowanych, wyrażonej w liczbie osób przyjęto, że na jednej działce budowlanej powstanie jeden budynek mieszkalny, zawierający jeden lokal mieszkalny i zamieszka go średnia liczba osób przypadająca na jeden lokal mieszkalny zgodna z danymi GUS.

1. Chłonność w strefach dla terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z art. 13d u.p.z.p. wyznaczając strefy planistyczne obejmujące zabudowę mieszkaniową, w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej.

W związku z powyższym konieczne jest obliczenie chłonności terenów niezabudowanych objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z §3 ust. 11 pkt 2 Rozporządzenia POG, chłonność terenów niezabudowanych oblicza się uwzględniając chłonność terenów zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego

w strefie. Na terenie gminy Iłża obowiązują 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar o powierzchni ok. 380 ha. Ponieważ część stref oznaczonych symbolami SW, SJ i SZ wyznaczono w terenach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz określono gminne standardy urbanistyczne wynikające z ustaleń tych planów, można założyć, że dalsza zabudowa w tych terenach będzie kształtować się zgodnie z zapisami ww. planów miejscowych. W związku z tym chłonność terenów niezabudowanych dla tych stref zdecydowano się obliczyć uwzględniając zapisy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy wyznaczono niezabudowane działki leżące w obszarach objętych planami oraz sprawdzono na jakich zasadach (określone wskaźniki urbanistyczne) plany dopuszczają ich zabudowanie. Ponadto sprawdzono czy kształt oraz powierzchnia wyznaczonych terenów umożliwia ich zabudowanie. Działki o zbyt małej powierzchni oraz kształcie uniemożliwiającym zlokalizowanie budynku zostały odrzucone z dalszych analiz.

W celu obliczenia chłonności posłużono się wielkością działki budowlanej. Dla części terenów plany miejscowe nie ustalają tego parametru. W mpzp wartości te dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wynoszą zazwyczaj 800 m² lub 1500 m², dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej 800 m², a dla funkcji zagrodowej brak powyższego ustalenia.

W celu obliczenia chłonności posłużono się wielkością działki budowlanej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy zagrodowej wskazanych w planach, przy braku tego parametru odnoszono się do obecnych podziałów ewidencyjnych i wielkości działek sąsiednich.

W związku z powyższym przyjęto, powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, zgodnie z poniższą tabelą, o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej wynoszącą 800 m² lub 1500 m² (w zależności od ustalenia planu miejscowego), o funkcji zagrodowej – 2000 m². Założono, że na jednej działce budowlanej powstanie jeden budynek, zawierający jeden lokal mieszkalny i zamieszka w nim średnio 2,75 osoby. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2024 r.) na jedno mieszkanie w gminie Iłża przypada średnio 2,75 osoby.

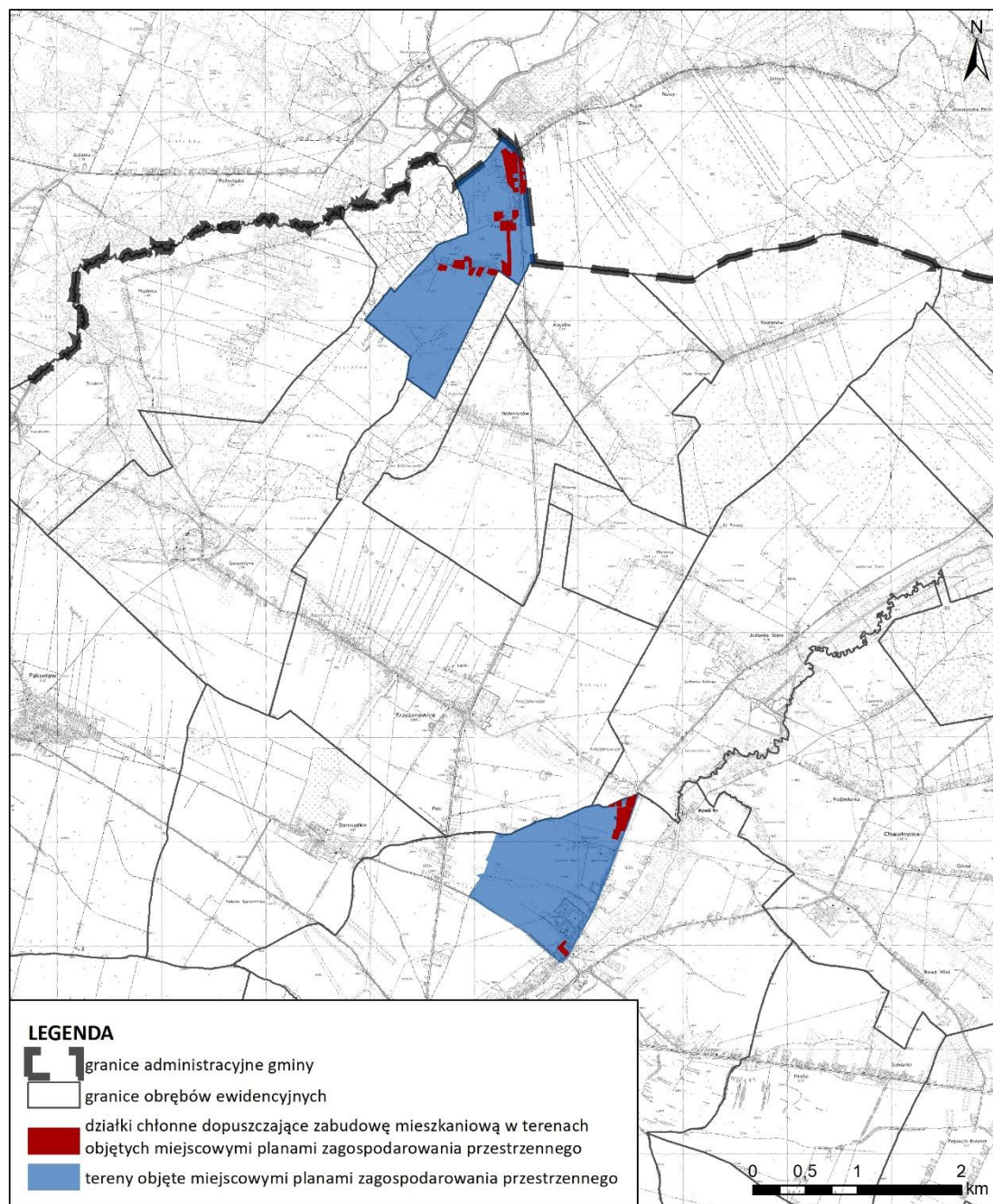
W przypadku funkcji mieszanych (np. MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług) przyjęto równorzędny rozkład funkcji po 50%.

Chłonność położonych na terenie gminy Iłża obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę o funkcji mieszkaniowej wynosi 299 osób.

Tabela 2 Chłonność obszarów niezabudowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową

Nr uchwały mpzp	Symbol terenu	Powierzchnia terenu	Udział funkcji mieszkaniowej	Udział pozostałych funkcji	Przyjęta powierzchnia działki budowlanej	Liczba działek chłonnych
XXIV/129/08	1MN	10572	1	-	1500	7
XXIV/129/08	2MN	23792	1	-	1500	16
XXIV/129/08	3MN	5002	1	-	1500	3
XXIV/129/08	5MN	6089	1	-	1500	4
X/83/2025	1MNW	7871	1	-	800	10
X/83/2025	3MNW	4075	1	-	800	5
X/83/2025	1MNW-U	35757	0,5	0,5	800	22
X/83/2025	2MNW-U	12571	0,5	0,5	800	8
X/83/2025	3MNW-U	6084	0,5	0,5	800	4
X/83/2025	4MNW-U	3781	0,5	0,5	800	2
X/83/2025	5MNW-U	25566	0,5	0,5	800	16
X/83/2025	6MNW-U	3908	0,5	0,5	800	2
X/83/2025	2RZM	3769	1	-	2000	2
X/83/2025	3RZM	3780	1	-	2000	2
X/83/2025	4RZM	2780	1	-	2000	1
X/83/2025	5RZM	3710	1	-	2000	2
SUMA – liczba działek chłonnych						107
LICZBA MIESZKAŃCÓW – liczba działek chłonnych x średnia liczba mieszkańców gosp. domowego						295

Rysunek 3 Działki chłonne położone w terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

2. Chłonność w strefach dla terenów w granicach obszarów uzupełniania zabudowy

Strefy wielofunkcyjne zostały wyznaczone w granicach terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz obszarów uzupełniania zabudowy. Tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej nie stanowią terenów chłonnych, dlatego obliczono chłonność wyłącznie na terenach objętych obszarem uzupełniania zabudowy w lukach w istniejącej zabudowie w ww. strefach.

Zgodnie z art. 13d u.p.z.p. wyznaczając strefy planistyczne obejmujące zabudowę mieszkaniową, w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Obszary uzupełnienia zabudowy pozbawione istniejącej zabudowy, w tym położone w granicach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poza terenami umożliwiającymi dotychczas lokalizację zabudowy mieszkaniowej, wyznaczone w planie ogólnym gminy Iłża mają powierzchnię 2 720 983 m².

Powyższe tereny są strefami wielofunkcyjnymi, gdzie lokalizowane mogą być inne funkcje zgodnie z profilem funkcjonalnym podstawowym i dodatkowym dla poszczególnych terenów. Przyjęto, iż w terenach oznaczonych symbolem SJ i SZ zabudowa mieszkaniowa i zabudowa zagrodowa stanowić będzie 70% terenu. Pozostały obszar przeznaczony będzie m.in. tereny usług, tereny komunikacji, tereny infrastruktury, tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni naturalnej, tereny produkcji w gospodarstwach rolnych – zgodnie z profilami podstawowymi i dodatkowymi dla poszczególnych stref.

Przyjęto, powierzchnię nowo wydzielanych działek budowlanych, zgodnie z poniższą tabelą, o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej wynoszącą 1000 m² oraz o funkcji zagrodowej – 2000 m². Założono, że na jednej działce budowlanej powstanie jeden budynek, zawierający jeden lokal mieszkalny i zamieszka w nim średnio 2,75 osoby. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2024 r.) na jedno mieszkanie w gminie Iłża przypada średnio 2,75 osoby.

Tabela 3 Chłonność działek położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy

Teren	Powierzchnia terenu	Udział funkcji mieszkaniowej	Pow. działki budowlanej	Liczba działek chłonnych
SJ	2 681 770	0,7	1000	1877
SZ	16 880	0,7	2000	6
SUMA – liczba działek chłonnych				1883
LICZBA MIESZKAŃCÓW – liczba działek chłonnych x średnia liczba mieszkańców gosp. domowego				5179

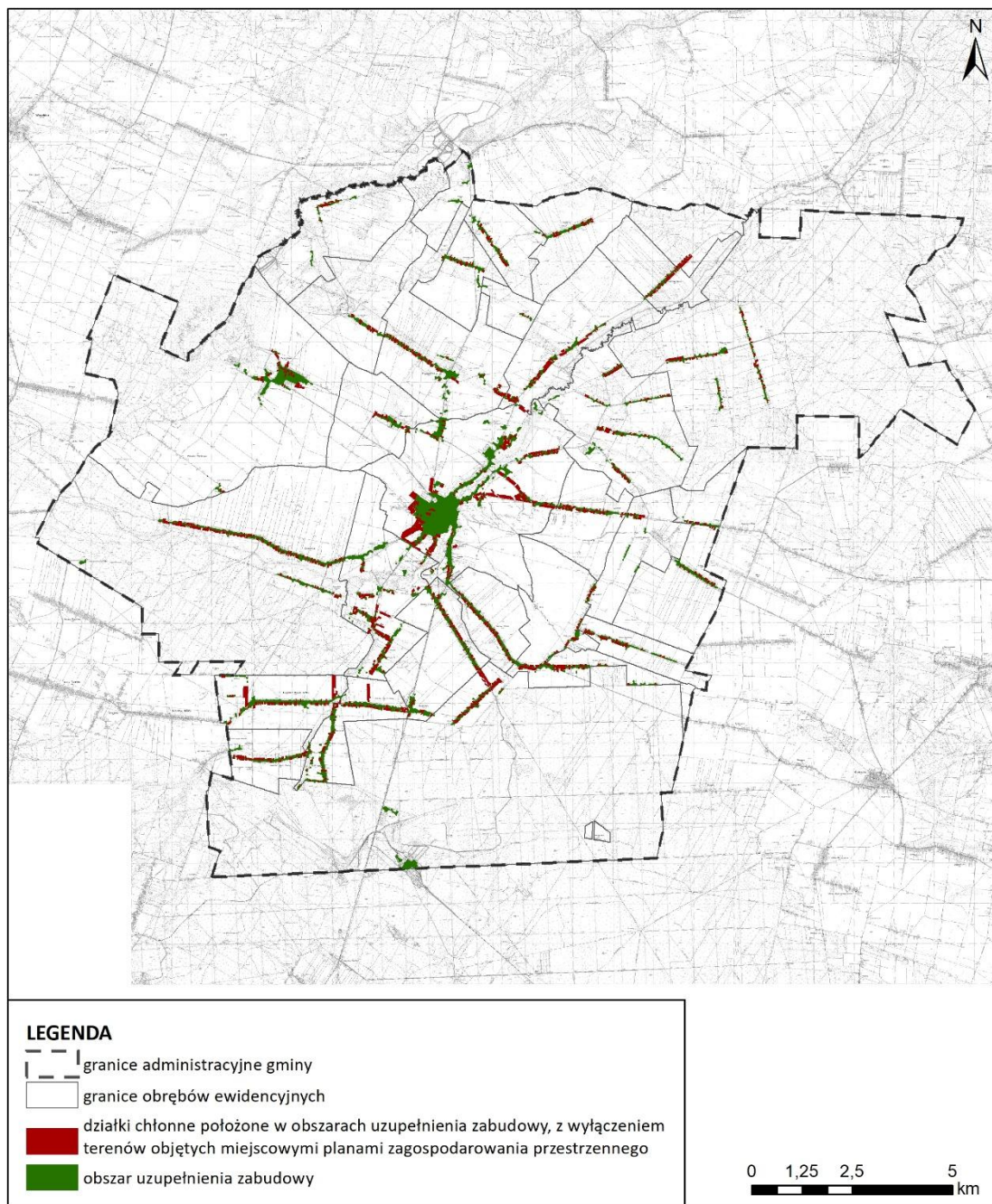
Dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przyjęto, iż zostanie zrealizowana inwestycja o intensywności zabudowy równej 2,5 (wartość wynikająca z ustaleń planu ogólnego), powierzchnia użytkowa będzie stanowić 0,8% powierzchni całkowitej budynku, średnia powierzchnia mieszkania będzie wynosi 83 m² (zgodnie z danymi GUS na 31.12.2024 r.), a na mieszkanie przypadnie 2,75 osoby. Analogicznie jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej przyjęto, iż w terenach oznaczonych symbolem SW zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna stanowić będzie 70% terenu. Pozostały obszar przeznaczony będzie m.in. tereny usług, tereny komunikacji, tereny infrastruktury, tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni naturalnej, tereny produkcji w gospodarstwach rolnych – zgodnie z profilami podstawowymi i dodatkowymi dla poszczególnych stref.

Tabela 4 Chłonność działek położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną

Teren	Powierzchnia terenu	Udział funkcji mieszkaniowej	Intensywność zabudowy	Powierzchnia użytkowa terenu	Powierzchnia mieszkania	Liczba mieszkań
SW	22333	0,7	2,5	0,8	83 m ²	377
LICZBA MIESZKAŃCÓW – liczba mieszkań x średnia liczba mieszkańców gosp. domowego						1036

Chłonność położonych na terenie gminy Iłża obszarów uzupełnienia zabudowy wynosi 6215 osób.

Rysunek 4 Działki chłonne położone w obszarach uzupełnienia zabudowy z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

3. Podsumowanie

Plan ogólny gminy Iłża wyznacza strefy SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną), SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową) o sumie chłonności wynoszącej łącznie 6510 osób. W planie ogólnym wyznaczono również ww. strefy w granicach obecnie zainwestowanych obszarów, które nie stanowią terenów chłonnych.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Iłża wynosi 2071 osób. Tereny chłonne w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarach uzupełnienia zabudowy przekraczają łącznie 130% zapotrzebowania.

W związku z powyższym w planie ogólnym miasta i gminy Iłża nie wyznaczono terenów chłonnych poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz, obszarami uzupełnienia zabudowy oraz obszarami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie w ramach istniejącej zabudowy.

VI. UWZGLĘDNIENIE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY

Plan ogólny gminy ma za zadanie przede wszystkim ustalać:

- zrównoważony rozwój budownictwa mieszkaniowego i nowych terenów budowlanych sprzyjający powstawaniu zwartych jednostek osadniczych i przeciwdziałający zjawisku rozlewania i rozpraszania się zabudowy;
- lokalizację potencjalnych inwestycji gospodarczych w terenach stref usługowych i stref gospodarczych;
- ochronę zasobu przyrodniczego gminy, w szczególności terenów objętych formami ochrony przyrody;
- harmonizowanie celów ochronnych, ekologicznych, społecznych i gospodarczych poprzez:
 - utrzymanie rolniczego charakteru gminy,
 - poprawę stanu i odporności środowiska przyrodniczego,
 - poprawę ładu przestrzennego na terenie gminy,
 - ochronę krajobrazu,
 - ochronę obiektów i zespołów zabytkowych;
- kompleksowe kształtowanie prawnych i programowych podstaw rozwoju w zakresie gospodarki przestrzennej.

Przyjęte w planie ogólnym zasady rozwoju wynikają bezpośrednio z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych, komunikacyjnych oraz ze wskazań i rozwiązań przyjętych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

1. Ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zgodnie ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Iłża kwalifikuje się do wiejskich obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Plan ustala dla takich obszarów funkcjonalnych następujące zasady zagospodarowania:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów;
- kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III;

- wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu rolniczego, wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych);
- poprawa dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę/rozbudowę istniejącej sieci drogowej, w szczególności dróg powiatowych i gminnych;
- budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć;
- zwiększenie nasycenia infrastrukturą ICT (ang. *Information and Communication Technologies*), a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług;
- tworzenie przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnych;
- objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

W zakresie infrastruktury transportowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Iłża wskazuje:

- przebieg drogi krajowej nr 9 Radom (DK7) - Iłża - Ostrowiec Świętokrzyski - Opatów - Lipnik - Klimontów - Łoniów - Nagnajów - Kolbuszowa - Głogów Małopolski - Rzeszów (DK4-/A4/, węzeł "Rzeszów Północ"),
- przebieg drogi wojewódzkiej nr 747 Iłża - Lipsko - Solec n. Wisłą – granica województwa/rzeka Wisła/,
- trasy rowerowe o zasięgu międzynarodowym, ponadregionalnym i regionalnym.

W zakresie transportu kolejowego na obszarze Gminy Iłża Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego postuluje:

- budowę linii kolejowej Radom – Iłża – Ostrowiec Świętokrzyski,
- rewitalizację linii Iłża – Starachowice dla ruchu lokalnego: studium wykonalności wykorzystania linii wąskotorowej Iłża - Starachowice jako tramwaju regionalnego z wprowadzeniem linii do śródmieść Starachowic i Iłży (w porozumieniu ze starostwem Starachowice) oraz dostosowaniem siatki przystanków.

W zakresie transportu drogowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego:

- uwzględnić budowę obwodnicy DK9 – Iłża (inwestycja zrealizowana),
- ustalić budowę drogi DW747 na odcinku od skrzyżowania z DK9 w Iłży do skrzyżowania z DK79 w Lipsku,
- postuluje budowę drogi DW727 pomiędzy Iłżą a Wierzbicą.

W zakresie transportu rowerowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Iłża wskazuje elementy sieci szkieletowej tras rowerowych o zasięgu regionalnym, umożliwiające połączenie z trasami ponadregionalnymi i lokalnymi.

W zakresie infrastruktury gazowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Iłża wskazuje przebieg Gazociągu DN 300 Sękocin – Lubienia - Lesznówola, Tarczyn, Grójec, Belsk Duży, Goszczyn, Promna, Białobrzegi, Stara Błotnica, Jedlińsk, m. Radom, Jedlnia-Letnisko, Gózd, Skaryszew, Iłża.

W zakresie odnawialnych źródeł energii Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wskazuje farmę wiatrową Iłża, jako jedno ze źródeł odnawialnej energii elektrycznej o największej mocy w województwie mazowieckim.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Iłża uwzględnia:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec,
- Obszar Natura 2000 „Pakośław”,
- Rezerwat Piotrowe Pole.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wymienia Iłżę jako miasto historyczne. Plan wskazuje:

- region etnograficzny iłżecko-starachowicki jako element krajobrazu kulturowego,
- postulowany park kulturowy Iłża-Sienno,
- ośrodek tożsamości kulturowej regionu jakim jest Iłża.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego w zakresie ochrony krajobrazów kulturowych zakłada „realizację zadań wskazanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami oraz zachowanie i kreowanie ładu przestrzennego, zachowanie walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowanie pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:

- przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji i rurbanizacji;
- wzmacnianie przestrzennych walorów obiektów oraz układów przestrzennych (w tym obiektów i obszarów poprzemysłowych) poprzez rewitalizację, restaurację oraz rekultywację;
- ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych (zwłaszcza architektury drewnianej i poprzemysłowej, dworskiej, obronnej, dorobku nauki i techniki) w tym zabytków mających znaczenie symboliczne;
- odbudowę i rekonstrukcję dóbr należących do światowego i krajowego dziedzictwa po zniszczeniu w wyniku konfliktów zbrojnych lub katastrof spowodowanych zagrożeniami naturalnymi;
- wykorzystanie sieci miast historycznych oraz atrakcji krajobrazowo-architektonicznych m.in. dla wyznaczania szlaków turystyki kulturowej;
- ochronę regionów etnograficznych oraz krain historycznych, jako cennych i charakterystycznych krajobrazów kulturowych, również jako element współpracy oraz rozwoju powiązań z sąsiadującymi województwami.

Ponadto Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego w zakresie zachowania ciągłości dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Iłża postuluje:

- rozszerzenie listy miejsc objętych statusem pomnika historii o zespół urbanistyczno-krajobrazowy Iłży,
- kreowanie ośrodków budowania tożsamości kulturowej regionu Iłża.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na terenie gminy Iłża wskazuje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego:

- rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 747 na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową nr 9 w m. Iłża do skrzyżowania z drogą krajową nr 79 w m. Lipsko,
- budowę, rozbudowę lub przebudowę oczyszczalni ścieków,
- zapewnienie odpowiedniej przepustowości rzeki Małyszyniec w km 5+200-7+900.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan ogólny miasta i gminy Iłża uwzględnia zapisy planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego poprzez:

- 1) wyznaczenie strefy komunikacyjnej 1SK w przebiegu istniejącej drogi krajowej; DK9;
- 2) wyznaczenie strefy komunikacyjnej 2SK w przebiegu istniejącej drogi wojewódzkiej nr 747;
- 3) wyznaczenie stref, w których w ramach profilu podstawowego będzie możliwa realizacja pozostałych planowanych elementów komunikacji, w tym komunikacji kolejowej, wskazanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Z uwagi na brak potwierdzenia tych inwestycji ustalonymi liniami rozgraniczającymi teren nie ma formalnej możliwości wskazania planowanych inwestycji jako strefy komunikacyjne zgodnie z Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758);
- 4) wyznaczenie stref otwartych znajdujących się w:
Obszarze Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec – z uwzględnieniem obecnie przyjętego kierunku rozwoju polityki przestrzennej wynikającej przede wszystkim z istniejącego sposobu zagospodarowania,
Obszarze Natura 2000 „Pakośław” – z uwzględnieniem istniejącego sposobu użytkowania zlokalizowanego w granicach tego obszaru,
Rezerwacie Przyrody Piotrowe Pole
Określone strefy otwarte obejmują również większe kompleksy leśne i zadrzewienia, a jako profil dodatkowy w strefach zlokalizowanych w OCHK ustalono możliwość realizacji wyłącznie terenu zieleni urządzonej;
- 5) wyznaczenie stref 35-45SO dopuszczających tereny elektrowni wiatrowej, obejmujących istniejącą farmę wiatrową;
- 6) wyznaczenie strefy 6SI w przebiegu kolejki wąskotorowej, co umożliwi rewitalizację linii Iłża – Starachowice dla ruchu lokalnego zabezpieczając jednocześnie teren związany z jej przebiegiem;

- 7) wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo i kulturowo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 8) wyznaczenie stref otwartych w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wykluczając tym samym możliwość realizacji zabudowy w tych obszarach.

2. Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny

Na terenie gminy Iłża znajdują się obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1098). Są to 2 obszary Natura 2000: Pakośław PLH140015 oraz Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038, 2 rezerваты przyrody: Dąbrowa Polańska i Piotrowe Pole, Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec, 10 pomników przyrody oraz 2 użytki ekologiczne.

Obszary Natura 2000

Gmina Iłża położona jest w zasięgu dwóch obszarów Natura 2000:

- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pakośław PLH140015,
- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, o którym mowa powyżej, może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- 1) ochrony zdrowia i życia ludzi;
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- 4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Pakośław PLH140015

Obszar Natura 2000 Pakośław to obszar torfowisk położony nad niewielką rzeką Modrzejowianka. Jego całkowita powierzchnia wynosi 668,63 ha, z czego w granicach gminy Iłża jest to ok. 286,9 ha. Ostoja stanowi torfowiska przejściowe oraz niskie, z dołami po eksploatacji torfu o grubości od 1,5 do 3,1 m, z sukcesją roślinności. Częściowo pokryty zaroślami brzozy niskiej oraz wierzby. W Obszarze tym wyróżnić można najliczniejsze i najcenniejsze w Polsce stanowisko jęczyczki syberyjskiej *Ligularia sibirica*. Gatunek ten został umieszczony w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG tzw. Dyrektywie Siedliskowej. Ze względu krytycznego zagrożenia gatunku w Polsce, został on wpisany do czerwonej księgi roślin oraz na Czerwoną listę roślin i gatunków grzybów Polski.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pakośław (PLH140015), przedmiotem ochrony obszaru są:

1. siedliska przyrodnicze:

- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*),

2. gatunki roślin:

- jęczyczka syberyjska *Ligularia sibirica*,
- lipiennik Loesela *Liparis loeselii*,
- starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*).

Dla obszaru Natura 2000 Pakośław ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem nr 32 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pakośław PLH140015, zmienionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r. W planie zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, wyznaczono cele działań ochronnych oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038

Obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich zlokalizowany jest w północno-wschodniej części rozległego kompleksu leśnego na Podgórzu Iłżeckim tzw. Puszczy Iłżeckiej zwanym również Lasem Starachowickim. Obszar z występującymi licznymi strumieniami obejmuje źródłisko rzeki Małaszyńiec. Jego całkowita powierzchnia wynosi 2349,18 ha, z czego w granicach gminy Iłża jest to ok. 21,5 ha. Dominujące siedliska na terenie to borowe z sosną, domieszką jodły, dęba, modrzewia oraz buka. W runie występują gatunki chronione, rzadkie i zagrożone. Wyżynny jodłowy bór mieszany *Abietetum polonicum* jako duże kompleksy zabezpieczone są przez Uroczyska Lasów Starachowickich. Uznane za zbiorowisko endemiczne Polski zlokalizowane jest jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Rostoczu. Związane z ciepłymi grądami na glebach lessowych występują również tam rozległe płaty fitocenozy grądowej *Tilio-Carpinetum*. Położenie ostoji na przedpolu Gór Świętokrzyskich nie wyklucza występowaniem tam wielu gatunków górskich.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Starachowickich (PLH26003), przedmiotem ochrony obszaru są siedliska przyrodnicze:

- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum),
- 91D0 Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy żródliskowe
- 91P0 Wyżynny jodłowy bór mieszany (Abietetum polonicum).

Dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038. Plan ustanowiono na okres 10 lat. W planie zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000, wyznaczono cele działań ochronnych oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Rezerваты przyrody

Na obszarze gminy Iłża zlokalizowane są dwa rezerваты przyrody: „Dąbrowa Polańska” oraz „Piotrowe Pole”.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody w rezerwach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodoćianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 3) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- 5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 7) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- 8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;

- 14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 240 i 852);
- 16) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- 19) zakłócania ciszy;
- 20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 23) prowadzenia badań naukowych - w rezerwacie przyrody - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 25) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
- 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 3) wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

Ponadto Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po zasięgnięciu opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa powyżej, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą:

- 1) ochrony przyrody lub
 - 2) realizacji inwestycji:
 - a) liniowych celu publicznego,
 - b) celu publicznego o nieliniowym charakterze związanych z ochroną ludności przed powodzią i suszą,
 - c) celu publicznego z zakresu łączności publicznej o nieliniowym charakterze w celu związanym z zapewnieniem telekomunikacji na obszarze rezerwatu przyrody
- w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może także zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa powyżej, jeżeli jest to uzasadnione wykonywaniem badań naukowych lub celami edukacyjnymi, kulturowymi, turystycznymi, rekreacyjnymi lub sportowymi lub celami kultu religijnego i nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu przyrody.

Rezerwat „Dąbrowa Polańska”

Obszar ten został uznany za rezerwat 27 lipca 2000 roku za sprawą Rozporządzenia Nr 104 Wojewody Mazowieckiego z dnia 26 czerwca 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2000 r. Nr 75, poz. 746). Aktualnie obowiązującym aktem normatywnym dla tego obszaru jest Rozporządzenie Nr 231 Wojewody Mazowieckiego z dnia 23 lipca 2001 r. w sprawie utworzenia rezerwatów na terenie województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. 158 poz. 2277). Rezerwat położony na terenie Nadleśnictwa Marcule, zajmuje powierzchnię 28,55 ha.

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zespołu świetlistej dąbrowy z licznym udziałem roślin chronionych i rzadkich. Widne, ciepłolubne zbiorowisko leśne jako zespół w pełni wykształcony jest rzadki i zanika w Polsce. Zanotowano występowanie kilkunastu gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną całkowitą i częściową tj. orlik pospolity, parzydło leśne, pomocnik baldaszkowaty, naparstnica zwyczajna, lilia rozłogowa oraz podkolan biały. Lokalizacja rezerwatu obejmuje również ochronę jako Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec.

Dla rezerwatu Dąbrowa Polańska ustanowiono zadania ochronne Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska, w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne rezerwatu oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczenia, a także określono działania ochronne ze wskazaniem obszarów ich wdrażania. Zadania ochronne ustanowiono na okres 5 lat.

Zgodnie z obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2023 r. dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska opracowywany jest projekt planu ochrony.

Rezerwat „Piotrowe Pole”

Rezerwat „Piotrowe Pole” został utworzony na mocy Rozporządzenia Nr 102 Wojewody Mazowieckiego z dnia 26 czerwca 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2000 r. Nr 75, poz. 744). Aktualnie obowiązującym aktem normatywnym dla tego obszaru jest Rozporządzenie Nr 231 Wojewody Mazowieckiego z dnia 23 lipca 2001 r. w sprawie utworzenia rezerwatów na terenie województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. 158 poz. 2277),. Rezerwat położony na terenie Nadleśnictwa Marcule, zajmuje powierzchnię 1,9 ha.

Celem ochrony jest zachowanie stanowisk grądu wysokiego występującego w postaci starodrzewia modrzewia polskiego *Larix polonica* oraz europejskiego *Larix decidua*. Stary drzewostan występuje również w dolnych warstwach w postaci modrzewia, buku, grabu i dębu. Na terenie rezerwatu zanotowano 46 gatunków roślin naczyniowych (17 drzew i krzewów oraz 1 gatunek mchu). Ocienienie dna lasu warunkuje ubogim runem leśnym. Piotrkowe Pole jako rezerwat uznawany jest za jeden z nielicznych stanowisk tak starego drzewostanu modrzewia w kraju, a najstarszym w Lasach Iłżeckich.

Dla rezerwatu Piotrkowe Pole ustanowiono zadania ochronne Zarządzeniem Nr 20 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Piotrkowe Pole”, w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne rezerwatu oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczenia, a także określono działania ochronne ze wskazaniem obszarów ich wdrażania. Zadania ochronne ustanowiono na okres 5 lat.

Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Iłża znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec.

Obszar Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec wyznaczony został 1 stycznia 1985 roku Uchwałą Nr XV/69/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Radomiu z dnia 28 czerwca 1983 r. zmieniającą uchwałę nr VI/27/77 w sprawie planu przestrzennego zagospodarowania województwa radomskiego do 1990 r. oraz planu społeczno-gospodarczego rozwoju województwa w latach 1976-1980 i kierunków rozwoju do roku 1985 (Dz. Urz. z 1983 r. Nr 9, poz. 51). Aktualne zasady ochrony uregulowane są Uchwałą nr 25/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec (Dz. Urz. z 2024 r. poz. 6619). Cały obszar zajmuje powierzchnię 17967,18 ha, z czego w granicach gminy Iłża położony jest jego południowy fragment o powierzchni ok. 7799,97 ha.

Ochrona obejmuje wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz teren wartościowy zważywszy na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, pełniący również funkcję korytarzy ekologicznych.

Zgodnie z Uchwałą nr 25/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. na terenie obszaru chronionego krajobrazu zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka,

- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m w obszarze Natura 2000 a 50 m na pozostałym terenie od:
 - a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne,
 - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto:

- A. Zakaz, o którym mowa w pkt 1) nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.
- B. Zakaz, o którym mowa w pkt 7) nie dotyczy obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących, w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Iłża zlokalizowano dziesięć pomników przyrody. Cztery z nich to gatunki modrzewia polskiego, dwa modrzewia europejskiego oraz cztery dębu szypułkowego. Dwa pomniki przyrody zlokalizowane są w parku zabytkowym Pakośław, siedem w Nadleśnictwie Marcule oraz jeden na terenie Arboretum przy Nadleśnictwie Marcule.

Tabela 5 Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Iłża

lp.	typ	gatunek	lokalizacja	akt prawny obowiązujący
1	drzewo	Modrzew polski - Larix decidua subsp. polonica	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 82d	Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
2	drzewo	Modrzew polski - Larix decidua subsp. polonica	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 82d	
3	drzewo	Modrzew polski - Larix decidua subsp. polonica	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 82d	
4	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 103c	Rozporządzenie Nr 28 Wojewody Mazowieckiego z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie wprowadzenia pomników przyrody
5	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	teren parku zabytkowego w Pakośławiu, część południowa	Rozporządzenie Nr 63 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008r. w sprawie pomników położonych na terenie powiatu radomskiego
6	drzewo	Modrzew polski - Larix decidua subsp. polonica	teren parku zabytkowego w Pakośławiu	
7	drzewo	Modrzew europejski - Larix decidua	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 104i	Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 stycznia 2002 r. w sprawie wprowadzenia pomników przyrody
8	drzewo	Modrzew europejski - Larix decidua	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 104i	

9	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Nadleśnictwo Marcule, Oddział 104i	
10	drzewo	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Teren Arboretum (ogrodu dendrologicznego) przy Nadleśnictwie Marcule	Uchwała Nr III/19/2014 Rady Miejskiej w Iłży z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

źródło: dane GIOŚ

W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to ograniczenia związane głównie z zakazem niszczenia lub przekształcenia obiektu, zmianą stosunków wodnych czy zmianą sposobu użytkowania ziemi.

Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy Iłża znajdują się dwa użytki ekologiczne: użytek 134 – Pakosław oraz użytek 135.

Użytek ekologiczny 134 - Pakosław został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 67 Wojewody Radomskiego z dnia 10 października 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Radom. z dn. 04.11.1996r. Nr 23 poz 226). Aktualnym aktem dotyczącymi ww. użytku ekologicznego jest Rozporządzenie Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 175 poz. 5572) oraz Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 138 poz. 3651). Powierzchnia użytku ekologicznego to 207,13 ha. Na użytek 134 – Pakosław składają się nieużytki, łąki, pastwiska, lasy oraz wody będące fragmentem torfowiska „Pakosław”.

Podmiotem ochrony jest zachowanie z aspektów naukowych oraz dydaktycznych torfowiska przejściowego, który jest bardzo zróżnicowany i cenny przyrodniczo we florze i faunie. Na terenie użytku odnotowano gniazdowanie 35 gatunków ptaków (błotnik stawowy, przepiórka, kszysk, świergotek łąkowy, pokrzewka jarzębata i dziwonia). Naturalna możliwość retencjonowania wód gruntowych pełni równie ważną rolę dla tego terenu.

Użytek ekologiczny 135 ustanowiono Rozporządzeniem Nr 73 Wojewody Radomskiego z dnia 19 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Radom. Nr 27 poz 254). Aktualnym aktem dotyczącymi ww. użytku ekologicznego jest Rozporządzenie Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 175 poz. 5572) oraz Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 138 poz. 3651). Obszar użytku to należące dawniej do Zakładów Górniczo-Metalowych „Zębica” zalewane okresowo wodą nieużytki. Powierzchnia nieużytku wynosi 24,18 ha.

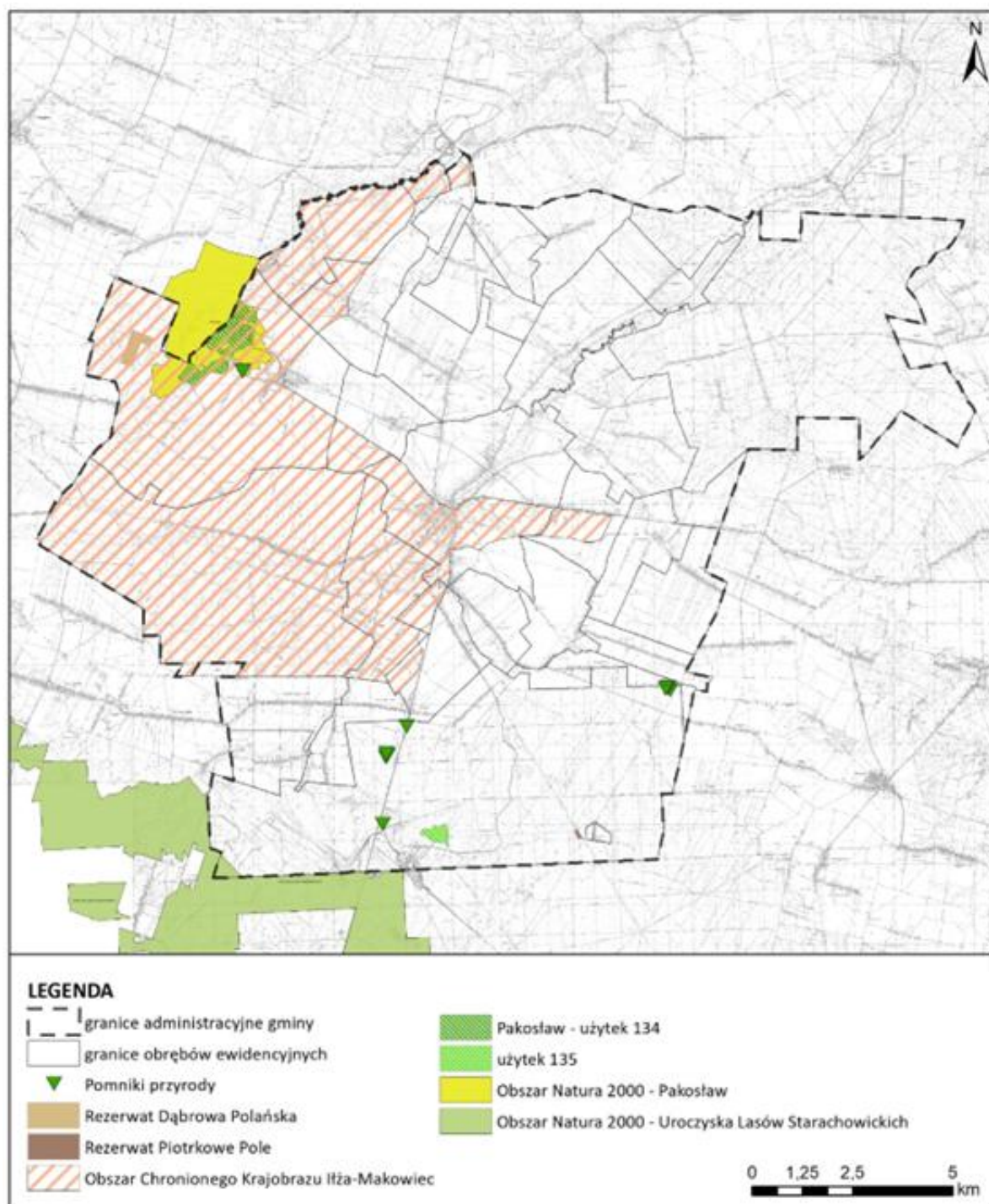
Na Użytku - 135 wyróżnić można m.in. liczne gatunki mchów, bagno zwyczajne, wełniaki i żurawina błotna. Ten teren stanowi również miejsce występowania licznych owadów, płazów oraz ptaków wodno-błotnych.

Na terenie użytków zakazuje się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;

- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Rysunek 5 Formy ochrony przyrody w granicach gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GDOŚ

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym występowania form ochrony przyrody

Na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych wyznaczono głównie strefy otwarte. Strefy 1-34SO obejmują obszary gminy znajdujące się w obszarach chronionego krajobrazu, natury 2000, rezerwatów przyrody, a także obejmują większe kompleksy leśne i zadrzewienia. W strefach tych ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), natomiast w profilu dodatkowym, wyłącznie w obszarach chronionych, dopuszczono teren zieleni urządzonej, przy czym w Obszarze Natura 2000 i w rezerwach przyrody nie ustalono żadnego z profili dodatkowych.

Wskazane strefy SZ i SJ w części Obszaru Natura 2000 w obrębie Pakosław wynikają wyłącznie ze stanu istniejącego związanego z zabudową po dawnym PGR w części zabytkowego parku wpisanego do rejestru zabytków. W granicach Obszaru Natura 2000 nie wyznaczono stref pod nową zabudowę. W celu ochrony powyższych obszarów oraz zmniejszenia intensywności zabudowy w granicach obszarów chronionych określono odpowiadanie standardy urbanistyczne, odpowiadające istniejącym parametrom.

Wyznaczenie stref, innych niż SO, w formach ochrony przyrody wynika zatem, w pierwszej kolejności z obecnego stanu zagospodarowania, zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy takich jak obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Iłża.

Zapisy planu ogólnego uwzględniają uwarunkowania wynikające z położenia części gminy w formach ochrony przyrody i nie kolidują z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przyrody oraz nakazami i zakazami określonymi dla poszczególnych form ochrony przyrody.

3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału

W gminie Iłża występuje zagrożenie powodzią od rzeki Iłżanki. W zakresie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru gminy obowiązują mapy zagrożenia powodziowego (MZIP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) opracowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Na MZIP w granicach gminy Iłża wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi ($Q=10\%$, tzw. wody dziesięcioletnie) i o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi ($Q=1\%$, tzw. wody stuletnie), a także obszary zagrożenia powodzią o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi ($Q=0,2\%$, tzw. wody pięćsetletnie).

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na terenach gminy znajdują się głównie tereny leśne, użytki zielone i zieleń naturalna w dolinach rzecznych, jedynie w przypadku miasta Iłża w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią znajduje się 13 budynków mieszkalnych, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Iłżanki.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią występują ograniczenia dla zagospodarowania terenu, które wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi. Ponadto na obszarach

szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z art. 77 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087.) obejmujące: gromadzenie ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenie przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowanie oraz lokalizowanie nowych cmentarzy.

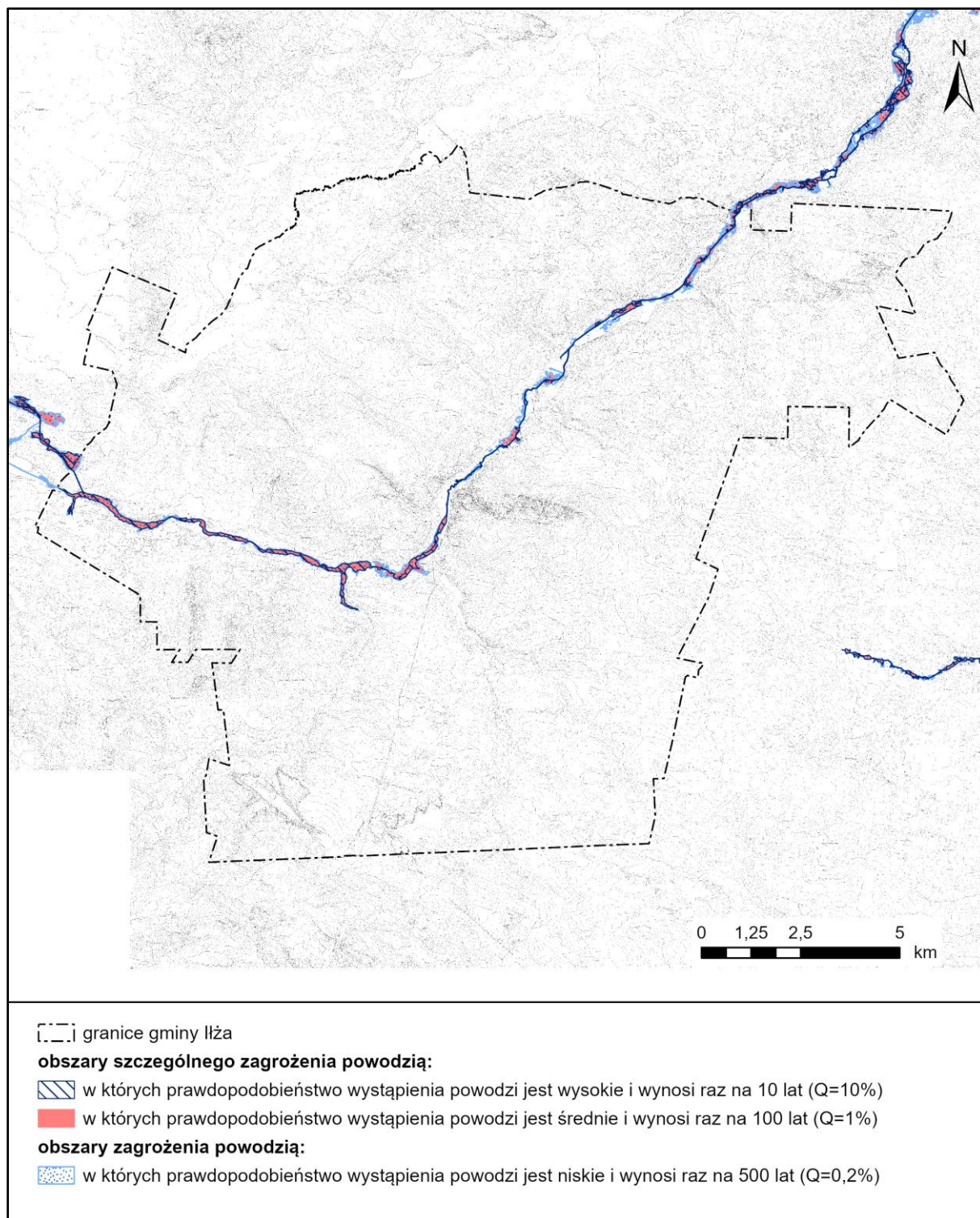
W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m. in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

W gminie Iłża możliwe są także lokalne podtopienia związane z gwałtownym wzrostem poziomu wód w rzekach wynikające z ulewnych deszczów, roztopów, czy zatorów lodowych. Zagrożeniem dla terenów zamieszkałych przez ludzi mogą stanowić szybkie wezbrania spowodowane gwałtownymi opadami lub roztopami na małych rzekach (zlewniach).

Na terenie gminy Iłża nie występują wały przeciwpowodziowe.

Według ustawy – Prawo wodne, nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej

Rysunek 6 Mapa zagrożenia powodziowego dla terenu gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ISOK

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczono głównie strefy otwarte – 12SO, 14SO, 19SO, 32SO, 34SO. W strefach tych ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej związanej wyłącznie z zagospodarowaniem działek budowlanych, których fragmenty niezabudowane wchodzą w zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Pozostałe wyznaczone strefy w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obejmują tereny istniejącego zagospodarowania.

4. Obszary gruntów zmeliorowanych

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkodzania urządzeń wodnych, utrudniania przepływu wody w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Na terenie gminy Iłża istnieją i funkcjonują sieci urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, będących pod opieką indywidualnych właścicieli gruntów oraz pod opieką PGW Wody Polskie. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zgodnie z ustawą Prawo wodne to m.in. rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m, czy ziemne stawy rybne, jeśli służą polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby.

Zgodnie z art. 188 ust. 1 Prawo wodne utrzymywanie urządzeń wodnych należy do ich właścicieli i polega na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Właściciele gruntów, na których znajdują się urządzenia wodne oraz zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rowów zobowiązani są do ich utrzymywania we właściwym stanie zgodnie z art. 205 ustawy Prawo wodne. Utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie sprawuje nadzoru nad urządzeniami melioracyjnymi (rowy, drenowanie) występującymi na gruntach rolnych.

Wykonywanie prac utrzymaniowych rowów melioracyjnych musi być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym gruntów zmeliorowanych

Zapisy planu ogólnego nie kolidują z prawidłowym funkcjonowaniem, utrzymaniem i rozwojem sieci urządzeń melioracji wodnych. Występujące na terenie miasta i gminy Iłża obszary gruntów zmeliorowanych nie wpływają na wyznaczenie stref, ponieważ przepisy odrębne nie wykluczają zabudowy na tych obszarach, a wskazują jedynie potrzebę przebudowy tych urządzeń, jeżeli wymaga tego realizacja inwestycji.

5. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy

Zgodnie z polskim prawodawstwem istnieje obowiązek uwzględniania w dokumentach planistycznych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130) oraz ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziem (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.

Zgodnie z Mapą osuwisk i terenów zagrożonych (MOTZ) opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach projektu SOPO – Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej, na terenie gminy Iłża rozpoznano 1 osuwisko (nr 98671) oraz wyznaczono 15 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Wszystkie formy są zlokalizowane w środkowej i południowej części gminy.

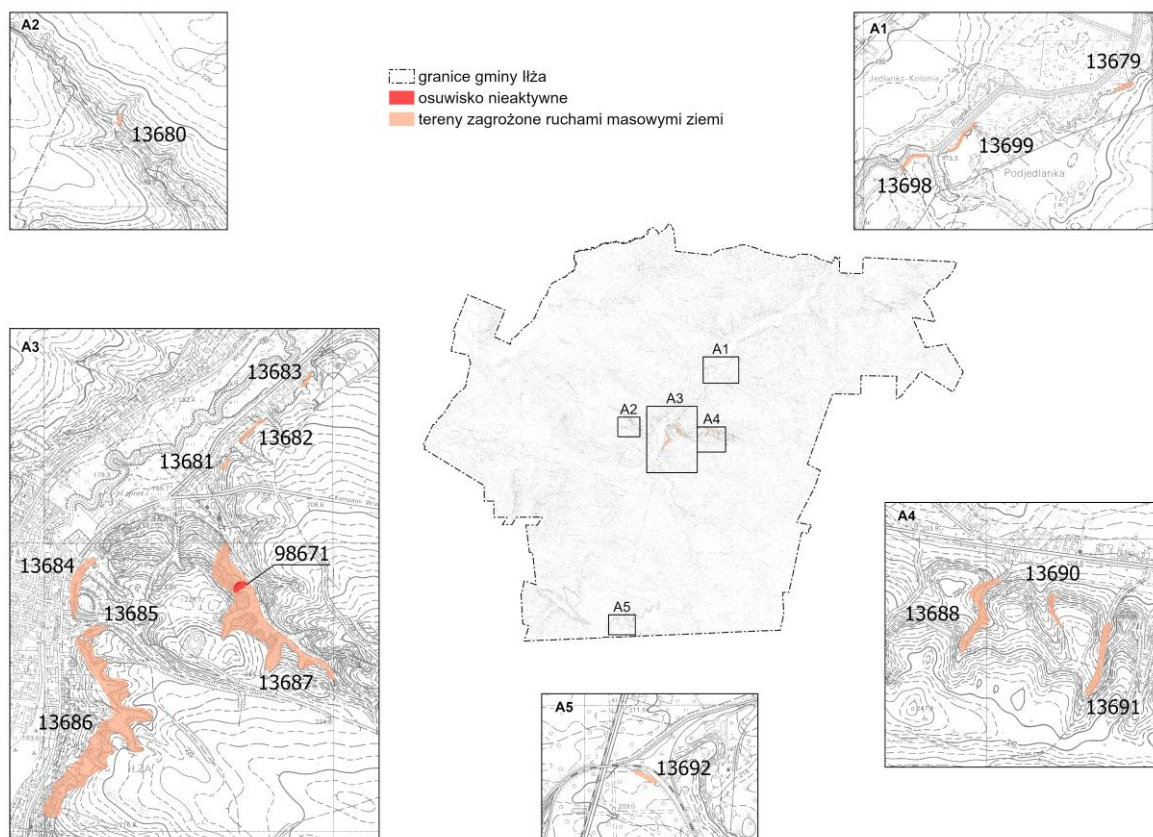
Stwierdzone osuwisko znajduje się w wąwozie na przedłużeniu ul. Kampanii Wrześniowej i jest formą nieaktywną, powstałą w wyniku zsuwu. Osuwisko to nie stwarza poważniejszego zagrożenia dla tej drogi z uwagi na brak aktywności i małe rozmiary.²

Prawie wszystkie tereny zagrożone ruchami masowymi są związane z dolinami – część z nich występuje na podcinanych przez rzekę fragmentach brzegów Iłżanki lub na południowo-wschodnich zboczach jej doliny (13679, 13698, 13699, 13681-13684), nieco mniej na zboczach mniejszych dolin i wąwozów (13680, 13685, 13687, 13692). Kilka terenów zagrożonych obejmuje strome odcinki zboczy wąwozów lessowych (13688, 13690, 13691). Tereny zagrożone wyznaczone w Iłży znajdują się w bezpośredniej bliskości zabudowań (13681, 13682, 13683, 13684, 13685 i 13686). Zostały wyznaczone ze względu na bardzo strome i wysokie wapienne skarpy, często niemal pionowe, podcięte antropogenicznie. Głównym zagrożeniem tutaj mogą być obrywy skał i osypywanie luźnego materiału.³

² Za: Objasnienia do mapy terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których te ruchy występują. Skala 1:10 000. Powiat radomski. Województwo mazowieckie, 2022

³ j.w.

Rysunek 7 Zagrożenie osuwiskowe na terenie gminy Iłża

źródło: opracowanie własne na podstawie danych SOPO

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy

W granicach terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz teren, na którym występują te ruchy wyznaczono głównie strefy otwarte. W strefach tych ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej. Zasięg pozostałych wyznaczonych stref wynika z istniejącego zagospodarowania tych terenów. Rozwój zabudowy na tych terenach będzie odbywał się w oparciu o przepisy odrębne, które obligują do wykonania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej przed realizacją dowolnej inwestycji budowlanej, a także prac ziemnych.

Na tych terenach nie dokonano rozszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

6. Strefy ochronne ujęć wody

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy m.in. ustanawianie stref ochronnych ujęć wody.

Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Strefa ochronna może obejmować wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

Zbiorowe zasilanie w wodę obszarów gminy i miasta Iłża do celów bytowo-gospodarczych odbywa się poprzez cztery komunalne ujęcia wód podziemnych, tj.:

1) ujęcie wód podziemnych w miejscowości Iłża, składające się z 3 studni wierconych:

- studni nr VI – przy ul. Trakt Seredzki, (wydajność eksploatacyjna $Q=112 \text{ m}^3/\text{h}$),
- studni nr VII – przy ul. Trakt Seredzki, (wydajność eksploatacyjna $Q=130 \text{ m}^3/\text{h}$),
- studni nr IV (awaryjna) – przy ul. Zawady, (wydajność eksploatacyjna $Q=110 \text{ m}^3/\text{h}$),

z których woda poddawana jest uzdatnianiu w Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej w Iłży, przy ul. Jakubowskiego;

2) ujęcie wód podziemnych w miejscowości Jasieniec Iłżecki Górny, składające się z 2 studni wierconych:

- studni nr 1 – o wydajności eksploatacyjnej $Q=147 \text{ m}^3/\text{h}$
- studni nr 2 (awaryjnej) – o wydajności eksploatacyjnej $Q=35 \text{ m}^3/\text{h}$,

z których woda poddawana jest uzdatnianiu w Stacji Uzdatniania Wody zlokalizowanej w Jasieńcu Iłżeckim Górnym;

3) ujęcie wód podziemnych w miejscowości Seredzice, składającego się z 1 studni wierconej o wydajności eksploatacyjnej $Q=84,6 \text{ m}^3/\text{h}$. Ujmowana woda poddawana jest procesowi uzdatniania w Stacji Uzdatniania Wody w Seredzicach.

4) ujęcie wód podziemnych w miejscowości Kotlarka, składającego się z 1 studni wierconej o wydajności eksploatacyjnej $Q= 56 \text{ m}^3/\text{h}$. Woda z tego ujęcia nie wymaga uzdatniania.

Dla powyższych ujęć wód podziemnych wyznaczono tereny ochrony bezpośredniej obejmujące ogrodzone i oznakowane obszary, na których usytuowane są ujęcia. Wokół studni głębinowych nie wyznaczono stref ochrony pośredniej.

Dla stref ochrony bezpośredniej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, wprowadza następujące zakazy i nakazy:

- zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;
- wody opadowe i roztopowe należy odprowadzać w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wód;
- teren strefy należy zagospodarować zielenią;
- ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody należy odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej;
- należy ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić;

- na ogrodzeniu należy umieścić tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieuprawnionych;
- zakazuje się niszczenia, uszkodzania lub przemieszczania tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym stref ochronnych ujęć wody

W każdej strefie planistycznej istnieje możliwości wyznaczenie terenów infrastruktury technicznej o powierzchni do 0,5 ha, w związku z powyższym możliwe jest utrzymanie istniejących ujęć wody wraz ze strefami ochrony bezpośredniej. Ustalenia planu ogólnego uwzględniają lokalizację ujęć wody oraz nie kolidują z zapisami zawartymi w przepisach odrębnych zawierającymi zakazy i nakazy dotyczące stref ochronnych ujęć wody.

7. Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych

Na terenie miasta i gminy Iłża **nie wyznaczono** obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych ustanowionych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.).

8. Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi

Obecnie na terenie miasta i gminy Iłża zlokalizowany jest jeden teren górniczy i jeden obszar górniczy, charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6 Rejestr terenu górniczego (TG) i obszaru górniczego (OG) na terenie gminy Iłża

nr w rejestrze	nazwa OG i TG	decyzja ustanawiająca OG i TG	data ważności koncesji	rodzaj kopaliny	powierzchnia TG [m ²]	powierzchnia OG [m ²]
10-7/7/578a	TG i OG Iłża 1A	122/14/PŚ.G z dnia 01.07.2014 wydana przez Marszałka Województwa Mazowieckiego	31.12.2048	wapienie margle przemysłu wapienniczego	104 920	83 714

Źródło: warstwy tematyczne CBDG PIG: MIDAS – tereny i obszary górnicze kopalin; serwis MIDAS

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym terenów górniczych i obszarów wraz z filarami ochronnymi

Dla terenu i obszaru górniczego wskazano w planie ogólnym strefę 1SG. W strefie tej ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono teren produkcji, teren usług handlu, teren usług biurowych i

administracji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Profile dodatkowe w zakresie produkcji, usług handlu czy biur i administracji związane są wyłącznie z zakresem prowadzonej eksploatacji i jej obsługą. Profile dodatkowe będą możliwe również do zrealizowania na zasadach wynikających z przepisów odrębnych, po wyeksploatowaniu złóż oraz zgodnie z ustaleniami wprowadzonymi na etapie ewentualnie sporządzanego w przyszłości miejscowego planu.

Ustalenia planu ogólnego zapewniają zatem możliwość ochrony i eksploatacji złoża, dla którego utworzono teren i obszar górniczy.

Dla powyższego terenu i obszaru górniczego nie wyznaczono filarów ochronnych.

9. Udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji

Złoża kopalin

W granicach gminy Iłży występuje dziesięć udokumentowanych złóż kopalin. Ich charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Rejestr udokumentowanych złóż na terenie gminy Iłża

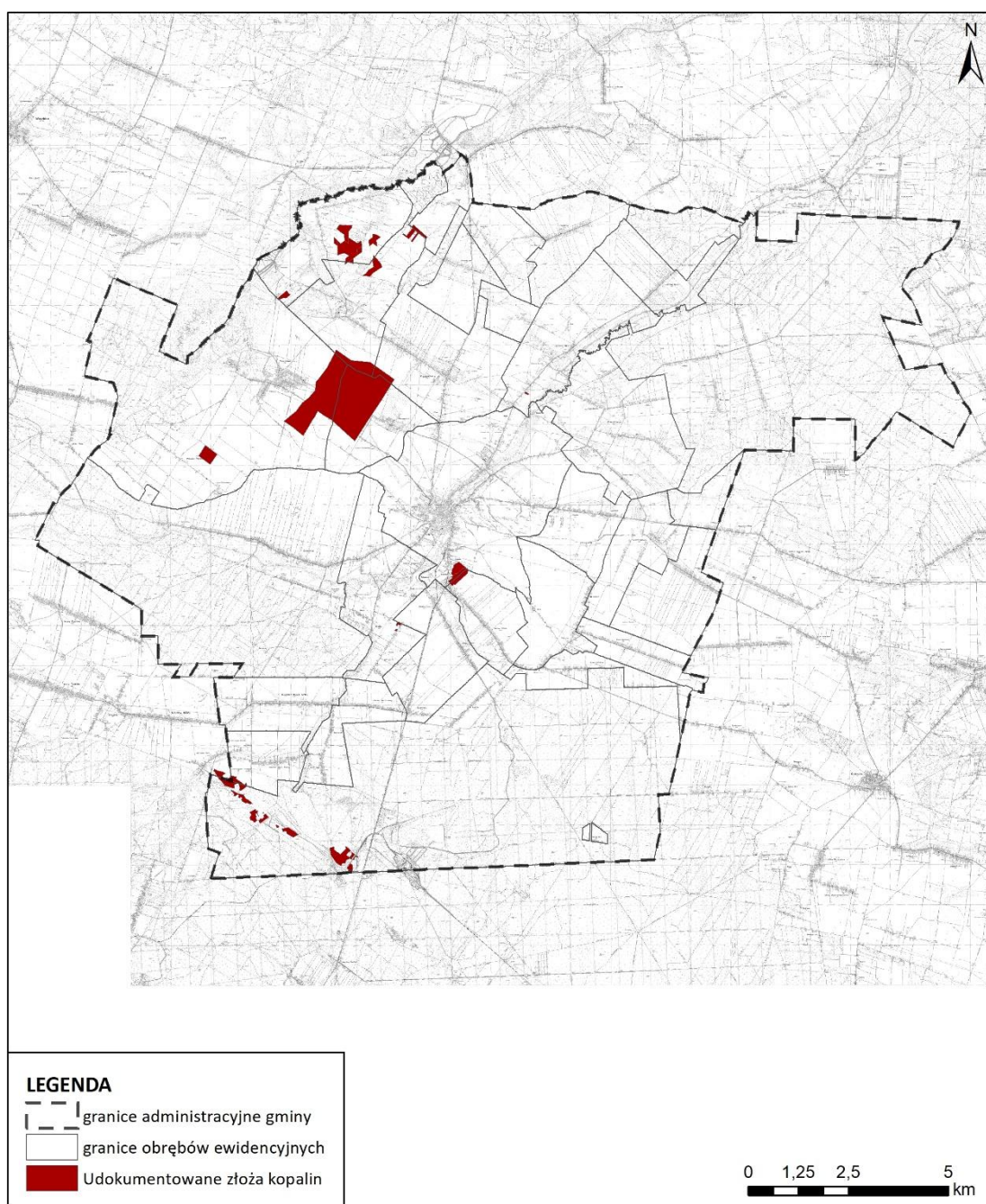
Kod i nr systemowy	nazwa złoża		stan zagospodarowania złoża	zasoby geologiczne bilansowe [tys. t]	rodzaj kopaliny	pow. złoża [ha]	kierunek rekultywacji po zakończeniu eksploatacji
KN 18867	Białka	Pole A	złoże rozpoznane szczegółowo	69,40	piaski i żwiry	0,80	-
		Pole B					
KN 15600	Gaworzyna		eksploatacja złoża zaniechana	187,52	piaski i żwiry	1,478	wodno-leśno-rolny
WW 2530	Iłża		eksploatacja złoża zaniechana	4954,20	wapienie i margle przemysłu wapienniczego	6,272	wodny
WW 11048	Iłża 1		złoże zagospodarowane	5363,40	wapienie i margle przemysłu wapienniczego	9,30	wodny
WC 1866	Iłża-Krzyżanowice		złoże rozpoznane szczegółowo	396 632,00	wapienie i margle przemysłu cementowego	298,20	-
KN 6744	Jedlanka		eksploatacja złoża zaniechana	10,58	piaski i żwiry	0,39	leśny
KN 19423	Pakosław		złoże rozpoznane szczegółowo	1 388,65	piaski i żwiry	11,20	wodny
KN 9414	Płudnica		złoże rozpoznane szczegółowo	470,87	piaski i żwiry	3,16	wodny
KN 1619	Walentynów	Pole I	złoże rozpoznane szczegółowo	9 822,00	piaski i żwiry	43,54	rolniczo-wodny
		Pole II					
		Pole III					
		Pole IV					

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

PF 1208	Zębice	Pole A	eksploatacja złoża zaniechana	5 781,00	piaski formierskie	47,90	nieustalony
		Pole B					
		Pole C					
		Pole E					
		Pole F					

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r., PIG-PIB 2023; System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS – karty informacyjne złóż kopalin, PIG-PIB

Rysunek 8 Udokumentowane złoża w granicach gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG PIG: MIDAS – złoża

Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

W granicach gminy Iłża **nie występują** udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji

W granicach gminy Iłża **nie występują** podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji.

Zasoby wód podziemnych

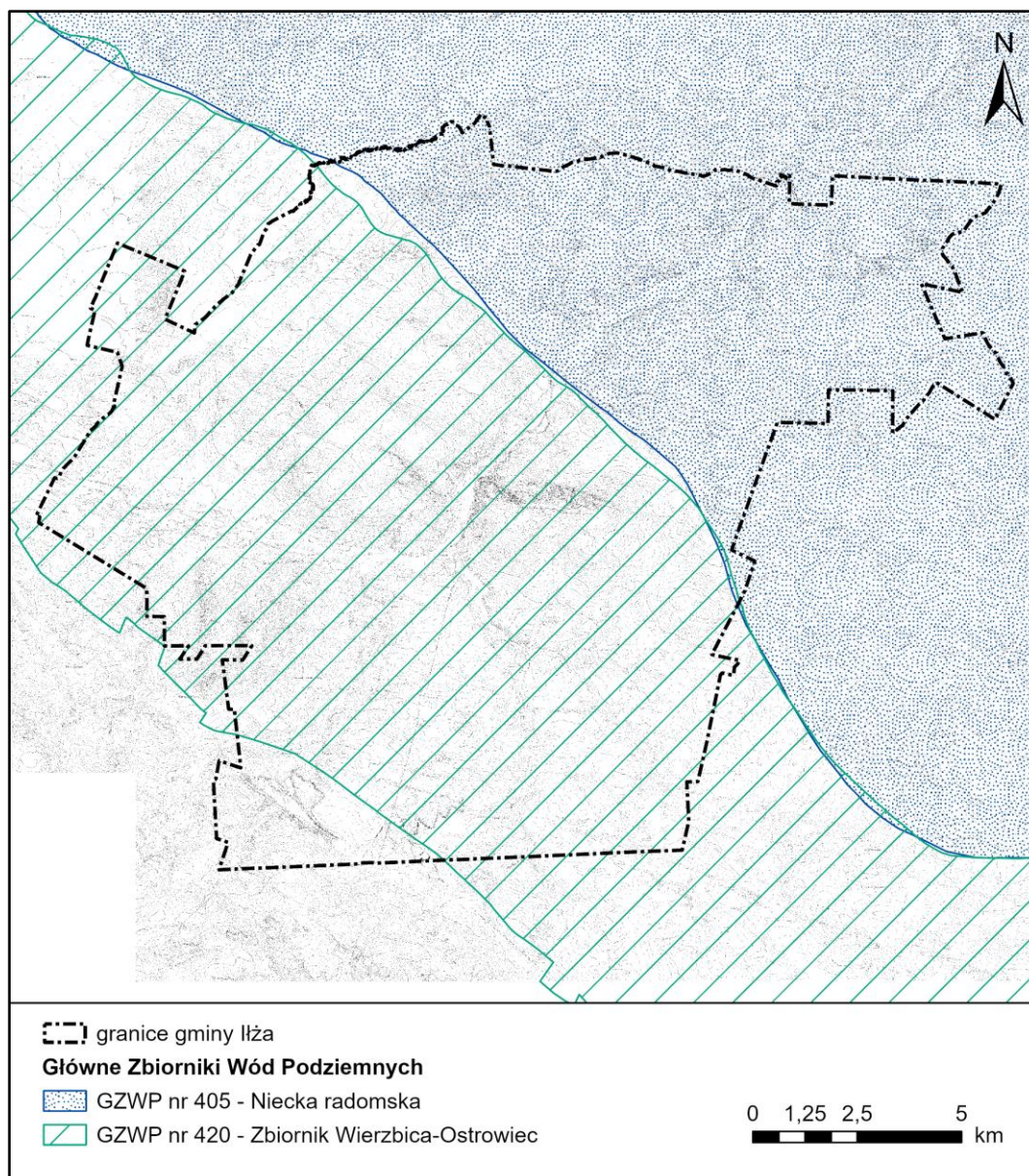
Gmina Iłża położona jest w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 405 – Niecka radomska oraz GZWP nr 420 – Zbiornik Wierzbica-Ostrowiec.

Północna i północno-wschodnia część gminy położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 405 – Niecka radomska. Jest to jeden z większych zbiorników wód podziemnych w kraju. Obejmuje on poziom górnokredowy, który budują margle, wapienie, opoki i gezy. Lokalnie utwory górnokredowe pozostają w bezpośrednim kontakcie z osadami czwartorzędowymi, neogeńsko-paleogeńskimi, dolnokredowymi lub jurajskimi, tworząc wspólny poziom wodonośny. Zasilanie kredowego zbiornika wód podziemnych odbywa się na całej jego powierzchni, bądź to przez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych na wychodniach utworów kredowych na powierzchni terenu, bądź drogą przesączania przez półprzepuszczalny nadkład. Zwierciadło wody głównego użytkowego poziomu wodonośnego w rejonie gminy Iłża jest z reguły napięte, ponieważ poziom kredowy przykryty jest nadkładem utworów młodszych. Stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych GZWP nr 405 jest obecnie bardzo niski, wyjątek stanowi aglomeracja Radomia. Jakość wód kredowego (zbiornikowego) poziomu wodonośnego mieści się w klasach I–III, co oznacza dobry stan chemiczny. Zbiornik GZWP nr 405 posiada opracowaną w 2011 roku dokumentację hydrogeologiczną.

Centralna i południowa część gminy położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 420 – Zbiornik Wierzbica-Ostrowiec. Zbiornik ten tworzy górn jurajski poziom wodonośny w zlewni rz. Kamiennej i Iłżanki. Ze względu na budowę geologiczną, tylko północno-wschodnia część zbiornika Wierzbica–Ostrowiec występuje wyłącznie w utworach jury górnej. W centralnej i południowo-wschodniej części są włączone do niego także utwory jury środkowej – keloweju. Zwierciadło poziomu zbiornikowego ma charakter swobodny i tylko lokalnie napięty. Zasoby wszystkich ujęć wód podziemnych, zatwierdzonych w aktualnych pozwoleniach wodnoprawnych zlokalizowanych w obrębie GZWP nr 420, obejmują 90,8% zasobów dyspozycyjnych, przy czym rzeczywisty pobór wód podziemnych jest trzykrotnie mniejszy, co przy braku planu rozbudowy ujęć i wzrostu zapotrzebowania na wodę, sprawia, że Zbiornik Wierzbica–Ostrowiec można uznać za niezagrożony pod względem ilościowym. Zbiornik GZWP nr 420 posiada opracowaną w 1998 roku, a uzupełnioną w 2015 roku dokumentację hydrogeologiczną.

Wody podziemne GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Obszary ochronne są ustanawiane przez wojewodę, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek Wód Polskich. Dla GZWP nr 405 i GZWP nr 420 nie ustanowiono dotąd obszarów ochronnych.

Rysunek 9 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w granicach gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG PIG

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym udokumentowanych złóż kopalin

Dla udokumentowanego złoża Iłża-Krzyżanowice plan ogólny wskazuje strefy SO, dla których ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.). W profilu dodatkowym wskazano wyłącznie teren elektrowni wiatrowej, związanej istniejącą farmą wiatrową Iłża-Krzyżanowice (43-45SO). Plan ogólny nie zakłada, w wymienionych strefach, lokalizacji dodatkowych elektrowni wiatrowych w stosunku do stanu istniejącego. W strefach 46-48SO nie ustala się profilu dodatkowego.

Ustalenia planu ogólnego, właśnie z uwagi na istniejącą farmę wiatrową, nie wskazały eksploatacji złoża Iłża-Krzyżanowice, jednakże ustalenia te zapewniają możliwość ochrony i ewentualnej późniejszej eksploatacji złoża w przyszłości.

Plan ogólny nie wprowadza zatem żadnych nowych ustaleń uniemożliwiających ochronę i eksploatację występującego złoża Iłża-Krzyżanowice.

Dla pozostałych udokumentowanych na terenie gminy złóż wskazuje się strefy SG w celu ich ochrony i zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji.

10. Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej

Gmina Iłża **nie stanowi** gminy uzdrowiskowej, a na jej terenie nie znajdują się obszary uzdrowisk ani obszary ochrony uzdrowiskowej, o których mówi ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tj. Dz.U. z 2024 r., poz. 1420).

11. Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951 i 1688) lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej

Zabytki wpisane do rejestru

Na terenie gminy Iłża znajduje się dziewiętnaście obiektów wpisanych do rejestru Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wykaz przedstawia tabela poniżej.

Tabela 8 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego

L.p.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Adres	Numer rejestru	Okres powstania	Ewidencja
1.	Zagroda (w rejestrze pozostały: - piwnica - studnia)	Chwałowice	-	113/A z 26.06.1981	1 poł. XIX	NIE
2.	Śródmieście Iłży	Iłża	27-100 Iłża	323 z 3.12.1956 oraz 157/A z 23.06.1967	XIV-XIX	TAK

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

3.	Zespół kościoła par. p.w. Wniebowzięcia NMP:	- kościół - dzwonnica - zabudowania par. - ogrodzenie z bramą - kaplica	Iłża	Ul. Jana Kochanowskiego 6	53 z 21.10.1947, 155 z 23.06.1967 oraz 68/A/81 z 05.03.1981	XVII	TAK
		- kaplica Szyszkowskich			180 z 11.10.1967 oraz 70/A/81 z 05.03.1981	1629	TAK
4.	Zespół szpitalny św. Ducha, ul. Podzamcze:	- kościół	Iłża	Ul. Błazińska 1	55 z 27.10.1947, 178 z 11.02.1967 oraz 69/A/81 z 05.03.1981	XV, XVII, XIX, XX	TAK
		- szpital (muzeum)			55 z 27.10.1947, 179 z 8.05.1972 oraz 216/A/83 z 06.06.1983	1754	TAK
		- cmentarz			521/A/92 z 06.04.1992	XIX	TAK
5.	Cmentarz , ul. Staromiejska		Iłża	Ul. Staromiejska 50	520/A/92 z 06.04.1992	1820	TAK
6.	Kościół fil. cmentarny p.w. MB Śnieżnej		Iłża	Ul. Staromiejska 48	56 z 27.10.1947	1820	TAK
7.	Cmentarz „stary” , ul. Radomska		Iłża	Ul. Radomska	522/A/92 z 06.04.1992	XIX-XX	TAK
8.	Ruiny zamku		Iłża	Wzgórze Zamkowe	23 z 24.03.1947, 156 z 23.06.1967 oraz 96/A z 18.03.1981	k. XIII-1 poł. XIV	TAK
9.	Zespół pieców „wapienników” : - piec szybowy - piec „Hoffman”		Iłża	Ul. Błazińska 121	23/A z 18.03.1980	Po 1920	TAK
10.	Piec garncarski		Iłża	Ul. Wójtowska 63a	144/A z 10.02.1966 oraz 345/A z 21.10.1986	-	TAK
11.	Starachowicka Kolej Dojazdowa - linia kolejki - budynek stacyjny w Iłży		Iłża	Ul. Błazińska 48	543/A/95 z 27.01.1995	XIX-XX	NIE
							TAK

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

12.	Kaplica cmentarna św. Franciszka		Iłża-Kotlarka	Piłatka 87	823 z 28.01.1959, 645 z 14.01.1972 oraz 71/A/82 z 05.03.1981	1 poł. XIX	TAK
13.	Kościół par. p. w. Wszystkich Świętych		Krzyżanowice	Krzyżanowice 182	385/A z 15.05.1988	1936	TAK
	Dzwonnica					XVIII	
14.	Cmentarz par. rzym.-kat.		Krzyżanowice	Przy drodze obok nr 215	477/A z 05.11.1991	XIX	TAK
15.	Park		Krzyżanowice	Krzyżanowice 217	415/A z 30.01.1990	XIX	TAK
16.	Park		Pakosław	Pakosław	514 z 04.12.1957	XVIII	TAK
17.	Pomnik (obelisk) bitwy		Pakosław	Pakosław przy drodze	408/A z 08.05.1989	1914	TAK
18.	Zespół dworski	- dwór	Prędocin - Kolonia	Prędocin 5	A-1244 z 06.05.2014	XIX	TAK
		- park			517 z 04.12.1957	XVIII-XIX	TAK
19.	Zespół dworski	- dwór	Starosiedlice	Starosiedlice 10	382/A z 04.04.1988	k. XVIII-XIX	TAK
		- park			516 z 04.12.1957		TAK
20.	Dom nr 48		Błaziny	Błaziny 48	320/A z 27.08.1985 (nie istnieje)	-	NIE
21.	Spichlerz biskupów krakowskich, nast. fabryka fajansu L.Sunderlanda, ob. budynek mieszkalny, tzw. Dom Sunderlanda		Iłża	Podzamcze 38	A-1779 z 2012-2023	poł. XVIII, 1823, 1879, 1903	TAK
22.	Zagroda: - dom drewn. - budynek inwentarski (obora) - spichlerz drewn. - stodoła drewa. - teren		Iłża	Wójtowska 42	A-1777 z 26.05.2023 (dom drew. nr rej A-835 z 9.10.1974 r.)	ok. 1860	TAK

Źródło: Rejestr zabytków województwa mazowieckiego - Delegatura Radom stan na 21 grudnia 2023 roku

Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, występuje 185 obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Iłża.

Tabela 9 Wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków gminy Iłża (z wyłączeniem zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego – Delegatura Radom)

L.p.	Nazwa obiektu	Miejscowość	Adres
1.	Krzyż murowany przy kościele farnym	Iłża	Jana Kochanowskiego 6, dz. nr 465
2.	Mur cmentarny	Iłża	Staromiejska 50, dz. nr 342 (Staromiejska 48)
3.	Młyn wodny drewniany	Iłża	Przy Murach 4, dz. nr 581
4.	Młyn elektryczny murowany	Iłża	Podzamcze 48, dz. nr 395/2
5.	Dom murowany	Iłża	Błazińska 4, dz. nr 682/2
6.	Dom murowany	Iłża	Błazińska 6, dz. nr 629
7.	Dom murowany	Iłża	Błazińska 7, dz. nr 597
8.	Dom murowany – dawna poczta	Iłża	Błazińska 8, dz. nr 630
9.	Dom murowany	Iłża	Błazińska 9, dz. nr 598
10.	Spichlerz drewniany	Iłża	Błazińska 14, dz. nr 634
11.	Dom drewniany	Iłża	Błazińska 25, dz. nr 614
12.	Dom murowany	Iłża	Błazińska 31, dz. nr 617
13.	Dom murowany	Iłża	Błazińska 66, dz. nr 669/3 (dz. nr 669/1)
14.	Figura Matki Boskiej	Iłża	Błazińska 56, dz. nr 664
15.	Dom murowany	Iłża	Bodzentyńska 5, dz. nr 936
16.	Dom murowany	Iłża	Bodzentyńska 15, dz. nr 940
17.	Dom murowany	Iłża	Bodzentyńska 22, dz. nr 1055
18.	Dom murowany	Iłża	Bodzentyńska 24, dz. nr 1054/3
19.	Dom murowano-drewniany	Iłża	Bodzentyńska 37, dz. nr 957/1
20.	Dom murowany	Iłża	Św. Franciszka 3, dz. nr 431
21.	Dom drewniany	Iłża	Św. Franciszka 5, dz. nr 429
22.	Dom drewniany	Iłża	Św. Franciszka 9, dz. nr 428

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

23.	Dom murowany	Iłża	Kaleta 1, dz. nr 912
24.	Dom murowany	Iłża	Jana Kochanowskiego 3, dz. nr 4469
25.	Dom drewniany	Iłża	Jana Kochanowskiego 5, dz. nr 143
26.	Dom drewniany	Iłża	Jana Kochanowskiego 7, dz. nr 145
27.	Dom murowany	Iłża	Jana Kochanowskiego 9, dz. nr 149
28.	Dom murowano-drewniany	Iłża	Jana Kochanowskiego 11, dz. nr 148
29.	Dom murowany	Iłża	Na Probostwo 4, dz. nr 462
30.	Dom murowany	Iłża	Plac 11 Listopada 1, dz. nr 294 (<i>plac 11 Listopada 3</i>)
31.	Dom murowany	Iłża	Plac 11 Listopada 4, dz. nr 462
32.	Dom murowany	Iłża	Mostowa 5, dz. nr 477
33.	Dom murowany	Iłża	Mostowa 8, dz. nr 568
34.	Dom murowany	Iłża	Partyzantów 8, dz. nr 557 (<i>Partyzantów 14</i>)
35.	Dom murowany	Iłża	Partyzantów 17, dz. nr 449/3
36.	Dom murowany	Iłża	Partyzantów 23/25, dz. nr 567
37.	Dom murowany	Iłża	Partyzantów 27, dz. nr 565
38.	Dom murowany	Iłża	Partyzantów 33, dz. nr 562
39.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 6, dz. nr 433
40.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 8, dz. nr 430
41.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 9, dz. nr 575
42.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 13, dz. nr 573
43.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 15, dz. nr 571
44.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 17, dz. nr 441
45.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 21, dz. nr 439
46.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 24, dz. nr 419
47.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 26, dz. nr 418/1 i 418/2 (<i>dz. nr 418</i>)
48.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 36, dz. nr 412
49.	Dom murowany	Iłża	Podzamcze 38/40/42, dz. nr 411/1

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

50.	Dom murowany	Iłża	Powstania Listopadowego 6, dz. nr 555
51.	Dom murowany	Iłża	Powstania Listopadowego 8, dz. nr 557
52.	Dom murowany	Iłża	Płk. Wł. Muzyki 4, dz. nr 457/2 (dz. nr 436)
53.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 14, dz. nr 339
54.	Dom murowano- drewniany	Iłża	Przy Murach 16, dz. nr 538
55.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 22, dz. nr 531
56.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 24, dz. nr 530
57.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 26, dz. nr 530
58.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 28, dz. nr 520
59.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 30, dz. nr 519
60.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 36, dz. nr 507
61.	Dom murowany	Iłża	Przy Murach 46, dz. nr 511 (dz. nr 510)
62.	Dom murowany	Iłża	Radomska 5, dz. nr 490/11
63.	Dom murowany	Iłża	Ratuszowa 6, dz. nr 527
64.	Dom murowany	Iłża	Ratuszowa 10, dz. nr 529
65.	Dom murowany - bank	Iłża	Rynek 1, dz. nr 470
66.	Dom murowany	Iłża	Rynek 2, dz. nr 471
67.	Dom murowany	Iłża	Rynek 3, dz. nr 472
68.	Dom murowany	Iłża	Rynek 4, dz. nr 473
69.	Dom murowany	Iłża	Mostowa 2, dz. nr 482/1 (Rynek 5)
70.	Dom murowany	Iłża	Partyzantów 12, dz. nr 485 (Rynek 8)
71.	Dom murowany – urząd miejski	Iłża	Rynek 11, dz. nr 551/1
72.	Dom murowany	Iłża	Rynek 14, dz. nr 490/2
73.	Dom murowany	Iłża	Rynek 15, dz. nr 1142 (490/1)
74.	Dom murowany	Iłża	Rynek 16, dz. nr 1141
75.	Dom murowany	Iłża	Rynek 17, dz. nr 489

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

76.	Krzyż przydrożny kamienny	Iłża	Staromiejska/Podzamcze, dz. nr 387/2
77.	Dom drewniany	Iłża	Staromiejska 20, dz. nr 374
78.	Dom drewniany	Iłża	Staromiejska 38, dz. nr 352
79.	Dom murowany	Iłża	Tylina 8, dz. nr 540
80.	Dom murowany	Iłża	Tylina 10, dz. nr 541
81.	Dom murowany	Iłża	Tylina 11, dz. nr 558
82.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 3, dz. nr 151/3
83.	Dom murowany - szkoła	Iłża	Wójtowska 5, dz. nr 152 (dz. nr 153/2)
84.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 9, dz. nr 154
85.	Dom drewniany	Iłża	Wójtowska 10, dz. nr 288
86.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 17, dz. nr 160
87.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 19, dz. nr 161/3
88.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 21, dz. nr 460 (dz. nr 461)
89.	Stodoła drewniana	Iłża	Wójtowska 32, dz. nr 272
90.	Dom drewniany	Iłża	Wójtowska 34, dz. nr 271
91.	Krzyż przydrożny kamienny	Iłża	Wójtowska 42, dz. nr 267 (dz. nr 266)
92.	Dom drewniany	Iłża	Wójtowska 42, dz. nr 266
93.	Spichlerz drewniany	Iłża	Wójtowska 42, dz. nr 266
94.	Stodoła drewniana	Iłża	Wójtowska 42, dz. nr 266
95.	Dom murowano-drewniany	Iłża	Wójtowska 43, dz. nr 172
96.	Dom murowany z cegły	Iłża	Wójtowska 46, dz. nr 264
97.	Dom drewniany	Iłża	Wójtowska 47, dz. nr 174/1
98.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 48, dz. nr 263
99.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 63, dz. nr 181/1
100.	Dom murowany	Iłża	Wójtowska 67, dz. nr 183
101.	Stodoła drewniana	Iłża	Wójtowska 67, dz. nr 183
102.	Dom drewniano-murowany	Iłża	Wójtowska 105, dz. nr 203

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

103.	Stodoła drewniana	Iłża	Wójtowska 105, dz. nr 203 (Obiekt nie istnieje)
104.	Dom drewniany	Iłża	Wójtowska 109, dz. nr 205
105.	Dom murowano-drewniany	Iłża	Wójtowska 125, dz. nr 214
106.	Dom drewniany	Iłża	Zamłynie 2, dz. nr 900 (Obiekt nie istnieje)
107.	Figura św. Jana Nepomucena	Iłża	Błazińska 63, dz. nr 4078/1 (dz. nr 4078/2)
108.	Dom drewniany	Seredzice	Seredzice 22, dz. nr 1435
109.	Dom murowany	Błaziny Dolne	Błaziny Dolne 88, dz. nr 187/1 (Obiekt nie istnieje)
110.	Krzyż kamienny	Błaziny Dolne	Błaziny Dolne, dz. nr 138
111.	Kapliczka kubaturowa	Chwałowice	Chwałowice, dz. nr 590/2) (dz. nr 589)
112.	Krzyż kamienny	Chwałowice	Chwałowice, dz. nr 508/4 (dz. nr 508)
113.	Krzyż kamienny	Chwałowice	Chwałowice, dz. nr 890) (dz. nr 889)
114.	Krzyż kamienny	Gaworzyna	Gaworzyna, dz. nr 612
115.	Krzyż kamienny	Gaworzyna	Gaworzyna, dz. nr 116/4 (dz. nr 553)
116.	Figurka murowana św. Jana Nepomucena	Gaworzyna	Gaworzyna, dz. nr 116/4 (dz. nr 553)
117.	Dom drewniany	Jasieniec Iłżecki Dolny	Jasieniec Iłżecki Dolny 34, dz. nr 287
118.	Kościół drewniany	Jasieniec Iłżecki Dolny	Jasieniec Iłżecki Dolny 54, dz. nr 314
119.	Dom drewniany	Jasieniec Iłżecki Dolny	Jasieniec Iłżecki Dolny 28, dz. nr 271
120.	Dom drewniany	Nowy Jasieniec Iłżecki	Nowy Jasieniec Iłżecki 3A, dz. nr 420/1 i 420/2 (dz. nr 420/2)
121.	Figura murowana św. Franciszka	Kotlarka	Kotlarka, dz. nr 3983
122.	Studnia drewniana	Kotlarka	Kotlarka, dz. nr 3983
123.	Dzwonnica	Kotlarka	Kotlarka, dz. nr 3983
124.	Figura Matki Boskiej	Kotlarka	Kotlarka, dz. nr 406
125.	Krzyż murowany	Kotlarka	Kotlarka, dz. nr 7/1
126.	Plebania murowana	Krzyżanowice	Krzyżanowice 179, dz. nr 565

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

127.	Krzyż kamienny	Krzyżanowice	Krzyżanowice, dz. nr 338 (dz. nr 555)
128.	Krzyż kamienny	Krzyżanowice	Krzyżanowice, dz. nr 462/2
129.	Krzyż kamienny	Krzyżanowice	Krzyżanowice, dz. nr 687/1 (dz. nr 561)
130.	Kapliczka murowana	Krzyżanowice	Krzyżanowice 39, dz. nr 264 (dz. nr 477/1)
131.	Stodoła drewniana	Krzyżanowice	Krzyżanowice 179, dz. nr 565
132.	Obora murowana	Krzyżanowice	Krzyżanowice 179, dz. nr 565
133.	Kurnik murowany	Krzyżanowice	Krzyżanowice 179, dz. nr 565
134.	Figura św. Floriana	Krzyżanowice	Krzyżanowice, dz. nr 704/1 (dz. nr 561)
135.	Kuźnia murowana	Krzyżanowice	Krzyżanowice 53, dz. nr 259 (dz. nr 260/1)
136.	Dom drewniany	Krzyżanowice	Krzyżanowice 67A, dz. nr 253 (dz. nr 261)
137.	Dom drewniany	Krzyżanowice	Krzyżanowice 121, dz. nr 822 (dz. nr 823)
138.	Spichlerz drewniany	Krzyżanowice	Krzyżanowice 121, dz. nr 822 (Krzyżanowice 43, dz. nr 824/1)
139.	Obora murowana	Krzyżanowice	Krzyżanowice 121, dz. nr 822 (Krzyżanowice 43, dz. nr 823)
140.	Kaplica cmentarna Dobieckich	Krzyżanowice	Krzyżanowice, dz. nr 633
141.	Krzyż murowany	Krzyżanowice	Krzyżanowice, dz. nr 633 (dz. nr 631)
142.	Dwór murowany	Krzyżanowice	Krzyżanowice 217, dz. nr 654/8
143.	Dom drewniany	Małomierzyce	Małomierzyce 21, dz. nr 199/4
144.	Dom drewniany	Maziarze Stare	Maziarze Stare 7, dz. nr 14/2
145.	Dom drewniany	Maziarze Stare	Maziarze Stare 18, dz. nr 30
146.	Dom murowany	Maziarze Stare	Maziarze Stare 62, dz. nr 128/1
147.	Krzyż murowany	Maziarze Stare	Maziarze Stare, dz. nr 53
148.	Figura murowana Matki Boskiej	Pakośław	Pakośław, dz. nr 3310 (dz. nr 3466)
149.	Dom murowany – dawna szkoła	Pakośław	Pakośław 54, dz. nr 3984
150.	Figura św. Jana Nepomucena	Pakośław	Pakośław, dz. nr 1132

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

151.	Dom drewniany	Pakośław	Pakośław 177, 3977 (Obiekt nie istnieje)
152.	Dom drewniany	Pakośław	Pakośław 184, dz. nr 1191
153.	Chlew murowany	Pakośław	Pakośław, dz. nr 981
154.	Stajnia – dawny spichlerz murowany	Pakośław	Pakośław 168C, dz. nr 981 (Pakośław)
155.	Kuźnia murowana	Pakośław	Pakośław, dz. nr 907/11 (dz. nr 981)
156.	Obora murowana	Pakośław	Pakośław, dz. nr 981
157.	Spichlerz murowany	Pakośław	Pakośław, dz. nr 981
158.	Kapliczka murowana	Pakośław	Pakośław, dz. nr 3587
159.	Krzyż murowany	Pakośław	Pakośław, dz. nr 3711 (dz. nr 3720)
160.	Figura Pieta	Pastwiska	Pastwiska, dz. nr 450/2 (dz. nr 459/1)
161.	Dwór drewniany	Prędocin-Kolonia	Prędocin-Kolonia 5, dz. nr 1010/2
162.	Gorzelnia murowana	Prędocin-Kolonia	Prędocin-Kolonia 5, dz. nr 1012
163.	Dom drewniany	Prędocin	Prędocin 39, dz. nr 1007 (dz. nr 619)
164.	Szkoła murowana	Seredzice	Seredzice 107, dz. nr 1281
165.	Kapliczka murowana	Kolonia Seredzice	Kolonia Seredzice, dz. nr 216
166.	Figura Matki Bożej Niepokalanej	Seredzice	Seredzice, dz. nr 1184/2 (dz. nr 1184/1)
167.	Młyn elektryczny murowany	Kolonia Seredzice (Białka)	Kolonia Seredzice, dz. nr 433 (Białka 1)
168.	Dom drewniany	Seredzice	Seredzice 116, dz. nr 1278 (dz. nr 1096)
169.	Figura Matki Bożej Niepokalanej	Seredzice	Seredzice 82, dz. nr 1340
170.	Krzyż murowany	Seredzice	Seredzice 239, dz. nr 1066 (Seredzice 116)
171.	Obora murowana	Starosiedlice	Starosiedlice 10, dz. nr 311/4
172.	Stajnia i magazyn zbożowy murowane	Starosiedlice	Starosiedlice 10, dz. nr 311/4
173.	Dom drewniany	Starosiedlice	Starosiedlice 12, dz. nr 283/2
174.	Figura Matki Boskiej	Starosiedlice	Starosiedlice 12, dz. nr 283/2

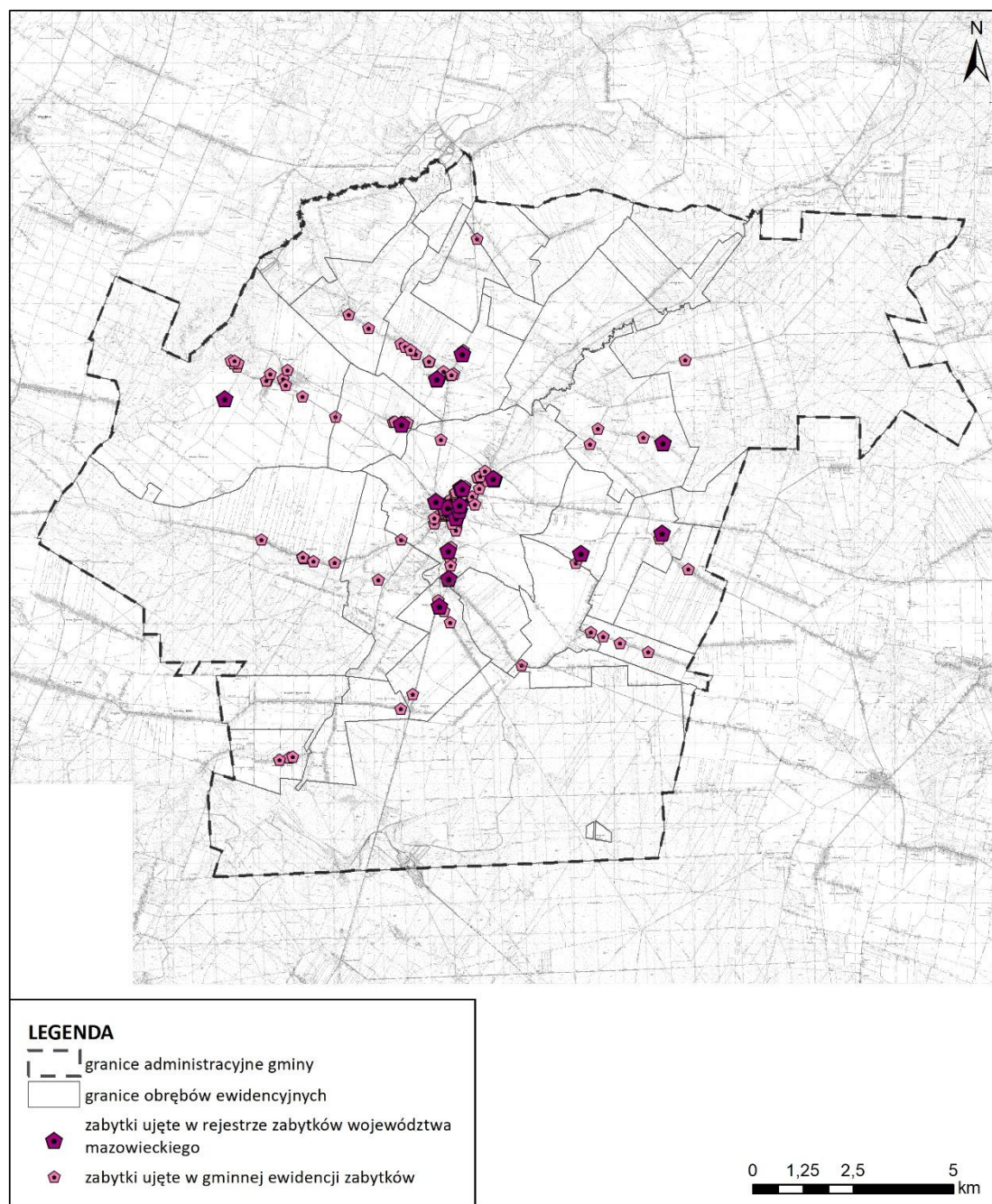
UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

175.	Krzyż kamienny	Starosiedlice	Starosiedlice, dz. nr 268
176.	Figura Chrystusa kamienna	Iłża	Iłża, dz. nr 5016/5
177.	Figura kamienna	Pakośław	Pakośław, dz. nr 3688 (dz. nr 407)
178.	Krzyż murowany	Błaziny Dolne	Błaziny Dolne, dz. nr 353/1 (dz. nr 101/2)
179.	Dom drewniany	Iłża	Zamłynie 16, dz. nr 892/1
180.	Budynek drewniany – dom Gantnerów	Iłża	Bodzentyńska 40, dz. nr 1042/1
181.	Budynek murowany – dawny budynek gminny	Błaziny Dolne	Błaziny Dolne 31, dz. nr 70
182.	zagroda (zespół budowlany wraz z terenem)	Iłża	Wójtowska 42, dz. nr 266
183.	Cmentarz rzymsko-katolicki	Alojzów-Walentynów	Alojzów-Walentynów, dz. nr 23, 224
184.	Cmentarz choleryczny	Płatka (Iłża-Kotlarka)	Płatka 87, dz. nr 3983 (Iłża-Kotlarka)
185.	Cmentarz żydowski	Iłża	Kampanii Wrześniowej, dz. nr 3568

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Iłża na lata 2023-2026

Dane adresowe zawarte w tabeli w nawiasach to informacje źródłowe zawarte w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Iłża na lata 2023-2026

Rysunek 10 Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i gminnej ewidencji zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego oraz gminnej ewidencji zabytków

Zabytki archeologiczne

W granicach administracyjnych gminy Iłża zewidencjonowano 6 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego.

Tabela 10 Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego znajdujących się na terenie gminy Iłża

L.p.	Miejscowość	Obszar	Numer stanowiska na obszarze	Numer stanowiska w miejscowości	Czas powstania	Nr rejestru zabytków
1.	Iłża	79-69	1	1	XII-XIII w.	323/A/67
2.	Iłża	79-68	8	1	Średniowiecze - Okres Nowożytny	23 z 1947-03-24, 156A z 1967-06-13, 96/A/81 z 1981-03-18
3.	Seredzice-Kolonia	79-68	55	1	Epoka kamienia	545/A/96 z 1996-01-04
4.	Pakość	79-68	56	1	Epoka kamienia	546/A/96 z 1996-01-04
5.	Seredzice	79-68	57, 58	16, 17	Epoka kamienia	547/A/96 z 1996-01-04

Źródło: Wykaz zabytków województwa mazowieckiego - Delegatura Radom stan na 21 grudnia 2023 roku

Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, występują 318 zabytków archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Iłża.

Tabela 11 Wykaz zabytków archeologicznych znajdujących się na terenie gminy Iłża (z wyłączeniem zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego)

L.p.	Miejscowość	Obszar	Numer stanowiska na obszarze	Czas powstania
1.	Kolonia Seredzice	79-68	1	Neolit Okres Rzymski
2.	Iłża	79-68	2	Neolit Wczesna Epoka Brązu Wczesna Epoka Żelaza Okres Łateński Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze Okres nowożytny
3.	Iłża	79-68	3	Paleolit Neolit Okres rzymski Wczesne średniowiecze
4.	Iłża	79-68	4	Paleolit Mezolit Neolit Wczesne średniowiecze
5.	Iłża	79-68	5	
6.	Iłża	79-68	6	Paleolit Neolit Okres Rzymski Wczesne średniowiecze
7.	Iłża	79-68	7	Paleolit
8.	Iłża	79-68	9	Średniowiecze - Okres Nowożytny
9.	Iłża	79-68	10	Średniowiecze - Okres Nowożytny
10.	Iłża	79-68	11	Epoka Kamienia
11.	Pakość	79-68	12	Epoka Kamienia Wczesna Epoka Brązu
12.	Iłża	79-68	13	Epoka Kamienia Okres Nowożytny

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

13.	Iłża	79-68	14	Neolit Późne średniowiecze Okres nowożytny
14.	Iłża	79-68	15	Neolit
15.	Starosiedlice	79-68	16	Średniowiecze - nowożytność
16.	Starosiedlice	79-68	17	Paleolit Okres rzymski Wczesne średniowiecze
17.	Starosiedlice	79-68	18	Wczesne średniowiecze
18.	Iłża	79-68	19	Paleolit Neolit Wczesna Epoka Brązu Późne średniowiecze
19.	Iłża	79-68	20	Paleolit
20.	Iłża	79-68	21	Paleolit Późne średniowiecze O kres nowożytny
21.	Iłża	79-68	22	Paleolit
22.	Iłża	79-68	23	Mezolit Okres rzymski Wczesne średniowiecze
23.	Iłża	79-68	24	Późne średniowiecze Okres nowożytny
24.	Kolonia Seredzice	79-68	25	Epoka Kamienia Starożytny Okres rzymski Średniowiecze
25.	Kolonia Seredzice	79-68	26	Epoka kamienia Starożytność Neolit Epoka Brązu
26.	Kolonia Seredzice	79-68	27	Epoka Kamienia Późne średniowiecze
27.	Kolonia Seredzice	79-68	28	Starożytność Średniowiecze Okres nowożytny
28.	Kolonia Seredzice	79-68	29	Starożytność Średniowiecze
29.	Kolonia Seredzice	79-68	30	Okres rzymski Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze
30.	Seredzice	79-68	31	Epoka Kamienia Epoka Brązu Wczesne średniowiecze Średniowiecze
31.	Seredzice	79-68	32	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
32.	Seredzice	79-68	33	Epoka Kamienia Neolit Późne średniowiecze Okres nowożytny
33.	Seredzice	79-68	34	Epoka Kamienia
34.	Seredzice	79-68	35	Epoka Kamienia Okres rzymski
35.	Seredzice	79-68	36	Epoka Kamienia Okres rzymski Okres nowożytny
36.	Seredzice	79-68	37	Epoka Kamienia

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

				Średniowiecze
37.	Seredzice	79-68	38	Epoka Kamienia
38.	Seredzice	79-68	39	Mezolit Neolit
39.	Seredzice	79-68	40	Epoka Kamienia
40.	Seredzice	79-68	41	Neolit
41.	Seredzice	79-68	42	Epoka Kamienia
42.	Seredzice	79-68	43	Mezolit Neolit Okres rzymski Wczesne średniowiecze
43.	Seredzice	79-68	44	Neolit Starożytność
44.	Seredzice	79-68	45	Paleolit Okres rzymski
45.	Seredzice	79-68	46	Mezolit Okres rzymski Wczesne średniowiecze Okres nowożytny
46.	Seredzice	79-68	47	Neolit Okres rzymski Średniowiecze Okres nowożytny
47.	Seredzice	79-68	48	Paleolit Okres rzymski Okres nowożytny
48.	Seredzice	79-68	49	Paleolit Neolit Starożytność
49.	Pakośław	79-68	50	Paleolit
50.	Pakośław	79-68	51	Paleolit
51.	Pakośław	79-68	52	Paleolit
52.	Pakośław	79-68	53	Paleolit
53.	Pakośław	79-68	54	Paleolit
54.	Seredzice	79-68	56	Epoka kamienia
55.	Seredzice	79-68	57	Epoka kamienia
56.	Seredzice	79-68	59	Epoka Kamienia
57.	Iłża	79-68	60	Epoka Kamienia
58.	Iłża	79-68	61	Okres rzymski
59.	Seredzice	79-68	62	Późne średniowiecze
60.	Seredzice	79-68	63	Późne średniowiecze
61.	Seredzice	79-68	64	Okres przedrzymski Okres rzymski Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze
62.	Kolonia Seredzice	79-68	65	Okres rzymski Wczesne średniowiecze
63.	Seredzice	79-68	66	Epoka Kamienia
64.	Kolonia Seredzice	79-68	67	Okres rzymski Późne średniowiecze
65.	Kolonia Seredzice	79-68	68	Epoka Kamienia
66.	Kolonia Seredzice	79-68	69	Epoka Kamienia Średniowiecze
67.	Kolonia Seredzice	79-68	70	Epoka Kamienia
68.	Seredzice	79-68	71	Epoka Kamienia

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

				Neolit Wczesne średniowiecze
69.	Seredzice	79-68	72	Okres rzymski Wczesne średniowiecze
70.	Seredzice	79-68	73	Okres rzymski
71.	Seredzice	79-68	31	Neolit Okres rzymski
72.	Seredzice	79-68	32	Okres rzymski
73.	Seredzice	79-68	33	Starożytność
74.	Seredzice	79-68	77	Epoka Kamienia Okres rzymski Okres nowożytny
75.	Iłża	79-68	78	Epoka Kamienia Okres rzymski Wczesne średniowiecze Późne średniowiecze
76.	Pakośław	79-68	79	Epoka Kamienia Okres nowożytny
77.	Błaziny Dolne	79-68	80	Epoka Kamienia
78.	Błaziny Dolne	79-68	81	Późne średniowiecze Okres nowożytny
79.	Iłża	79-68	82	Okres rzymski
80.	Iłża	79-68	83	Późne średniowiecze Okres nowożytny
81.	Błaziny Dolne	79-68	84	Późne średniowiecze
82.	Błaziny Dolne	79-68	85	Okres rzymski Późne średniowiecze Okres nowożytny
83.	Iłża	79-68	86	Starożytność Późne średniowiecze
84.	Iłża	79-68	87	Epoka Kamienia
85.	Błaziny Dolne	79-68	88	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
86.	Iłża	79-68	89	Okres rzymski Późne średniowiecze Okres nowożytny
87.	Iłża	79-68	90	Wczesna Epoka Żelaza
88.	Iłża	79-68	91	Epoka Kamienia
89.	Iłża	79-68	92	Starożytność
90.	Iłża	79-68	93	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
91.	Błaziny Dolne	79-68	94	Epoka Kamienia
92.	Błaziny Dolne	79-68	95	Epoka Kamienia
93.	Błaziny Dolne	79-68	96	Późne średniowiecze Okres nowożytny
94.	Iłża	79-68	97	Epoka Kamienia
95.	Iłża	79-68	98	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
96.	Iłża	79-68	99	Epoka Kamienia
97.	Iłża	79-68	100	Okres rzymski
98.	Iłża	79-68	101	Epoka Kamienia
99.	Iłża	79-68	102	Epoka Kamienia

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

				Późne średniowiecze Okres nowożytny
100.	Iłża	79-68	103	Późne średniowiecze
101.	Iłża	79-68	104	Epoka Kamienia Późne średniowiecze
102.	Iłża	79-68	105	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
103.	Iłża	79-68	106	Późne średniowiecze Okres nowożytny
104.	Iłża	79-68	107	Późne średniowiecze Okres nowożytny
105.	Iłża	79-68	108	Epoka Kamienia
106.	Iłża	79-68	109	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
107.	Iłża	79-68	110	Epoka Kamienia
108.	Iłża	79-68	111	Epoka Kamienia
109.	Seredzice	79-68	112	Późne średniowiecze Okres nowożytny
110.	Iłża	79-68	113	Późne średniowiecze Okres nowożytny
111.	Seredzice	79-68	114	Epoka Kamienia
112.	Pakośław	79-68	115	Późne średniowiecze Okres nowożytny
113.	Iłża	79-68	116	Późne średniowiecze Okres nowożytny
114.	Iłża	79-68	117	Epoka Kamienia
115.	Seredzice	79-68	118	Późne średniowiecze Okres nowożytny
116.	Iłża	79-68	119	Późne średniowiecze Okres nowożytny
117.	Iłża	79-68	120	Epoka Kamienia Późne średniowiecze
118.	Seredzice	79-68	121	Późne średniowiecze Okres nowożytny
119.	Seredzice	79-68	122	Epoka Kamienia
120.	Seredzice	79-68	123	Późne średniowiecze
121.	Iłża	79-68	124	Epoka Kamienia Późne średniowiecze Okres nowożytny
122.	Iłża	79-68	125	Późne średniowiecze Okres nowożytny
123.	Kolonia Seredzice	79-68	126	Epoka Kamienia
124.	Kolonia Seredzice	79-68	127	Epoka Kamienia
125.	Kolonia Seredzice	79-68	128	Okres rzymski Późne średniowiecze Okres nowożytny
126.	Kolonia Seredzice	79-68	129	Epoka Kamienia
127.	Iłża	79-68	130	Epoka Kamienia
128.	Iłża	79-68	131	Późne średniowiecze Okres nowożytny
129.	Kolonia Seredzice	79-68	132	Epoka Kamienia Okres rzymski
130.	Seredzice	79-68	133	Epoka Kamienia Późne średniowiecze

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

				Okres nowożytny
131.	Kolonia Seredzice	79-68	134	Późne średniowiecze Okres nowożytny
132.	Seredzice	79-68	135	Okres rzymski Późne średniowiecze Okres nowożytny
133.	Seredzice	79-68	136	Epoka Kamienia
134.	Kolonia Seredzice	79-68	17	Okres rzymski Późne średniowiecze Okres nowożytny
135.	Seredzice	79-68	138	Epoka Kamienia Okres rzymski
136.	Seredzice	79-68	139	Okres rzymski Okres nowożytny
137.	Seredzice	79-68	140	Epoka Kamienia
138.	Seredzice	79-68	141	Epoka Kamienia Okres nowożytny
139.	Seredzice	79-68	142	Epoka Kamienia Okres rzymski
140.	Seredzice	79-68	143	Późne średniowiecze Okres nowożytny
141.	Seredzice	79-68	144	Epoka Kamienia
142.	Iłża	79-68	145	Okres rzymski Późne średniowiecze Okres nowożytny
143.	Iłża	79-68	146	Epoka Kamienia Okres nowożytny
144.	Iłża	79-68	147	Epoka Kamienia
145.	Seredzice	79-68	148	Epoka Kamienia Późne średniowiecze
146.	Chwałowice	79-69	2	Wczesna Epoka Brązu XVI - XIX w.
147.	Podjedlanka	79-69	3	Paleolit schyłkowy
148.	Iłża	79-69	4	Epoka kamienia XV w. / XIX w.
149.	Iłża	79-69	5	Neolit Okres halsztacki/ lateński Wczesne średniowiecze
150.	Iłża	79-69	6	Wczesne średniowiecze
151.	Iłża	79-69	7	Paleolit Okres wpływów rzymskich Epoka Kamienia Wczesny Brąz X w.- XI w. XVII w.- XIX w.
152.	Iłża	79-69	8	Neolit Paleolit Okres Wpływów Rzymskich X w.- XII w. XVI w.- XIX w.
153.	Iłża	79-69	9	Okres halsztacki/ lateński Okres Wpływów Rzymskich XVI w. - XIX w.
154.	Iłża	79-69	10	Późny okres lateński Okres Wpływów Rzymskich
155.	Iłża	79-69	11	Paleolit schyłkowy

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

156.	Iłża	79-69	12	Paleolit schyłkowy Starożytność
157.	Nowa Wieś	79-69	13	Epoka Kamienia
158.	Nowa Wieś	79-69	14	Epoka Brązu -Wczesne Średniowiecze
159.	Piłatka	79-69	15	Paleolit schyłkowy
160.	Piłatka	79-69	16	Epoka Kamienia
161.	Piłatka	79-69	17	Epoka Kamienia
162.	Piłatka	79-69	18	Epoka Kamienia
163.	Chwałowice	79-69	19	Paleolit X w. - XI w. XIV w. - XV w. XVI w. - XVIII w.
164.	Podjedlanka	79-69	20	Paleolit/Neolit
165.	Prędocin	79-69	21	Epoka Brązu
166.	Prędocin	79-69	22	Neolit
167.	Prędocin	79-69	23	Epoka Kamienia
168.	Chwałowice	79-69	24	Epoka Kamienia/ Epoka Brązu XIV w. - XVII w.
169.	Chwałowice	79-69	25	XV w. - XIX w.
170.	Chwałowice	79-69	26	Epoka Brązu XV w. - XIX w.
171.	Chwałowice	79-69	27	XV w. - XIX w.
172.	Chwałowice	79-69	28	Epoka Kamienia XVI w. - XIX w.
173.	Iłża	79-69	29	Epoka Kamienia (wczesny Neolit) XVI w. - XIX w.
174.	Jedlanka Stara	79-69	30	XVI w. - XIX w.
175.	Iłża	79-69	31	Epoka Kamienia XI w. - XIV w. XV w. - XVII w.
176.	Iłża	79-69	32	XI w. - XIX w.
177.	Iłża	79-69	33	Wczesny Neolit Neolit/Wczesny Brąz X w. - XIII w. XVII w. - XVIII w.
178.	Iłża	79-69	34	Epoka Brązu XII w. - XIII w. XVI w. - XIX w.
179.	Iłża	79-69	35	Epoka Kamienia XI w. - XIII w. XIV w. - XIX w.
180.	Mirów Stary	79-67	1	
181.	Podborki	79-67	2	Okres wpływów rzymskich
182.	Mokre Niwy	79-67	3	Paleolit
183.	Mokre Niwy	79-67	4	Schyłkowy Paleolit
184.	Stary Mirów	79-67	5	Wczesne średniowiecze Nowożytność
185.	Krupów	79-67	6	Epoka kamienia Nowożytność
186.	Czerwona	79-67	7	Epoka Kamienia Okres Wpływów Rzymskich
187.	Seredzice	79-67	8	Schyłkowy Paleolit
188.	Seredzice	79-67	9	Epoka Kamienia Późne Średniowiecze - Okres Nowożytny

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

189.	Seredzice	79-67	10	Epoka Kamienia
190.	Krzyżanowice	78-68	1	Epoka Kamienia Okres Nowożytny
191.	Gaworzyna	78-68	2	Neolit
192.	Gaworzyna	78-68	3	Neolit
193.	Gaworzyna	78-68	4	Epoka Kamienia Epoka Brązu
194.	Płudnica	78-68	5	Wczesna Epoka Brązu
195.	Walentynów	78-68	10	Epoka Kamienia
196.	Walentynów	78-68	11	Epoka Kamienia
197.	Walentynów	78-68	12	Epoka Kamienia
198.	Jedlanka Stara	78-69	1	Neolit Okres Wpływów Rzymskich Okres nowożytny
199.	Jedlanka Stara	78-69	2	Paleolit Okres nowożytny
200.	Jedlanka Stara	78-69	3	Epoka kamienia - Epoka Brązu
201.	Jedlanka Stara	78-69	4	Epoka Kamienia - Epoka Brązu Okres nowożytny
202.	Jedlanka Nowa	78-69	5	Epoka Kamienia - Epoka Brązu Okres nowożytny
203.	Jedlanka Nowa	78-69	6	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu Okres Wpływów Rzymskich Okres nowożytny
204.	Jedlanka Nowa	78-69	7	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu Okres nowożytny
205.	Jedlanka Stara	78-69	8	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu Okres nowożytny
206.	Jedlanka Stara	78-69	9	Wczesne Średniowiecze Późne Średniowiecze
207.	Jedlanka Stara	78-69	10	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu Okres Nowożytny
208.	Florencja	78-69	11	Późne Średniowiecze Okres nowożytny
209.	Jedlanka Nowa	78-69	12	Paleolit Wczesne Średniowiecze
210.	Jedlanka Stara	78-69	13	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu
211.	Jedlanka Stara	78-69	14	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu
212.	Małomierzycze	78-69	15	Neolit - Wczesna Epoka Brązu Późne Średniowiecze
213.	Małomierzycze	78-69	16	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu Okres Wpływów Rzymskich Wczesne Średniowiecze Okres nowożytny
214.	Małomierzycze	78-69	17	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu
215.	Małomierzycze	78-69	18	Późne Średniowiecze
216.	Małomierzycze	78-69	19	Późne Średniowiecze
217.	Małomierzycze	78-69	20	Okres nowożytny
218.	Białka	80-68	1	Późny Paleolit
219.	Białka	80-68	2	Epoka Kamienia Okres Wpływów Rzymskich
220.	Białka	80-68	3	Epoka Kamienia
221.	Białka	80-68	4	Mezolit
222.	Nowy Jasieniec Iłżecki	80-68	5	Epoka Kamienia Okres nowożytny
223.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	6	Późny Paleolit

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

224.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	7	Epoka Kamienia Późny mezolit
225.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	8	Późny Paleolit
226.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	9	Późny Paleolit
227.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	10	Epoka Kamienia
228.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	11	Okres nowożytny
229.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	12	Okres nowożytny
230.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	13	Okres nowożytny
231.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	14	Okres nowożytny
232.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	15	Epoka Kamienia Okres nowożytny
233.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-68	16	Epoka Kamienia
234.	Błaziny Dolne	80-68	17	Okres nowożytny
235.	Błaziny Górne	80-68	18	Epoka Kamienia
236.	Błaziny Górne	80-68	19	Epoka Kamienia
237.	Błaziny Górne	80-68	20	Epoka Kamienia Neolit
238.	Błaziny Górne	80-68	21	Epoka Kamienia
239.	Błaziny Górne	80-68	22	Epoka Kamienia Neolit
240.	Błaziny Górne	80-68	23	I-II Epoka Brązu Epoka Brązu Okres Wpływów Rzymskich
241.	Błaziny Dolne	80-68	24	Epoka Kamienia Okres nowożytny
242.	Jasieniec Iłżecki Górny	80-68	25	Okres nowożytny
243.	Jasieniec Iłżecki Dolny	80-69	26	II-III w n.e.
244.	Błaziny Górne	80-69	1	Mezolit Okres Wpływów Rzymskich
245.	Błaziny Górne	80-69	2	Epoka kamienia
246.	Osiny	78-67	2	Epoka kamienia
247.	Kaniosy	78-67	3	Nowożytność
248.	Mirzec	78-67	3	Epoka kamienia
249.	Mirów	78-67	4	Mezolit
250.	Mirów	78-67	5	
251.	Mirów	78-67	6	
252.	Mirów	78-67	7	Paleolit schyłkowy
253.	Mirów	78-67	8	Paleolit schyłkowy Neolit Wczesna epoka brązu
254.	Mirów	78-67	9	Paleolit schyłkowy Neolit
255.	Mirów	78-67	10	Paleolit schyłkowy Neolit
256.	Mirów	78-67	11	Epoka kamienia
257.	Mirów	78-67	12	
258.	Mirów	78-67	13	Schyłkowy Paleolit

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

				Neolit
259.	Nowy Mirów	78-67	14	Schyłkowy Paleolit Neolit
260.	Wierzbica	78-67	15	Średniowiecze – nowożytność
261.	Polany Kolonia	78-67	16	Paleolit schyłkowy
262.	Wierzbica	78-67	17	Okres rzymski
263.	Polany	78-67	18	Paleolit schyłkowy
264.	Polany	78-67	19	XIII w.
265.	Pomorzany	78-67	20	Wczesne Średniowiecze Nowożytność
266.	Pomorzany	78-67	21	Paleolit schyłkowy Mezolit Epoka brązu
267.	Pomorzany	78-67	22	Epoka Kamienia Wczesna Epoka Brązu
268.	Pomorzany	78-67	23	Epoka Kamienia Epoka Brązu Nowożytność
269.	Pomorzany	78-67	24	Neolit - Wczesna Epoka Brązu Wczesny i środkowy okres lateński
270.	Polany	78-67	25	V Epoka Brązu / Halsztat Okres Rzymski II-III w.n.e. XII/XIII w. XIV/XV w.
271.	Polany	78-67	26	V Epoka Brązu / Halsztat Okres Rzymski II-III w.n.e. XII/XIII w. XIV/XV w.
272.	Polany	78-67	27	Epoka Kamienia/ Epoka Brązu Nowożytność
273.	Polany	78-67	28	Późny Okres lateński/ Wczesny Okres Wpływów Rzymskich XIV - XV w.
274.	Polany	78-67	29	Okres Rzymski II-III w.n.e. XII/XIII w. XIV - XV w.
275.	Polany	78-67	30	Okres Wpływów rzymskich XII/XIII - XIV w.
276.	Polany	78-67	31	Okres Wpływów rzymskich XII - XIII w. XV - XVI w.
277.	Polany	78-67	32	Okres Wpływów rzymskich XII/XIII - XIII w. XV - XVI w.
278.	Polany	78-67	33	Epoka Kamienia/ Epoka Brązu Pradzieje/ Nowożytność
279.	Polany	78-67	34	
280.	Pomorzany	78-67	35	Okres rzymski
281.	Polany	78-67	36	Epoka Kamienia
282.	Wierzbica	78-67	37	Paleolit schyłkowy
283.	Polany Kolonia	78-67	38	Epoka Kamienia Epoka Brązu
284.	Nowy Mirów	78-67	39	Paleolit schyłkowy Epoka Kamienia

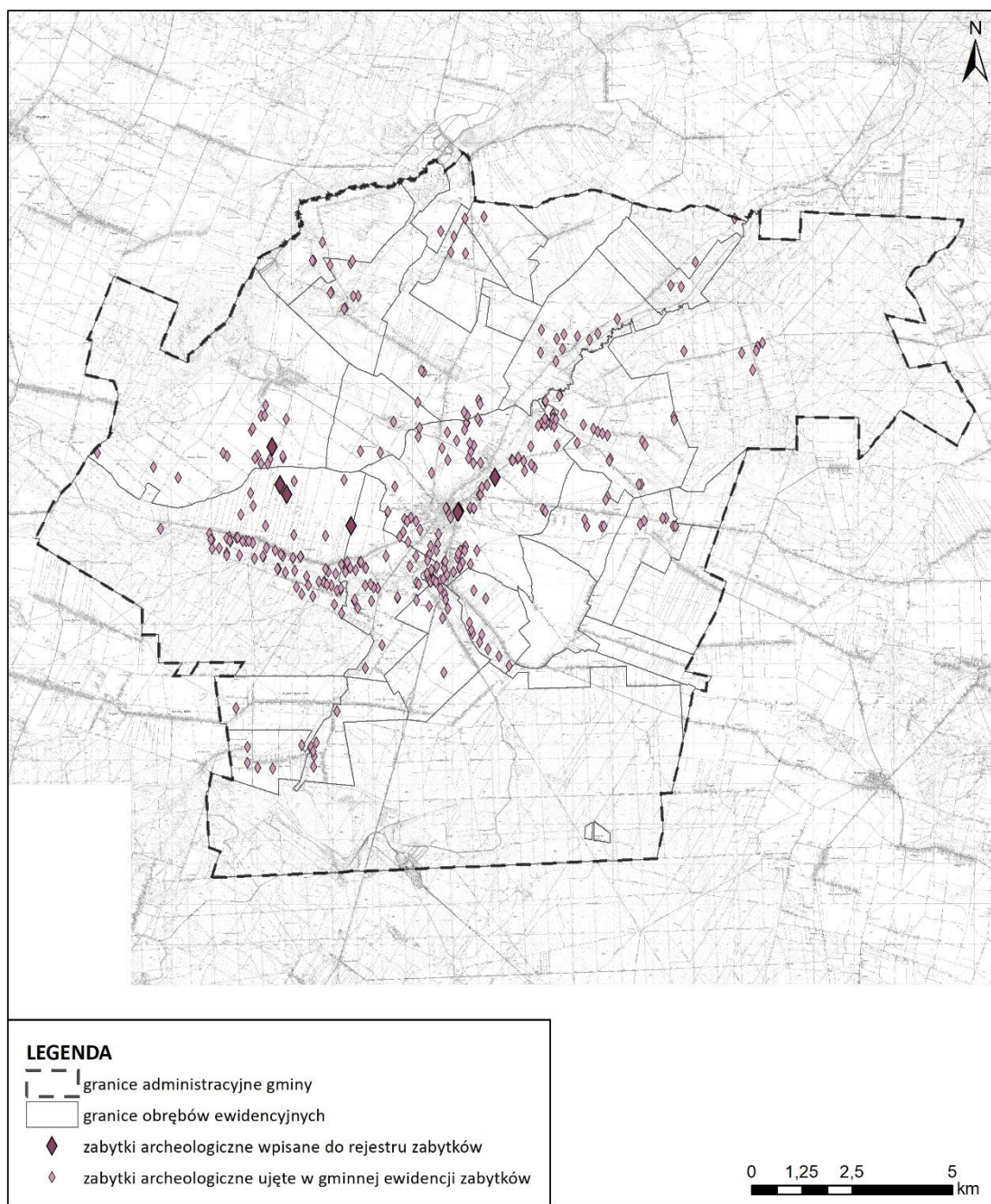
UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

285.	Polany	78-67	40	Epoka Kamienia Epoka Brązu
286.	Polany	78-67	41	Wczesne Średniowiecze Nowożytność
287.	Pomorzany	78-67	42	Wczesne Średniowiecze Nowożytność
288.	Krzyżanowice	78-68	1	-
289.	Gaworzyna	78-68	2	Neolit
290.	Gaworzyna	78-68	3	Neolit
291.	Gaworzyna	78-68	4	Epoka Brązu
292.	Płudnica	78-68	5	Wczesna Epoka Brązu Nowożytność
293.	Trupienie	78-68	6	Neolit Wczesna Epoka Brązu
294.	Suliszka	78-68	7	Halsztat D Wczesny i Środkowy okres Lateński
295.	Suliszka	78-68	8	Nowożytność XVI/XVII w.
296.	Suliszka	78-68	9	Epoka Kamienia Okres Nowożytny
297.	Walentynów	78-68	10	
298.	Walentynów	78-68	11	
299.	Walentynów	78-68	12	
300.	Suliszka	78-68	13	Epoka Kamienia Starożytność Nowożytność
301.	Suliszka	78-68	14	Epoka Brązu Nowożytność
302.	Płudnica	78-68	15	Epoka Kamienia Starożytność Nowożytność
303.	Płudnica	78-68	16	Epoka Kamienia
304.	Antoniów	78-70	1	
305.	Czerwona	78-70	2	Neolit
306.	Podgórze	78-70	3	Neolit
307.	Podgórze	78-70	4	
308.	Podgórze	78-70	5	
309.	Bąkowa	78-70	6	Neolit
310.	Bąkowa	78-70	7	Neolit
311.	Kowalków Kolonia	78-70	8	Neolit
312.	Kowalków Kolonia	78-70	9	
313.	Kowalków Kolonia	78-70	10	Paleolit Mezolit
314.	Kowalków Kolonia	78-70	11	Paleolit Mezolit Neolit
315.	Kowalków Kolonia	78-70	12	Neolit
316.	Pakośław	78-67	43	I wojna światowa (1915 r.)
317.	Piotrowe Pole	80-69	4	II wojna światowa (1944 r.)
318.	Seredzice (fragment Nadleśnictwa Marcule)	na obszarach AZP 79-67, 79-68, 80-70, 80-68	-	I-IV w. n.e.

Źródło: Gminny program opieki nad zabytkami gminy Iłża na lata 2023-2026

Numery 316, 317 i 318 to stanowiska wielkoobszarowe.

Rysunek 11 Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NID

Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Iłża **nie znajdują się** obiekty mogące zaliczać się do dóbr kultury współczesnej.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zabytków objętych formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951 i 1688) lub ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego, obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków oraz zabytków archeologicznych wyznaczono strefy planistyczne umożliwiające ochronę substancji zabytku, jego formy, otoczenia oraz kompozycji. Ochronę zabytków ujętych w rejestrze zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków uwzględniono poprzez określenie profili funkcjonalnych umożliwiających zachowanie funkcji tych obiektów, natomiast określone gminne standardy urbanistyczne uwzględniają dotychczasowe ustalenia dokumentów planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem ich formy, zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym obiektów ujętych w rejestrze zabytków poprzez dostosowanie ustaleń planu do walorów zabytków. W szczególności wyznaczone strefy SU, SW, SJ, SZ uwzględniają w ustalonych parametrach przy uwzględnieniu parametru obligatoryjnego w zakresie powierzchni biologicznie czynnej określonego w przepisach prawa, istniejący charakter zabudowy w układzie urbanistycznym śródmieścia Iłży wpisanym do rejestru zabytków. W celu ochrony placu zlokalizowanego w centralnej części układu urbanistycznego, plan ogólny ustala strefę 14SI, dla której **będzie możliwość utrzymania formy i charakteru placu w ramach podstawowego profilu funkcjonalnego oraz profili dodatkowych tj.: teren usług i teren zieleni urządzonej.**

Strefa 1SN wraz z przyległą strefą 13SO umożliwią utrzymanie walorów zabytkowych oraz krajobrazowych Zamku w Iłży. Gotycko-renesansowy zamek Biskupów Krakowskich w Iłży jest obiektem cennym nie tylko dla samego miasta i gminy Iłża ale również dla terenu całego Mazowsza. Wskazane profile podstawowe i dodatkowe (teren usług kultury i rozrywki, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej) sprawią, że **zamek wraz z terenem jaki zajmuje, jako elementem identyfikacji miasta, nadal będzie mógł stanowić o historycznej tożsamości Iłży, pełniąc dominantę krajobrazową w jej sylwecie.** Wskazane parametry i wskaźniki pozwolą na realizację nowych pomieszczeń powstałych w wyniku częściowej odbudowy ruin, tak aby mogłyby służyć ochronie i ekspozycji zamku. Ustalone profile funkcjonalne będą jednocześnie wspierały rozwój funkcji zamku w zakresie wydarzeń plenerowych o różnej skali.

Plan ogólny uwzględni zatem ochronę Zamku w Iłży, jako miejsca kultury, wypoczynku, rekreacji i aktywności lokalnej ludności.

Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z obiektami ujętymi w rejestrze zabytków oraz zabytkami archeologicznymi zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków będą ustalone na etapie miejscowych planów. Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego zasad działalności inwestycyjnej oraz wyznaczenie stref konserwatorskich z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p. Jednakże plan ogólny miasta i gminy Iłża uwzględnia wyznaczone w dokumentach planistycznych strefy konserwatorskie - strefę obejmującą zabytkowy układ przestrzenny „śródmieście Iłży”, czy strefę ochrony konserwatorskiej miejscowości Krzyżanowice „układ ruralistyczny”, poprzez wyznaczenie odpowiednich stref planistycznych, które pozwolą na zachowanie i kontynuowanie historycznego układu miasta czy też układu ruralistycznego Krzyżanowic. W omawianych obszarach nie wprowadzono stref umożliwiających realizację elektrowni wiatrowych, farm fotowoltaicznych ani obiektów, które mogłyby stanowić dominanty wysokościowe lub przestrzenne. Gminne standardy urbanistyczne dostosowano do stanu istniejącego.

W gminie nie ma obiektów, które mogłyby być zaliczone do dóbr kultury współczesnej.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają dalszą ochronę zabytków w gminie, utrzymując możliwość wyeksponowania poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.

12. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne

Na terenie gminy Iłża **nie występują** pomniki zagłady ustalone przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, w związku z czym nie wyznacza się takich terenów i ich stref ochronnych.

13. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Na terenie gminy Iłża **nie występują** tereny zamknięte i ich strefy ochronne w rozumieniu przepisów odrębnych (prawa geodezyjnego, kartograficznego, infrastruktury, obrony narodowej).

14. Obszary ograniczonego użytkowania

Na terenie gminy Iłża **nie utworzono** obszarów ograniczonego użytkowania ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54).

15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Iłża **nie ma wyznaczonych** obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub remediacji..

16. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Dla gminy Iłża sporządzono Program Rewitalizacji dla Gminy Iłża, przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/223/17 Rady Miejskiej w Iłży z dnia 20 lipca 2017r.

Obszary zdegradowane na terenie gminy Iłża przejawiają się negatywnymi zjawiskami ze strefy społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. W dokumencie wyznaczono piętnaście obszarów zdegradowanych, z których 8 uwzględniono do obszarów rewitalizacji.

Obszary zdegradowane to: Strefa II, Strefa III, Strefa IV, Białka, Błaziny Górne, Chwałowice, Gaworzyna, Jasieniec Iłżecki Dolny, Jasieniec Iłżecki Górny, Jedlanka Stara, Koszary, Pieńki, Prędocin Kolonia, Starosiedlice oraz Walentynów. Uwzględniając wysoki poziom degradacji społecznej oraz współistniejącymi negatywnymi zjawiskami w poszczególnych strefach wybrano strefy , w których nagromadzenie problemów jest największe. Dodatkowo miano na uwadze lokalizację obszarów w granicach miasta istotnych dla rozwoju gminy – ośrodek centralny. Obszar rewitalizacji ze względu na uwarunkowania geograficzne podzielono na 5 podobszarów.

Podobszar nr I Gaworzyna zwraca uwagę na kwestię bezrobocia, która jest wyjątkowo dotkliwa. Mieszkańcy sołectwa, korzystają w dużym stopniu z pomocy społecznej. Jest to wsparcie od Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ze względu na niski poziom bezpieczeństwa sołectwo wykazuje wysoki wskaźnik przestępczości i stosunkową dużą liczbą osób pod wpływem alkoholu pojawiających się w policyjnej izbie zatrzymań. Aktywność społeczna w Gaworzynie jest bardzo niska, przejawia się to brakiem organizacji, stowarzyszeń, czy fundacji oraz niską zdawalnością egzaminów w szkołach. W aspekcie gospodarczym są trudności związane z niskim poziomem przedsiębiorczości. W sołectwie nie ma sieci kanalizacyjnej, natomiast bardzo wysoki odsetek budynków został wzniesiony przed 1989 rokiem. Ok. 50 % dróg wymaga remontu.

Na II podobszar składa się strefa II i III, Chwałowice i Prędocin Kolonia. Demografia tego obszaru jest zróżnicowana, obciążenie demograficzne pojawia się w dwóch obszarach. Bezrobocie występuje w każdym obszarze, natomiast mieszkańcy części miejskiej najczęściej korzystają z pomocy społecznej. Na terenach w granicach miasta Iłża występuje problem związany z bezpieczeństwem, który przejawia się w postaci kradzieży oraz zatrzymanych osób do wytrzeźwienia. Aktywizacja społeczna mieszkańców jest bardzo niska. Aspekty edukacyjne oraz gospodarcze w zestawieniu obszarów miejskich są lepsze niż w wiejskich. Stan środowiska jest głównie związany z nagromadzeniem wyrobów zawierających azbest, który w tym podobszarze jest alarmujący. W strefie przestrzenno-funkcjonalnej występuje duże zróżnicowanie związane z liczbą budynków handlowo-usługowych. Różnica odzwierciedla większą gęstość zaludnienia w mieście. Dostęp do sieci kanalizacyjnej jest tylko możliwa na terenie miejskim. Udział zabudowy sprzed 1989 roku jest bardzo wysoki na całym podobszarze rewitalizacji. Stan infrastruktury drogowej jest zróżnicowany, na terenach wiejskich drogi wymagają remontu.

Podobszar III to strefa IV, w której główne problemy wiążą się z społeczeństwem, gospodarką oraz techniką. Występuje wysokie bezrobocie, a ubóstwo związane jest z wysokim w porównaniu z całą

gminą udziałem pomocy społecznej. Liczba przestępstw powoduje niski poczucie bezpieczeństwa. W tym podobszarze jest niska przedsiębiorczość w porównaniu ze średnią gminy. Strefa IV nie ma żadnych budynków handlowo-usługowych mimo występowania na terenie miejskim. Połowa dróg w tej części gminy wymaga remontu.

IV podobszar to zdegradowane sołectwo Białka. Podobnie jak w poprzednich podobszarach występuje bezrobocie. Ponadto dużo osób korzysta z pomocy społecznej i otrzymuje pomoc z powodu ubóstwa. Poziom przestępczości w sołectwie Białka jest wyższy niż średnio w gminie. Aktywność społeczna mieszkańców jest bardzo niska, natomiast poziom edukacji związany ze zdawalnością egzaminów również jest niższy niż średnia gminy. Problemy gospodarcze podobszaru związane są z ilością podmiotów gospodarczych i ilością zatrudnionych osób. Podobnie jak w poprzednich podobszarach istnieje problem w sferze funkcjonalno-przestrzennej. W tym podobszarze nie znajdują się żadne budynki handlowo-usługowe. Ponadto jak w innych częściach gminy zauważono wysoki udział budynków przed 1989 rokiem. W tej części gminy również nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej.

Jasieniec Iłżecki Dolny to V podobszar rewitalizacyjny, W którym problemy związane z degradacją są podobne do poprzednich podobszarów. Występuje bezrobocie a ubóstwo jest największe zestawieniu dla całej gminy. W tym podobszarze istnieje pewne zagrożenie bezpieczeństwa. Aktywność gospodarcza jest niewielka ze względu na małą ilość podmiotów gospodarczych. W sołectwie nie ma podłączenia do sieci kanalizacyjnej. Ponad 50 % dróg w sołectwie wymaga remontu.

Po przeprowadzeniu działań naprawczych wizja stanu obszaru rewitalizacji, zakłada że społeczność zaangażowana będzie w sprawy lokalne, a problem bezrobocia zostanie znacząco ograniczony dzięki aktywizacji gospodarczej, co z kolei zmniejszy zależność mieszkańców od pomocy społecznej. Tożsamość lokalna mieszkańców przejawiać się będzie poprzez prace oraz inicjatywy na rzecz otoczenia. Gmina stanie się miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców bezpiecznym i otwartym dla przejezdnych oraz inwestorów. Cele rewitalizacji ograniczenie bezrobocia dzięki pobudzeniu działalności gospodarczej, aktywizacja mieszkańców aby ograniczyć wykluczenie społeczne oraz poprawa jakości infrastruktury i przestrzeni publicznej gminy.

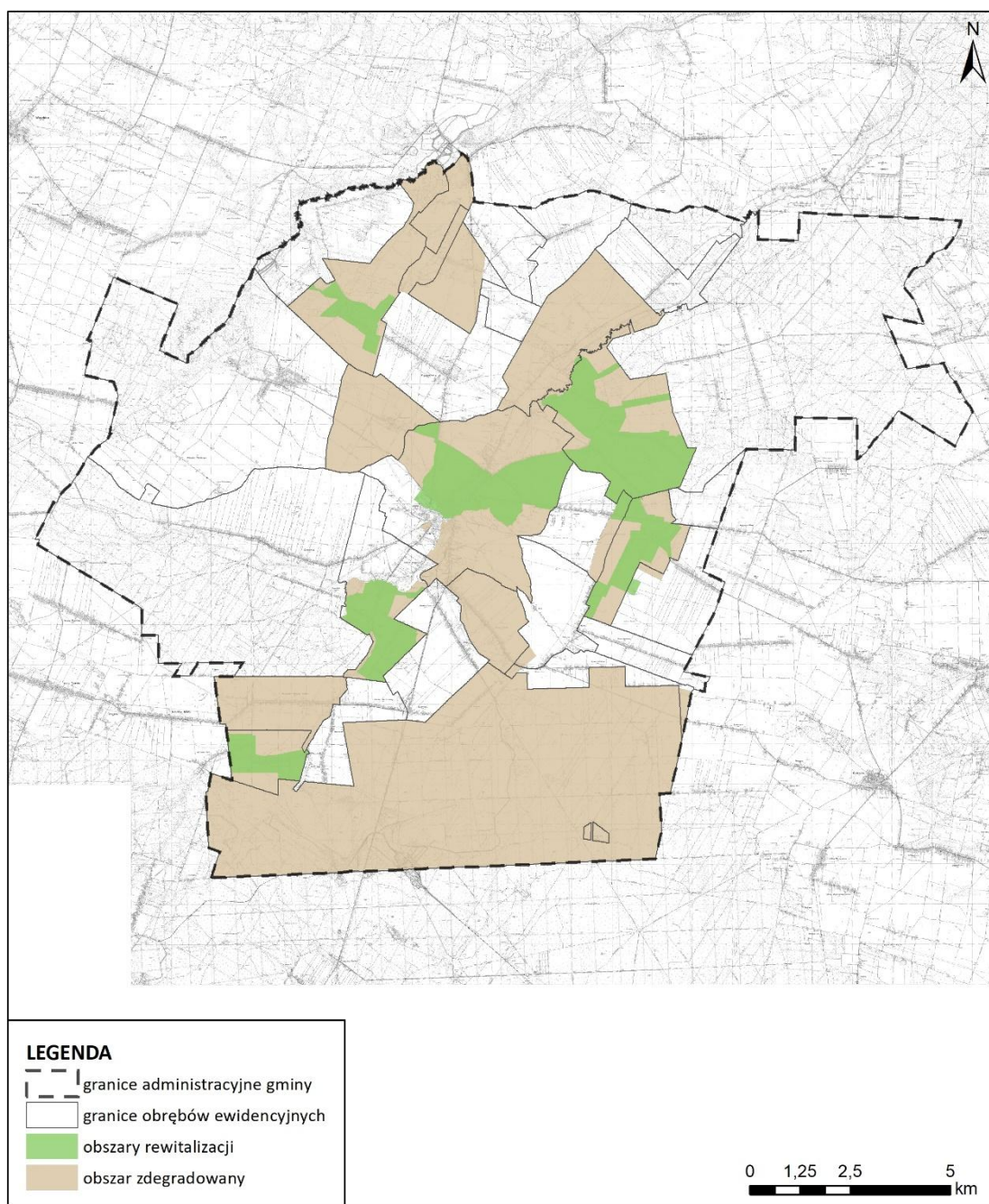
Program Rewitalizacji obowiązywał do końca 2023. Oparty był na danych z 2016 roku. Ze względu na brak aktualnych analiz , dane zawarte w programie mogą być mało aktualne.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji

Dla miasta i gminy Iłża nie obowiązuje aktualny program rewitalizacji.

Plan ogólny uwzględnia wskazane w Programie Rewitalizacji, przyjętym dnia 20 lipca 2017r., obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji poprzez ustalenie stref planistycznych, których profile funkcjonalne wpływają na **poprawę jakości życia mieszkańców zarówno w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.** Ustalenia planu ogólnego wyznaczają lokalizacje pod nowe inwestycje gospodarcze, możliwe do realizacji w ramach wszystkich stref SP, SU, SG czy SN. Dalszy rozwój sieci **infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej również będzie możliwy w ramach większości stref.**

Rysunek 12 Obszary zdegradowane na terenie gminy Iłża

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Iłża na lata 2017-2023

17. Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją

Zgodnie z art. 118b ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) rada powiatu może, w drodze uchwały, wyznaczyć obszary ciche w aglomeracji lub

obszary ciche poza aglomeracją. Na dzień sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Iłża Rada Powiatu Radomskiego **nie wprowadziła** takiej uchwały.

18. Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne

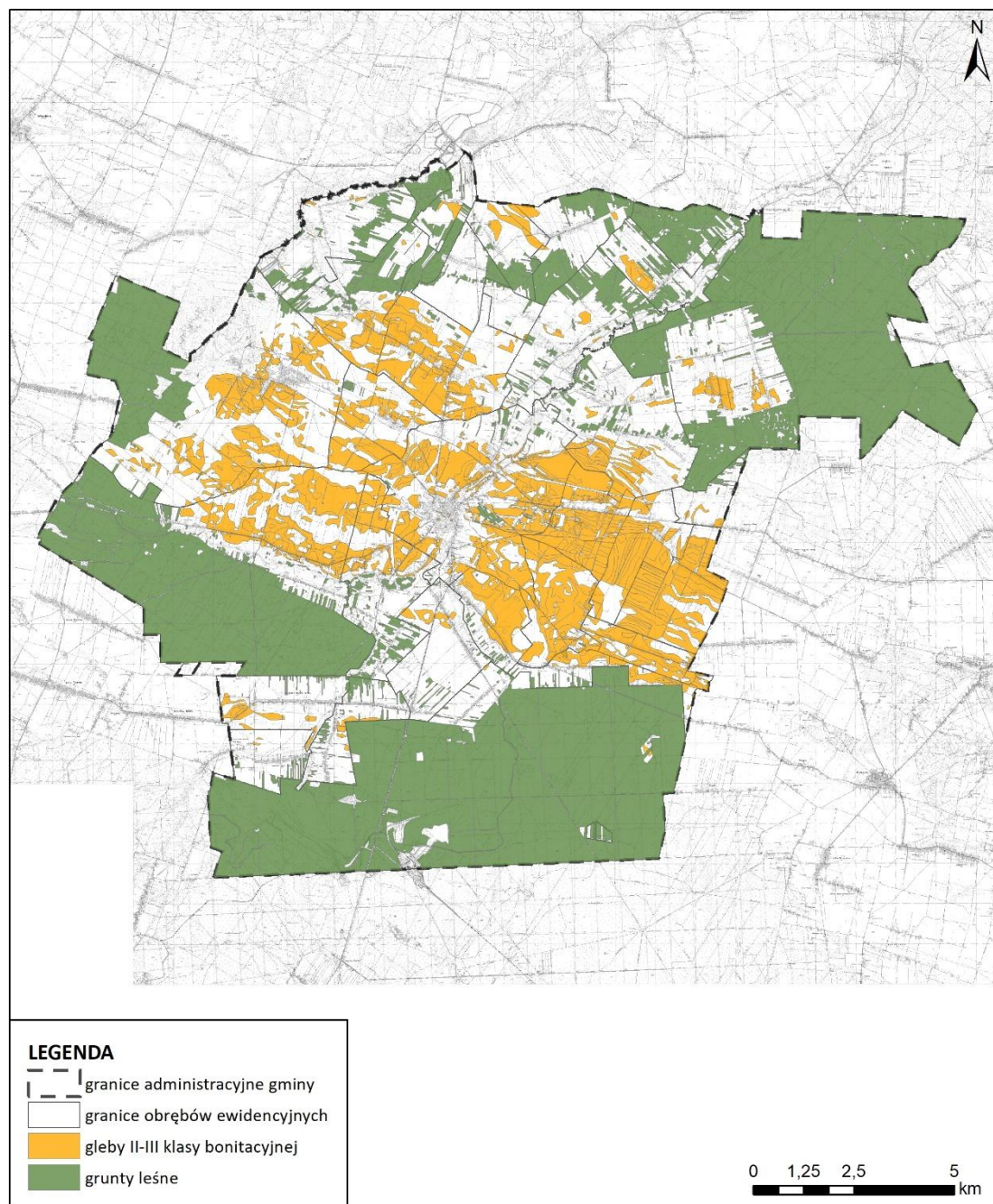
Na terenie gminy Iłża użytki rolne zajmują 53,2% jej powierzchni. Większość z tego stanowią grunty orne (83,3% użytków rolnych). Trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska) stanowią 8,7% użytków rolnych.

Na terenie gminy Iłża występuje zróżnicowanie klas bonitacyjnych. Przeważają grunty klasy III i IV stanowiące kolejno 30,3 i 37,6% wszystkich gruntów rolnych. Użytki rolne klas II stanowią 2,3% powierzchni użytków rolnych. Gleby klas I nie występują. Użytki rolne klas V stanowią 17,6%, zaś użytki rolne klas VI – 12,2% wszystkich użytków rolnych.

Gmina charakteryzuje się znacznym udziałem gruntów leśnych, które stanowią 42,55% powierzchni użytków gruntowych.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagające zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na występowanie części gruntów chronionych w graniach administracyjnych miasta, nie jest wymagane uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia, niezależnie od klasy bonitacyjnej.

Rysunek 13 Gleby wysokich klas bonitacyjnych oraz grunty leśne na terenie gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III oraz gruntów leśnych

W planie ogólnym miasta i gminy Iłża dla zdecydowanej większości gruntów leśnych, przede wszystkim dla zwartych kompleksów leśnych, wyznaczono strefę otwartą bez możliwości lokalizacji elektrowni słonecznej. Dla części gruntów leśnych wyznaczono inne strefy w zależności od obecnego zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy określonej w obowiązujących dokumentach planistycznych. Należy jednak zauważyć, że **dla wszystkich tych stref ustalono jako profil dodatkowy teren lasu, w związku z powyższym istnieje możliwość zachowania obecnego przeznaczenia gruntów leśnych.**

Ponadto rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniono użytki rolne klas II – III i obszary te wyznaczono wyłącznie w odległości nie większej niż 50 m:

- od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia ministra rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia,
- od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Grunty klas II-III zlokalizowane w mieście Iłża **nie podlegają ograniczeniom** przeznaczenia na cele nierolnicze zgodnie z art. 10 a ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82).

W ramach podtrzymania rolniczego charakteru znacznej części gminy wprowadzono strefy SZ oraz SR, co związane jest z istniejącym sposobem użytkowania tych obszarów, zabezpieczając tym samym możliwość dalszego ich rozwoju.

19. Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54) poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś poważna awaria przemysłowa to poważna awaria w zakładzie.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska podaje do publicznej wiadomości informacje dotyczące zakładów o dużym ryzyku (ZDR) i zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zlokalizowanych na obszarze kraju. Na terenie gminy Iłża **nie występują** zakłady tego typu.

20. Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego

Na terenie miasta i gminy Iłża **nie występują** obszary nadbrzeżne ustalone przepisami ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1125 z późn. zm.).

21. Rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu

Infrastruktura społeczna

Niezbędną infrastrukturę społeczną na terenie gminy Iłża stanowią usługi oświaty, usługi ochrony zdrowia, oświaty i kultury.

Na terenie miasta i gminy Iłża na czas sporządzania planu ogólnego funkcjonuje:

- Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Iłży. W skład zakładu wchodzi 4 przychodnie zlokalizowane na terenie gminy. Ośrodek zatrudnia 31 pracowników, w tym 6 lekarzy,
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej - Szpital w Iłży. W szpitalu znajduje się 4 oddziały: anesteziologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, pediatrii, chirurgii ogólnej oraz blok operacyjny. Przy Szpitalu działają również poradnie specjalistyczne, podstawowa opieka zdrowotna. Istnieje również nocna i świąteczna ambulatoryjna opieka zdrowotna lekarska i pielęgniarska, poradnia lekarza rodzinnego (pediatra, internista), poradnia pielęgniarki środowiskowej – rodzinnej, poradnia pielęgniarki położnej środowiskowej, punkt szczepień, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, Zakład Opieki Zdrowotnej - Pogotowie Ratunkowe, Zakład Rehabilitacji Ogólnoustrojowej oraz Pracownie RTG, USG i endoskopowa,
- 5 aptek oraz sklep medyczny,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a w Krzyżanowicach Dom Opieki Społecznej.

Obiekty związane z działalnością kulturalną i turystyczną na terenie miasta i gminy Iłża to:

- Centrum Kultury i Turystyki w Iłży,
- Muzeum Regionalne w Iłży im. Adama Bednarczyka.
- W miejscowości Białka oraz Kolonia Sieradzice zlokalizowane są 2 gospodarstwa agroturystyczne.
- W Iłży zlokalizowana jest również Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna. Zbiory biblioteczne posiada Muzeum Regionalne w Iłży.
- Instytucje pozarządowe: Towarzystwo Ochrony i Promocji Zawodów Ginących, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Iłżeckiej, Grupa Rekonstrukcyjna SRH 51 pp SK, Towarzystwo Przyjaciół Lasu czy Stowarzyszenie Razem Dla Iłży.
- Wiejski Ośrodek Kultury w Prędocinie.
- Wiejski Dom Kultury w Jasieńcu Iłżeckim Górnym.

Współpraca instytucji pozarządowych z ośrodkami kultury ma udział w znaczeniu ponadregionalnym.

W granicach gminy jest 10 kościołów. Parafie Dekanatu Iłżeckiego zlokalizowane na terenie gminy Iłża to: Parafia św. Izydora i św. Jadwigi Śląskiej w Alojzowie, Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Iłży, Parafia NMP Różańcowej w Jasieńcu Iłżeńskim, Parafia św. Andrzeja Boboli w Koszarach, Parafia św. Józefa Oblubieńca NMP w Krzyżanowicach, Parafia św. Maksymiliana w Pakosławiu oraz Parafia Miłosierdzia Bożego w Seredzicach.

Na terenie gminy Iłża funkcjonują dwa ośrodki sportu i rekreacji: Iłżecki Klub Sportowy „BENIAMINEK IŁŻA” w Iłży oraz Miejsko-Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji. Przy Publicznej Szkole Podstawowej w Iłży znajduje się boisko sportowe „Orlik” – ul. Wójtowska 5, natomiast przy ulicy Bodzentyńskiej 45 zlokalizowano mini stadion lekkoatletyczny, który posiada sztuczną nawierzchnię sportową. Budowa nowej hali sportowej przy Szkole Podstawowej im. Władysława Dąbka „Bukowego” w Błazinach Dolnych. To inwestycja realizowana w latach 2022-2024. W gminie funkcjonuje ponadto Uczniowski Klub Sportowy przy Publicznej Szkole Podstawowej w Iłży na ul. Bodzentyńskiej, Fundacja „Iłżecka Akademia Piłki Nożnej” oraz Stowarzyszenie Miłośników Aktywności Fizycznej „Iłża Pędzi”.

Na terenie gminy Iłża funkcjonuje 5 szkół podstawowych prowadzonych przez gminę oraz 3 szkoły prowadzone przez stowarzyszenia:

- Szkoła Podstawowa im. Marsz. Józefa Piłsudskiego w Iłży - 582 uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. Al. Świt w Jasieńcu Iłżeńskim – 154 i 12 uczniów w klasie „0”,
- Szkoła Podstawowa w Pakosławiu – 59 i 15 uczniów w klasie „0”,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Dąbka „Bukowego” w Błazinach – 69 oraz 20 uczniów w klasie „0”,
- Szkoła Podstawowa im. Ludwika Kupczyka w Seredzicach – 56 oraz 13 uczniów w klasie „0”,
- Szkoła Podstawowa z kl. 1-8 w Krzyżanowicach – 31 i 7 uczniów w kl. „0”, w niepublicznym punkcie przedszkolnym 6 dzieci,
- Szkoła Podstawowa z kl. 1-8 w Maziarzach Starych – 41 i 9 uczniów w kl. „0”, w niepublicznym punkcie przedszkolnym 11 dzieci,
- Szkoła Podstawowa z kl. 0-3 w Alojzowie – 10 uczniów oraz 11 dzieci w niepublicznym punkcie przedszkolnym.

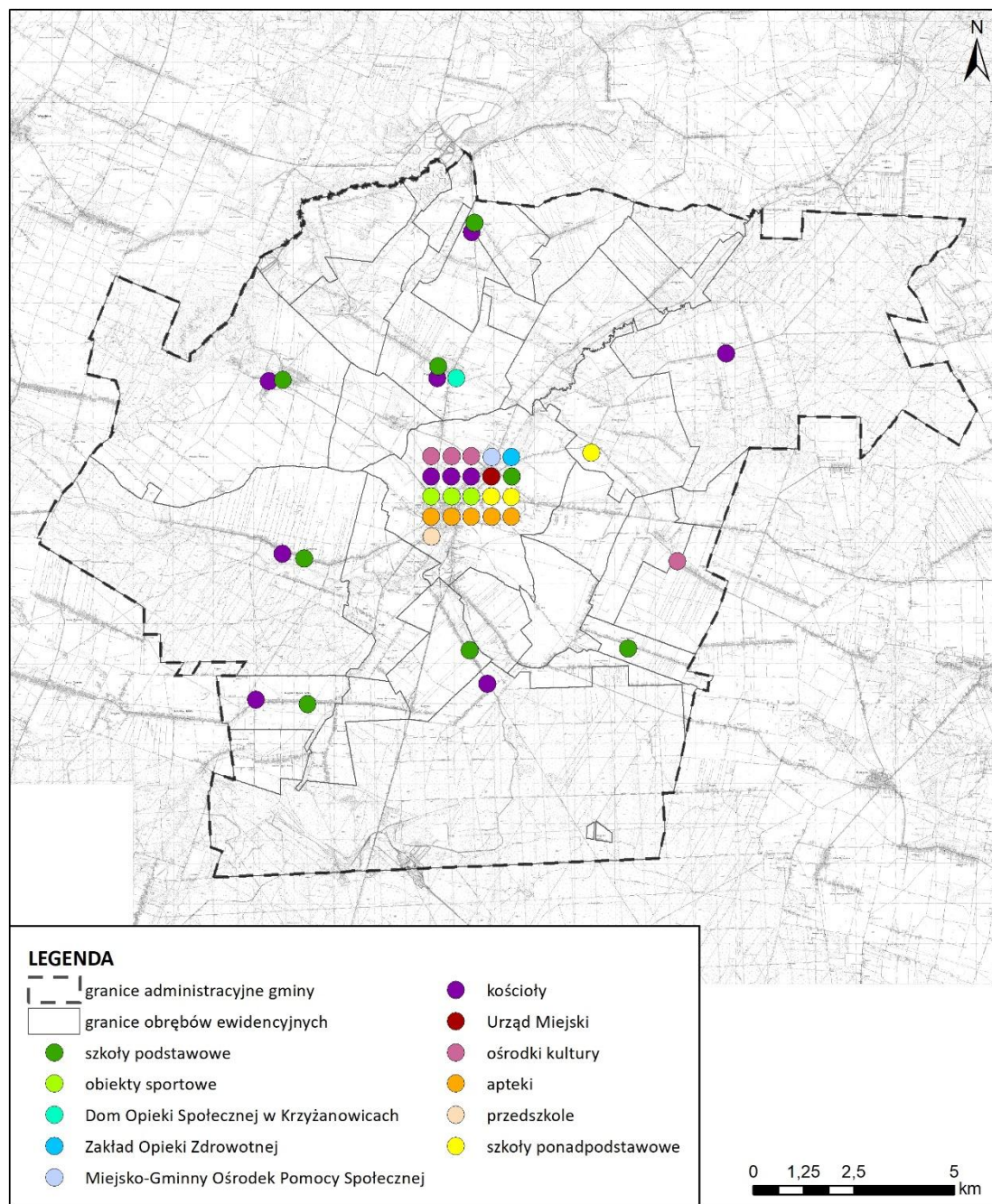
W gminie istnieje również Samorządowe Przedszkole w Iłży, do którego chodziło 198 oraz 87 dzieci do klasy „0”. Do Przedszkola przy Szkole Podstawowej w Jasieńcu Iłżeńskim uczęszczało 33 dzieci. Średnio w 2023 roku do Niepublicznego Przedszkola „Bajkowy Dworek” w Iłży uczęszczało 49 dzieci. Na terenie gminy istnieje także Żłobek Gminny, do którego w roku 2023 zapisanych było 30 dzieci.

W granicach gminy Iłża znajdują się również **szkoły ponadpodstawowe**: Liceum Ogólnokształcące w Iłży, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Iłży oraz Zespół Szkół i Placówek w Chwałowicach.

Na terenie gminy funkcjonuje **20 świetlic gminnych** które zlokalizowane są na bazie strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych oraz w odrębnych budynkach.

Za bezpieczeństwo na terenie gminy Iłża odpowiada Komisariat Policji oraz 13 jednostek OSP w miejscowości Iłża, Jedlanka, Chwałowice, Prędocin, Małomierzyce, Błaziny, Kotlarka, Jasieniec, Seredzice, Pakosław, Kajetanów, Krzyżanowice oraz Alojzów.

Rysunek 14 Obiekty infrastruktury społecznej na terenie gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura transportowa

Sieć drogowa

Iłża posiada obwodnicę w pasie drogi DK9, która została oddana do użytku 2022 roku.

Sieć dróg na terenie Gminy Iłża:

- droga krajowa – 33,2 km,
- droga wojewódzka – 6,7 km,
- drogi powiatowe – 82,7 km,
- drogi gminne – 105,8 km,
- drogi wewnętrzne.

Drogi krajowe na terenie gminy:

- nr 9 relacje Radom – Iłża – Rzeszów – granica państwa;

Drogi wojewódzkie na terenie gminy:

- nr 747 relacji Iłża – Lipsko – Solec nad Wisłą – Łaziska – Opole Lubelskie – Chodel – Bełżyce – Konopnica;

Drogi powiatowe na terenie gminy:

- nr 3536W Odechów – Kowalków – Sienno;
- nr 3544W Walentynów – Tomaszów;
- nr 3545W Wierzbica – Polany – Krzyżanowice;
- nr 3547W Iłża – Antoniów;
- nr 3548W Iłża – Wółka Gonciarska;
- nr 3549W Chwałowice – Rzeczników – Ludwików;
- nr 3550W Iłża – Rybiczyna – Grabowiec;
- nr 3568W Maziarze Nowe – Podkońce;
- nr 3551W Błaziny Dolne – Piotrowe Pole;
- nr 3553W Małyszyn – granica województwa – Jasieniec Górny – Pakosław;
- nr 3554W Seredzice – Iłża;
- nr 3555W Pakosław – Iłża;

Drogi gminne na terenie gminy:

- nr 350201W Iłża – Jasieniec Iłżecki Górny;
- nr 350202W Seredzice – Jasieniec Iłżecki Górny;
- nr 350203W Białka – Jasieniec Iłżecki Nowy;

- nr 350204W Maziarze Nowe – Prędocin Kolonia;
- nr 350205W Koszary – Błaziny Dolne;
- nr 350206W Kotlarka – Piłatka;
- nr 350207W Seredzice Zawodzie (przez wieś);
- nr 350208W Gaworzyna – Alojzów;
- nr 350209W Krzyżanowice – Walentynów;
- nr 350210W Seredzice – Tychów;
- nr 350211W Krzyżanowice – Jedlanka Stara;
- nr 350212W Chwałowice Górne (przez wieś);
- nr 350213W Michałów – Seredzice;
- nr 350214W Krzyżanowice – Malenie;
- nr 350215W Małomierzycy – Stara Wieś;
- nr 350216W Iłża – ul. Wójtowska – ul. Wójtowski Młyn – Opocznie;
- nr 350217W Prędocin – Prędocinek;
- nr 350218W Pastwiska – Koszary;
- nr 350219W Iłża - Kolonia Starosiedlice (miasto Iłża- Polna – Tatarska –Wołyniaków);
- nr 350220W Seredzice – Błaziny Dolne;
- nr 350221W Jasieniec Maziarze (przez wieś);
- nr 350222W Starosiedlice – Pakosław;
- nr 350223W Podjedlanka – Małomierzycy;
- nr 350224W Jedlanka Stara – Florencja;
- nr 350225W Małomierzycy Górne (przez wieś);
- nr 350226W Koszary – Kotlarka;
- nr 350227W Kotlarka – Prędocin Kolonia;
- nr 350228W Gaworzyna – Pakosław;
- nr 350229W Seredzice – Seredzice Zawodzie;
- nr 350230W Jedlanka Stara – Chwałowice;
- nr 350231W Chwałowice – Opocznie;
- nr 350232W Jasieniec Iłżecki Dolny – Kolonia;
- nr 350233W Chwałowice Dolne – Nowa Wieś;
- nr 350234W Pakosław – Płudnica;
- nr 350235W Jedlanka Stara-Kajetanów;
- nr 350236W Iłża – ul. Radomska – ul. Rynek – ul. Mostowa;
- nr 350237W Iłża – ul. Przy Murach;

- nr 350238W Iłża – ul. Powstania Styczniowego – ul. M. Jakubowskiego – ul. Zamłynie;
- nr 350239W Iłża – ul. Kowalska – ul. Kaleta – ul. Orła Białego;
- nr 350240W Iłża – ul. Prof. J. Starszego;
- nr 350241W Iłża – ul. Garncarska – ul. Garbarska – ul. Partyzantów – ul. Tylina;
- nr 350242W Iłża – ul. Warszawska – ul. Rynek – ul. Powstania Listopadowego;
- nr 350243W Iłża – ul. Ratuszowa – ul. Rynek;
- nr 350244W Iłża – ul. Armii Krajowej – ul. Czachowskiego – ul. Peowiaków – ul. T. Kościuszki;
- nr 350245W Iłża – ul. Leśmiana – ul. J. Piłsudskiego – ul. Langiewicza;
- nr 350246W Iłża – ul. Trakt Seredzki;
- 350247W Jasieniec Iłżecki Górny-Maziarze- Jasieniec Iłżecki Dolny- Jasieniec Iłżecki Górny;
- 350248W Kowalków – Małomierzyce;
- Miasto Iłża, ul. Przemysłowa.

Droga krajowa, wojewódzka oraz drogi powiatowe są powiązaniem wewnętrznym i zewnętrznym gminy Iłża z uwagi na istniejące węzły komunikacyjne zlokalizowane na terenie gminy. Drogi gminne stanowią podstawową komunikację na terenie gminy.

W granicach gminy **nie ma istniejących tras linii kolejowych**. Sezonowo działa jedynie kolejka wąskotorowa na trasie Iłża- Marcule. (planowana rozbudowa do Starachowic).

W związku z rozwojem transportu kolejowego, wynikającym z budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, planowana jest budowa linii kolejowej nr 84 na odcinku Radom – Iłża – Kunów. Zgodnie z danymi na widniejącymi na stronie internetowej CPK (maj 2025 r.), planowana „(...)linia kolejowa jest elementem ciągu nr 6, tj. **CPK – Grójec – Radom – Ostrowiec Św. – Stalowa Wola – Rzeszów – Krosno/Sanok** wraz z zestawem powiązań z istniejącą siecią kolejową.

Linia ma za zadanie umożliwić atrakcyjną komunikację pasażerską i towarową dla głównych ośrodków województw mazowieckiego, świętokrzyskiego oraz podkarpackiego.(...)”. Trzy z czterech, wskazanych na stronie internetowej CPK, wariantów przebiegu dotyczą obszaru miasta i gminy Iłża.

Na dzień sporządzania projektu planu ogólnego (do maja 2025 r.) **nie został określony teren inwestycji**.

Transport zbiorowy oparty jest na sieci komunikacji autobusowej, gminnej "Kurs na Iłżę!", który funkcjonuje od 10 stycznia 2024 r. na 5 trasach.

- Trasa I: Iłża – Błaziny Dolne – Koszary – Pastwiska – Nowy Jasieniec Iłżecki – Jasieniec Maziarze – Jasieniec Iłżecki Górny – Białka – Iłża,
- Trasa II: Iłża – Krzyżanowice – Gaworzyna – Południca – Gaworzyna – Krzyżanowice – Iłża,
- Trasa III: Iłża – Starosiedlice – Pakośław – Michałów Pakośławski – Seredzice – Kolonia Seredzice – Iłża,
- Trasa IV: Iłża – Walentynów – Pieńki – Alojzów – Kajetanów – Florencja – Jedlanka Nowa – Jedlanka Stara – Iłża,
- Trasa V: Iłża – Piłatka – Prędocinek – Prędocin – Kotlarka – Maziarze Stare – Maziarze Nowe – Błaziny Górne – Iłża.

W zakresie infrastruktury transportowej na obszarze gminy Łża Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wskazuje poniższe planowane/zrealizowane inwestycje:

- miejsca parkingowe przy ulicy Kościuszki w Łży – zrealizowane w 2023 r.,
- budowa oświetlenia ulicznego 13 odcinków na terenie miasta i gminy Łża – zrealizowane w latach 2022-2023,
- Remont kładki dla pieszych nad rzeką Łżanką w Łży, ul. Jakubowskiego – zrealizowane w 2023 r.,
- przebudowa i remont dróg na terenie gminy Łża (droga Piątka–Kotlarka, droga Jasieniec–Maziarze) – zrealizowane w 2023 r.,
- budowa chodników oraz utwardzenie pobocze w gminie Łża – realizowane w latach 2023-2025,
- przebudowa - wyniesienie 3 istniejących przejść dla pieszych w mieście Łży - zrealizowane w 2023 r.,
- budowa obwodnicy Łży – zrealizowane w 2022 r.,
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 747 (Łża-Lipisko), w trakcie realizacji.

Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Wodociąg komunalny dostarcza wodę dla miasta Łża oraz miejscowości na terenie jej gminy. W miejscowości Łża eksploatowane są 3 studnie wiercone:

- studnia nr VI o wydajności 112 m³/h – przy ul. Trakt Seredzki,
- studnia nr VII 130 m³/h – przy ul. Trakt Seredzki,
- studnia nr IV (awaryjna) o wydajności 110 m³/h.

Ze względu na zawartość żelaza, woda poddawana jest procesowi uzdatniania w stacji uzdatniania wody w Łży przy ul. Jakubowskiego.

W miejscowości Jasieniec Łżecki Górny eksploatowane są dwie studnie wiercone:

- studnia nr 1 o wydajności 147 m³/h ,
- studnia nr 2 (awaryjna) o wydajności 35 m³/h .

Wyżej wymieniona ujmowana woda ze studni również poddawana jest uzdatnianiu wody - stacją uzdatniania wody w Jasieńcu Łżeckim Górnym.

W Seredzicach woda ujmowana jest z jednej studni wierconej, której wydajność wynosi 84,6 m³/h. Woda poddawana jest procesowi uzdatniania w Stacji Uzdatniania Wody w Seredzicach, ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu.

W miejscowości Kotlarka w ramach ujęcia wód podziemnych eksploatowana jest jedna studnia wiercona o wydajności 56 m³/h. Woda ze studni nie wymaga uzdatniania.

Długość sieci wodociągowej wynosi 193,9 km bez przyłączy. Liczba przyłączy poprowadzonych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania to 4 270 szt. Wartość zużycia wody dla jednego mieszkańca w ciągu roku wynosi 42,9 m³.

Odprowadzanie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 19,6 km wliczając przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w liczbie 624 odbiorców. W odniesieniu do ludności które korzysta z instalacji, skanalizowanie terenu wynosi 25,2 %. Uzupełnienie sieci kanalizacyjnej stanowią: 3 zbiorcze oczyszczalnie ścieków dla budynków wielorodzinnych (Chwałowice, Pakosław, Starosiedlice), indywidualny zbiorniki bezodpływowe w liczbie 1532 oraz przydomowe oczyszczalnie - 955 szt.

Na terenie gminy Iłża istnieje oczyszczalnia ścieków, której przepustowość wynosi 1 150 m³/dobę. Ponadto do 2023 roku wykonano 955 przydomowych oczyszczalni ścieków. Miejska Oczyszczalnia Ścieków Komunalnych w Iłży zlokalizowana jest na ul. Przy Malenie 11.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy przebiega gazociąg wysokociśnieniowy relacje Lubienia – Sękocin (Ø 300), jest to wysoko metanowych gaz ziemny GZ 50. Zaopatrywanie w gaz ziemny wysokometanowy, zaazotowany z gazociągu średnioprężnego odpowiada Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Warszawie. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie od ww. gazociągu obowiązuje strefa kontrolowana o szerokości 6,0 m.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Główny Punkt Zasilania Posiada rezerwy, które pokrywają zapotrzebowanie bieżącego zużycia gminie. Przez teren gminy Iłża przechodzą napowietrzne linie energetyczne wysokiego napięcia 110kV o długości 12,5 km, niskiego napięcia o długości 157,4 km oraz średniego napięcia - 98,7 km. Dodatkowo linia niskiego napięcia kablowa ma długość 33,8 km, a średniego napięcia 2,2 km. Pasy technologiczne od napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV obejmują pas terenu o szerokości 18 m, a od linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV obejmują pas terenu o szerokości 7,5 m, licząc od osi linii w obie strony.

Ciepłownictwo

Gmina Iłża posiada sieć ciepłowniczą która należy do Zakładu Energetyki Ciepłej – ul. Bodzentyńska 43. Zasila ona w ciepło i ciepłą wodę użytkową część budynków na terenie miasta. Zakład wykorzystuje 2 kotłownie i 2 sieci ciepłownicze:

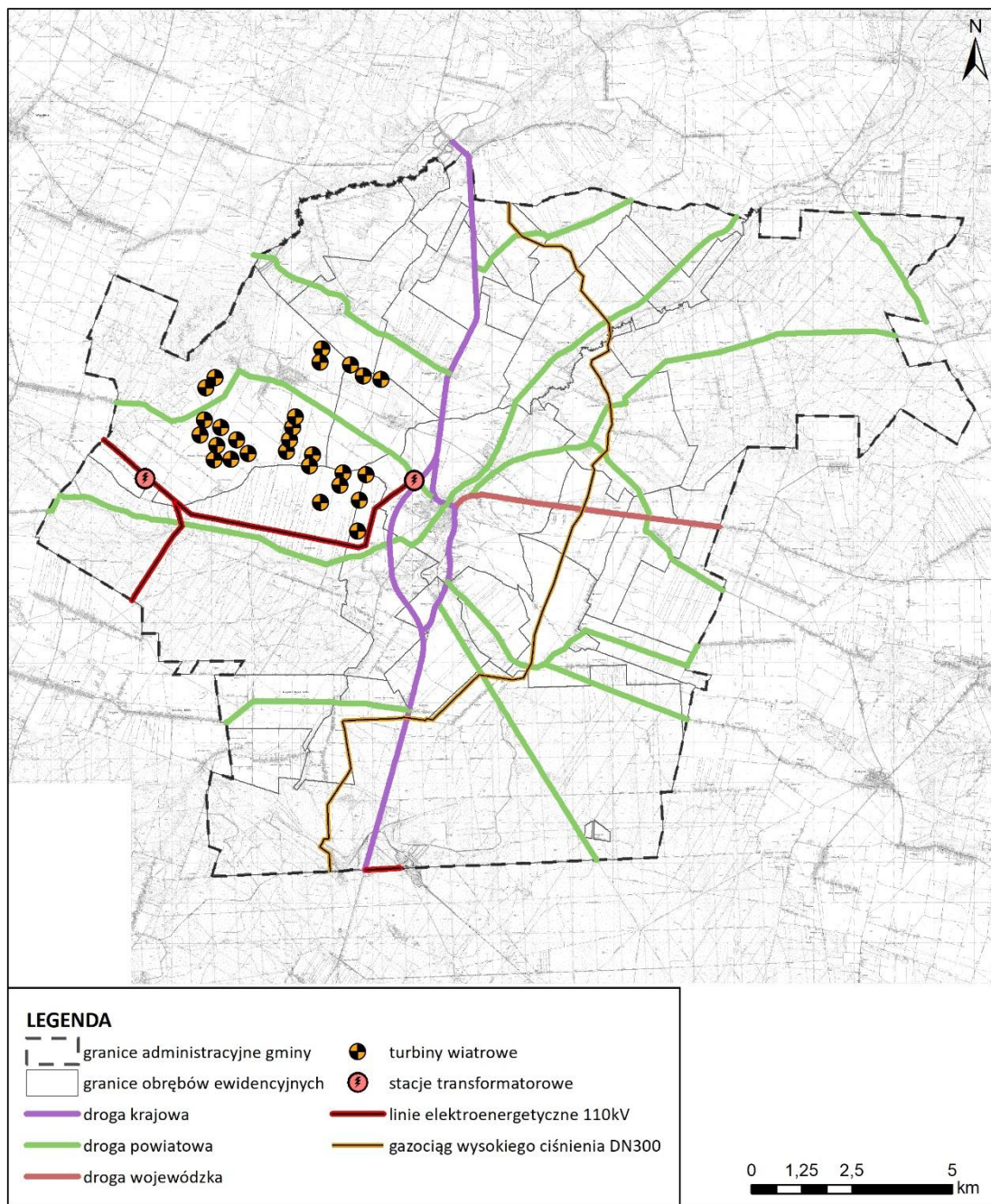
- kotłownia przy ul. Bodzentyńskiej 43 w Iłży o mocy zainstalowanej 5,18 MW, zasilana gazem ziemnym mocy 978 KW oraz przez kolektory słoneczne o mocy 0,3 MW,
- kotłownia przy ul. Rynek 11 której łączna moc zainstalowana to 0,17 MW, zasilana gazem ziemnym,

- Sieć nr 1 zlokalizowana na Oś. Staszica i Oś. Zuchowiec na terenie miasta, są to sieci preizolowane. Sieć ma długość 1897 m jest zasilana z kotłowni przy ul. Bodzentyńskiej 43. Do sieci przyłączone są budynki mieszkalne wielorodzinne użyteczności publicznej i przedszkole.
- Sieć nr 2 znajduje się na terenie miasta Iłża, ul. Rynek i ul. Warszawska. Woda w rurociągu zasilającym ma temperaturę 92,5°C, a w rurociągu pierwotnym 67,5°C. Sieć ma długość 14 m, zasilana jest z kotłowni przy ul. Rynek 11 i przyłączona do 2 obiektów użyteczności publicznej.

Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy zlokalizowana farma wiatrowa, na którą składa się 27 turbin o mocy 2 MW każda.

Rysunek 15 Infrastruktura techniczna i transportowa na terenie gminy Iłża

Źródło: Opracowanie własne

Ograniczenia w zagospodarowaniu dla infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej

Na terenie gminy Iłża występują tereny z ograniczeniami zabudowy, wynikającymi z występowania:

- terenów objętych ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: pomniki przyrody, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne;
- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują przepisy odrębne;
- stref sanitarnych wokół cmentarzy 50 m i 150 m zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze;
- obszarów ujętych w rejestrze zabytków i ewidencji zabytków, zabytków archeologicznych;
- terenów przyległych do lasów (na zasadach wynikających z przepisów odrębnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie);
- dróg krajowych i wojewódzkich z uwagi na ich oddziaływanie. Ograniczenia wynikają również z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych;
- turbin wiatrowych, dla których obowiązują odległości i ograniczenia zgodnie z ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych;
- gazociągów wysokiego ciśnienia, od którego obowiązuje strefa kontrolowana o ograniczonym użytkowaniu i o szerokości zgodnej z przepisami odrębnymi – Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie;
- napowietrznych linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV, dla których obowiązują pasy technologiczne o szerokości 18 m od osi linii w obie strony. W pasach technologicznych linii elektroenergetycznych zakazuje się:
 - lokalizacji budynków mieszkalnych, budynków zamieszkania zbiorowego, budynków użyteczności publicznej;
 - tworzenia hałd, nasypów, zwiększania rzędnych terenu;
 - sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym rozmieszczenia istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu

Dla istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wyznaczono strefy planistyczne umożliwiające ich utrzymanie bądź realizację nowych oraz określono dla nich gminne standardy urbanistyczne. Przy wyznaczeniu stref uwzględniono występujące dla nich ograniczenia w zagospodarowaniu, które zostały opisane wyżej.

Dla obiektów infrastruktury społecznej wskazano strefy, w których określono profile umożliwiające realizację tych obiektów, natomiast określone gminne standardy urbanistyczne uwzględniają dotychczasowe dokumenty planistyczne oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy

z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg.

Dla obiektów infrastruktury komunikacyjnej o znaczeniu ponadlokalnym wskazano strefy komunikacyjne – strefa 1SK została wyznaczona w granicach drogi krajowej nr 9, strefa 2SK obejmuje drogę wojewódzką nr 747 (droga klasy głównej). Pozostałe strefy SK obejmują drogi powiatowe oraz drogę klasy głównej ustaloną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Infrastruktura komunikacyjna o znaczeniu lokalnym została uwzględniona poprzez określenie w poszczególnych strefach planistycznych profilu podstawowego, umożliwiającego realizację infrastruktury komunikacyjnej. Dla tej strefy planistycznej nie określono gminnych standardów urbanistycznych, z uwagi na charakter strefy, w której standardy urbanistyczne wynikają bezpośrednio z wymogów technicznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określane na etapie miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy – przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) **strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren**. Ponieważ dla dwóch planowanych inwestycji (linii kolejowej nr 84 na odcinku Radom – Iłża – Kunów oraz rozbudowa kolejki wąskotorowej) nie ma ustalonych terenów inwestycji nie mogą one zostać wskazane poprzez wyznaczenie strefy komunikacyjnej.

Przebieg planowanej kolejki wąskotorowej wskazany został w planie ogólnym jako strefa SI, która umożliwia w ramach profilu podstawowego realizację terenów komunikacji.

W przypadku planowanej linii kolejowej, nie jest znany obecnie wariant przebiegu, a tym bardziej nie są znane granice terenu inwestycji, dlatego też plan ogólny nie może wyznaczyć konkretnej strefy dla przebiegu planowanej linii transportowo-towarowej.

Plan daje jednakże możliwość zrealizowania planowanej inwestycji kolejowej w ramach profili podstawowych wszystkich wyznaczonych stref, w których istnieje możliwość zrealizowania obiektów komunikacji.

Dla obiektów infrastruktury technicznej wskazano strefy, w których określono profile umożliwiające realizację tych obiektów, natomiast określone gminne standardy urbanistyczne uwzględniają dotychczasowe dokumenty planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego. Ponadto najważniejsze tereny infrastruktury technicznej zostały wskazane jako strefy infrastruktury technicznej – SI.

22.Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe

Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego został przyjęty uchwałą nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego. Audyt krajobrazowy **wskazuje krajobrazy** dla obszaru województwa mazowieckiego (również **dla gminy Iłża**) oraz przedstawia lokalizację krajobrazów priorytetowych. Dokument zawiera również zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów, rekomendacje i wnioski dla kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

Na terenie gminy Iłża **rozpoznano łącznie 4 typy krajobrazu** w tym 8 podtypów które przedstawiono w poniższej tabeli. W granicach gminy **nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych**.

Tabela 12 Zidentyfikowane krajobrazy w granicach gminy Iłży

Typ, podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu	Kod krajobrazu	Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
2. Bagienno-łąkowe - głównie bezleśne, 2a. Z udziałem ekstensywnie używanych łąk	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-004	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) E.1.1. Zagrożenie powodziowe (zagrożenia potencjalne, umiarkowane)
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-005	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-006	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-014	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) E.1.1. Zagrożenie powodziowe (zagrożenia potencjalne, umiarkowane)
3. Leśne, 3a. Z przewagą siedlisk borowych	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-059	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-060	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-066	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, duże, względnie stałe)
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-070	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-160	-

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

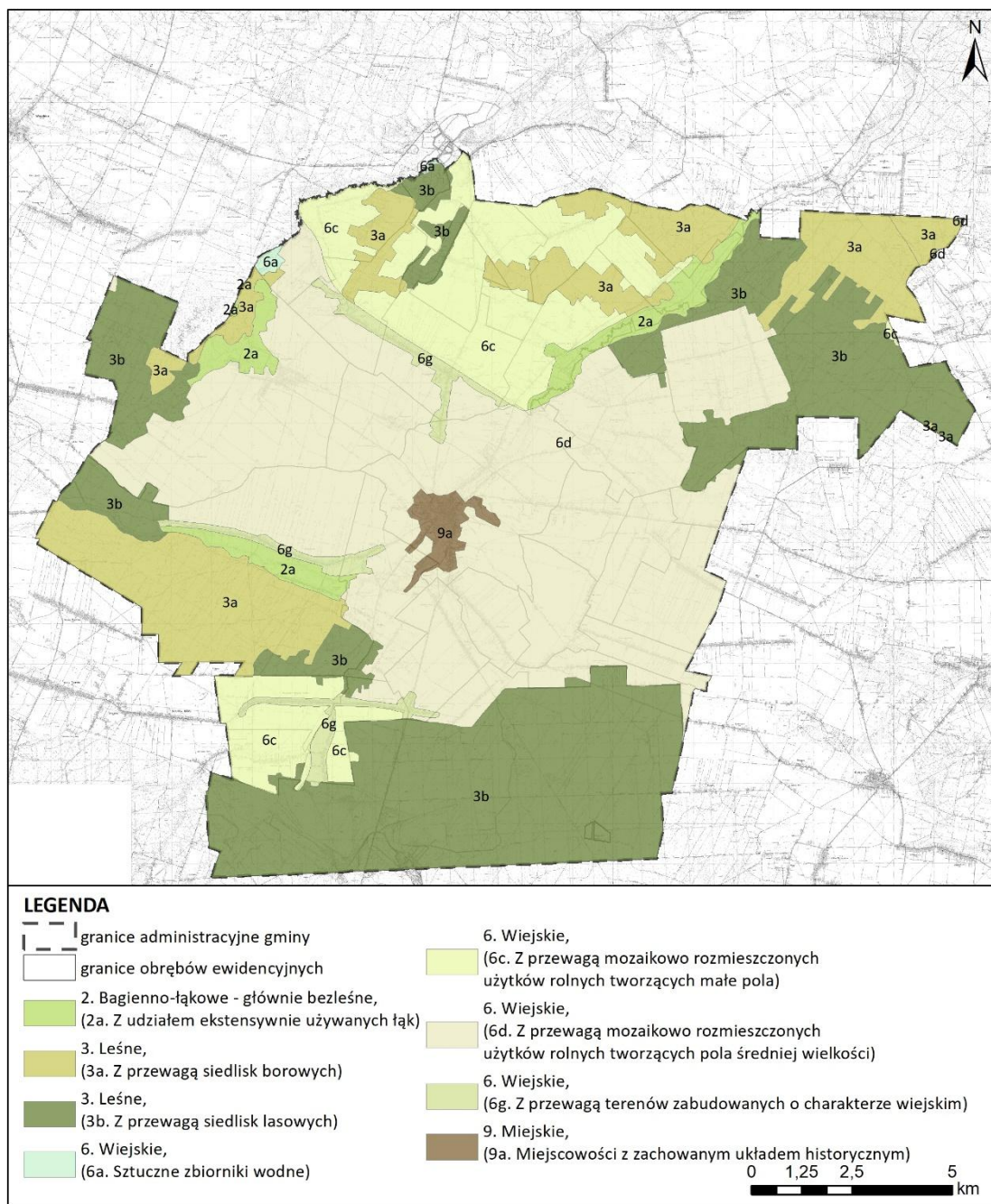
	Krajobrazy faliste	14-318.86-161	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-164	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-165	-
3. Leśne, 3b. Z przewagą siedlisk lasowych	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-045	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-047	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-049	E.1.1. Zagrożenie powodziowe (zagrożenia potencjalne, niewielkie)
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-051	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-052	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-054	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-123	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-126	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie, 6a. Sztuczne zbiorniki wodne	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-008	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-029	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy (Zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie, 6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-016	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-017	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-019	-
	Krajobrazy faliste	14-318.86-050	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	Krajobrazy faliste	14-318.86-059	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże) A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia potencjalne, niewielkie)
6. Wiejskie, 6d. Z przewagą mozaikowo	krajobrazy dolin	14-342.33-041	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, umiarkowane, o narastającym natężeniu)

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY IŁŻA

rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy faliste	14-318.86-082	-
6. Wiejskie, 6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-027	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-028	-
	Krajobrazy wzgórzowe	14-342.33-031	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
9. Miejskie, 9a. Miejscowości z zachowanym układem historycznym	krajobrazy dolin	14-342.33-039	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, umiarkowane, o narastającym natężeniu)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu Krajobrazowego Województwa Mazowieckiego

Rysunek 16 Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Iłża

Źródło: Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego, MBPR 2024

W przypadku krajobrazów zagrożonych sporządzono liczne rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym oraz krajobrazów priorytetowych

Zapisy planu ogólnego uwzględniają zapisy audytu krajobrazowego. Spośród zidentyfikowanych krajobrazów **żaden nie został uznany za krajobraz priorytetowy.**

Wyznaczone w planie ogólnym strefy funkcjonalne umożliwiają ochronę krajobrazów dla których zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazu. Zachowano kierunek rozwoju chronionych krajobrazów zgodny z ich istniejącym sposobem zagospodarowania a jednocześnie uwzględniono ograniczenia wynikające z uwarunkowań charakteryzujących poszczególne krajobrazy. Dla doliny rzeki Iłżanki wyznaczono strefy SO, występujące na obszarze gminy tereny leśne również wskazano jako strefy SO.

Krajobraz kulturowy związany z historycznym układem miasta Iłża również poprzez wskazane strefy SJ, SU, SI oraz określone dla nich gminne standardy urbanistyczne w postaci wskaźników i parametrów, będzie mógł podlegać dalszej ochronie.

23.Opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Na potrzeby planu ogólnego Gminy Iłża sporządzono opracowanie ekofizjograficzne podstawowe.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby Planu Ogólnego Miasta i Gminy Iłża (Budplan Sp. z o.o., 2024) przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Wnioski i wytyczne do planu ogólnego:

I. Wskazania w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

W terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane należy ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych. W tym celu przyjmuje się główne kierunki ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy:

- zachowanie drożności powiązań ekologicznych:
 - racjonalna lokalizacja zabudowy – należy koncentrować zabudowę (nie rozpraszać), jednocześnie zachowując luki w zabudowie – szkodliwe jest tworzenie długich pasów zabudowy wzdłuż dróg;

- kształtowanie i ochrona mozaiki siedliskowej – z większą różnorodnością siedliskową wiąże się możliwość dyspersji większej liczby różnych gatunków;
- ograniczenia dla lokalizacji tuneli – zwarte obszary pokryte foliowymi tunelami tworzą fizyczną i behawioralną barierę dla przemieszczania zwierząt;
- zachowanie wszelkich płatów lasów, zadrzewień, oczek śródpolnych, alei drzew wzdłuż dróg;
- ochrona ekosystemów leśnych poprzez:
 - ograniczenie do minimum przeznaczania terenów Lasów Państwowych, w tym lasów ochronnych, na inne cele;
 - stosowanie gatunków zgodnych z warunkami siedliskowymi, wykluczenie gatunków obcego pochodzenia, w szczególności gatunków inwazyjnych;
- ochrona cennych zbiorowisk o charakterze naturalnym i seminaturalnym:
 - ograniczenie lub eliminacja procesów sukcesji – wycinanie i karczowanie podrostów drzew w okresie wiosennym, karczowanie karp korzeniowych;
 - zachowanie stanu siedlisk poprzez ich ekstensywne użytkowanie kośno-pastwiskowe;
 - utrzymanie powierzchni trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo – zakaz przeorywania, wałowania, stosowania ścieków i osadów ściekowych, stosowania wypasu i nawożenia;
 - działania indywidualne w zakresie zachowania konkretnych siedlisk przyrodniczych wskazane w planach zadań ochronnych obszarów Natura 2000 na terenie objętym opracowaniem;
- ochrona siedlisk i utrzymanie żerowisk zwierząt:
 - koszenie i odkrzaczanie terenów łąk w dolinach rzecznych;
- wsparcie rozwoju i promocja zrównoważonej turystyki, jako formy umiarkowanego użytkowania obszarów cennych przyrodniczo:
 - ograniczenie przeznaczania działek leśnych pod zabudowę, w przypadku zabudowy – dążenie do ograniczania wycinki drzewostanu, wydzielania dużych działek, określenia wysokiego współczynnika powierzchni biologicznie czynnej, budowę ogrodzeń ażurowych, bez podmurówki;
- w granicach administracyjnych gminy występują obiekty przyrodnicze prawnie chronione, dla których obowiązują zakazy i nakazy określone w przepisach odrębnych:
 - dla terenów w granicach obszarów Natura 2000 obowiązują zakazy zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto:
 - dla terenów w granicach obszaru Natura 2000 Pakosław obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem nr 32 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pakosław PLH140015, zmienionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r.
 - dla terenów w granicach obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich PLH260038;
 - dla rezerwatów przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia

16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto:

- dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska obowiązują zadania ochronne ustanowione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Polańska;
- dla rezerwatu przyrody Piotrowe Pole obowiązują zadania ochronne ustanowione Zarządzeniem Nr 20 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Piotrowe Pole”;
- dla Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą nr 25/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Iłża-Makowiec;
- w stosunku do użytków ekologicznych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto stosuje się zapisy Rozporządzenia Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r. w sprawie użytków ekologicznych, zmienionego Rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r.;
- dla pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto stosuje się zapisy:
 - Rozporządzenia Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 lutego 2004 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody;
 - Rozporządzenia Nr 28 Wojewody Mazowieckiego z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie wprowadzenia pomników przyrody;
 - Rozporządzenia Nr 63 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 października 2008r. w sprawie pomników położonych na terenie powiatu radomskiego;
 - Rozporządzenia Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 stycznia 2002 r. w sprawie wprowadzenia pomników przyrody;
 - Uchwały Nr III/19/2014 Rady Miejskiej w Iłży z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody;

II. Wskazania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego

- ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych:
 - zmiana systemu ogrzewania z użyciem tradycyjnego paliwa na ekologiczne, wycofanie z użytkowania kotłów i pieców węglowych o złym stanie technicznym i niskiej sprawności cieplnej;
 - modernizacja systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną;
 - popularyzacja energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych;
- ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji do powietrza, w tym odorów:
 - w terenach zwartej zabudowy; w przypadku obiektów istniejących – realizacja zieleni izolacyjnej;
 - w obniżeniach terenu podatnych na tworzenie zastoisk;
- utrzymanie luk w zabudowie umożliwiających ruchy mas powietrza;

- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych;

III. Wskazania w zakresie ochrony klimatu akustycznego

- modernizacja dróg publicznych, poprawa stanu nawierzchni;
- utrzymanie istniejących i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych;
- ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji hałasu:
 - w terenach zwartej zabudowy, w przypadku obiektów istniejących – realizacja zieleni izolacyjnej lub infrastruktury wyciszającej;
 - w dolinach rzecznych, w enklawach leśnych, w granicach korytarzy ekologicznych;

IV. Wskazania w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych

- uregulowanie gospodarki ściekowej obszaru gminy poprzez rozwój systemów kanalizacji sanitarnej, eliminując w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych,
- zapewnienie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu,
 - dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych;

V. Wskazania w zakresie ochrony gleb

- ochrona zwartych kompleksów terenów rolnych o wyższych klasach bonitacyjnych przeznaczonych do produkcji rolnej – gleb klasy II i III (chronione).

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym opracowania ekofizjograficznego w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Przy wyznaczaniu stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wskazania i wytyczne zawarte ww. opracowaniu poprzez:

1. wyznaczenie stref otwartych w granicach szczególnego zagrożenia powodzią;
2. wyznaczenie stref otwartych 1-34SO znajdujących się w rezerwatach przyrody, obszarze chronionego krajobrazu, naturze 2000, a także obejmujących większe kompleksy leśne i zadrzewienia;
3. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

4. określenie gminnych standardów urbanistycznych - udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu;
5. Wyznaczenie stref usługowych w sąsiedztwie drogi krajowej nr 9, jako buforu między drogą a strefami dopuszczającymi zabudowę mieszkaniową;
6. Wskazanie w poszczególnych strefach zieleni urządzonej jako profilu dodatkowego.

24.Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie

Na potrzeby planu ogólnego miasta i gminy Iłża wykonano analizę zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) oraz najnowsze dane udostępniane przez statystykę publiczną.

Plan ogólny miasta i gminy Iłża wyznacza strefy SW (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), SJ (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) i SZ (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową) o sumie chłonności wynoszącej łącznie **6510 osób**. W planie ogólnym wyznaczono również ww. strefy w granicach obecnie zainwestowanych obszarów, które nie stanowią terenów chłonnych.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Iłża wynosi **2071 osób**, Tereny chłonne w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarach uzupełnienia zabudowy przekraczają łącznie 130% zapotrzebowania.

W związku z powyższym w planie ogólnym miasta i gminy Iłża nie wyznaczono terenów chłonnych poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz obszarami uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

25. Spis rysunków, tabel i załączników

Spis rysunków

Rysunek 1 Obszary objęte obowiązującymi i sporządzanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	20
Rysunek 2 Obszary uzupełnienia zabudowy	23
Rysunek 3 Działki chłonne położone w terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.....	30
Rysunek 4 Działki chłonne położone w obszarach uzupełnienia zabudowy z wyłączeniem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	33
Rysunek 5 Formy ochrony przyrody w granicach gminy Iłża	48
Rysunek 6 Mapa zagrożenia powodziowego dla terenu gminy Iłża	51
Rysunek 7 Zagrożenie osuwiskowe na terenie gminy Iłża	54
Rysunek 8 Udokumentowane złoże w granicach gminy Iłża.....	58
Rysunek 9 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w granicach gminy Iłża	60
Rysunek 10 Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego	72
Rysunek 11 Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego	84
Rysunek 12 Obszary zdegradowane na terenie gminy Iłża	89
Rysunek 13 Gleby wysokich klas bonitacyjnych oraz grunty leśne na terenie gminy Iłża	91
Rysunek 14 Obiekty infrastruktury społecznej na terenie gminy Iłża	95
Rysunek 15 Infrastruktura techniczna i transportowa na terenie gminy Iłża	102
Rysunek 16 Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Iłża	108

Spis tabel

Tabela 1 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	19
Tabela 2 Chłonność obszarów niezabudowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową	29
Tabela 3 Chłonność działek położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy	31
Tabela 4 Chłonność działek położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	32
Tabela 5 Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Iłża	45
Tabela 6 Rejestr terenu górniczego (TG) i obszaru górniczego (OG) na terenie gminy Iłża.....	56
Tabela 7 Rejestr udokumentowanych złóż na terenie gminy Iłża.....	57

Tabela 8 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego 61

Tabela 9 Wykaz zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków gminy Iłża (z wyłączeniem zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego – Delegatura Radom) 64

Tabela 10 Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego znajdujących się na terenie gminy Iłża 73

Tabela 11 Wykaz zabytków archeologicznych znajdujących się na terenie gminy Iłża (z wyłączeniem zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego) 73

Tabela 12 Zidentyfikowane krajobrazy w granicach gminy Iłży 105

Spis załączników

Część graficzna uzasadnienia planu ogólnego